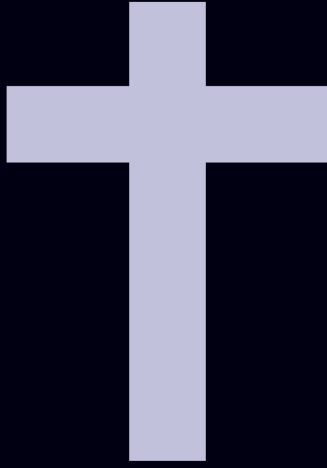

Luka

The Gospel According to Luke in the Bayash dialect of the
Romanian language

Luka

The Gospel According to Luke in the Bayash dialect of the Romanian language

copyright © 2018 Pioneers

Language: Bayash (Romanian)

Dialect: Bayash

Translation by: Pioneers

DRAFT VERSION

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2021-09-27

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Sep 2021 from source files dated 27 Sep 2021

4f9f9ae0-0ef8-56e8-b029-fd38a1a2bfd8

Contents

Luka 1

Evandjelje dă pă Luka

Asta Evandjelje u skris unu om Luka kari are doktor misionar kari u putovulit ku apostol Pavle (vejs Kol 4,14; Flm 24; 2 Tim 4,11) kari nu are židov. Asta kenvijă opisilešči kum su avut Isus, kustu aluj, ânvăcăla, čudesur, morče pă krušji, uskrnuče dăm morc, unesenje âm nor. Una dăm mari temă dăm asta Evandjelje âj kă Isus ispunulešči obečanje kari Dimizov u dat alu Izrael âm Stari zavjet šă kă radosna vijest nuj numa dă židovur mar šă dă židovur kari nus. Âm asta Evandjelje Isus spunje dă mulči temur molitvur, Duh Svânt, fălušăjă, zahvalnost šă banj. Asta kenvijă arată kum Isus u izliječilit šă u jărtăt alu mulc ominj, alu ominj kari as re tari bičež ili opsjednuti ku demonur, sarašj, grešnici, mulči mujer. Luka asta u skris, 65. aj dă pă Krist.

Luka skrijă karči pântru Teofil dă kustu alu Isus

¹ Ka kum šćijec mulc u apukat šă skrijă dogadžur šje Dimizov u obečalit a su dogodulit ântri noj. ² Orikic as re svedoci dăm kap dă šje ur skris šje ur vâzut šă šje svite Isus, jej âs slugurlje alu vorba.* ³ Aša šă ju mam ângândit dăm elši pă rând să skruv kutotu pântru činji, glavni Teofile. ⁴ Aša šă fij siguran šă să poc arătă šă să spuj dă ânkridală dă vorbilje dă šje u fost ânvăcat kă âj aje anume.

Ândalu spunji alu Zaharija kum su ave Ivan Krstitelj

⁵ Âm zăljiljelje kând kralj Herod vladale âm Judeja, are unu popă šje să čima Zaharija dăm svečenički rodu alu Abiji,[†] šă mujere aluj isto are dăm pleme alu Aron. Je să čima Elizabeta. ⁶ Amândoj âs re âm oči alu Dimizov făr dă duvină, pravedni kă jej cănje toči zapovjedurlje šă pravilurlje alu Domnu anostru. ⁷ Jej asre făr dă kupij, daje kă Elizabeta nu puče să ajvi kupij, šă amândoj asre tari bătârnj.

⁸ Kând una ză, Zaharija služule ka popa alu Dimizov âm Hram, u vinjit vreme pă grupa aluj să služulaskă. ⁹ Dă pă običaju ântri pop lu izabralit ku kockă šă mergă âm svetište alu Domnu să prinusulaskă miomiosur.[‡] ¹⁰ Šă ântreg narodu aščipta afară âm udvar šă să aruga âm vreme dă mirosur.

¹¹ Atunšje ândalu alu Domnu su năstămit âm Hram alu Zahariji dădănenici pă desna parči[§] dă žrtvenik hundi are miomiris. ¹² Zaharija kând u vâzut pă ândal tari su ânfrikušatăsă.

¹³ Daje ândalu ju zăs: “Nuči sprije, Zaharija! Arugală ata u fost auzătă. Mujere ata Elizabeta u ave fišjor, šă tu vi da numi Ivan. ¹⁴ Vi ave fălušaje šă slavlje šă mulc sur âm făluša la fătala aluj. ¹⁵ Kă jăl anume u fi mari âm oči lu Domnu anostru. Vin šă tari butură no be. Mar âm injima alu mumăsa

* 1,2 jej âs slugurlje alu vorba ili “služule alu Dimizov aša spunje alu ominj dă poruka aluj.” † 1,5 Abija are poglavar kari ave grupă dă pop a toc jej asre potomci alu Aron, kari are elši pop dă Izrael (vedi 2 Ljet 24). ‡ 1,9 Svečeniici trăbuje să acăci tamjan kari are duljji mândru miros, dăde prinosa alu Dimizov âm tota điminjaca šă dă sara pă poseban oltar âm nontru âm Hram. § 1,11 desna parči lok hundi

ândalu are pă lok dă čast * 1,19 ju mes ku Dimizov âm original skrijă: “kari stă la Dimizov”. Asta âj zăs ka ukor alu Zaharija. Prisutnostu alu Gabriel, kari vinji direkto dă la Dimizov, ar trăbuji să fijiă dovoljan dokaz alu Zahariji. † 1,24 Dă pă šinšj lunj, toc u vide kă âj gărjonă. Atunšje ominji nu su akăca dă Elizabeta kă inka âj nerotkinjă. ‡ 1,25 Asta âj daje kă sâmce rušanji kă je nu ave kupij. § 1,30 Tu aj aflat la Dimizov milă Idiom “află milost” značešči kă berji ješč apukat dă la šjinjiva: “Dimizov u odlučilit kă cu da mila” ili “Dimizov cu arătă bunjeme aluj.”

jăl u fi umpljet ku Duhu Svânt. ¹⁶ Mulc fišjori kari âs Izraelci sur ântoršji dă rând dă la jăl âm napoj la Domnu Dimizovu alor. ¹⁷ Jăl u meržji âm nenče alu Domnu ka vjesniku âm duhu šă âm pučere alu Ilija kari are dă kănva prorok să pomirilaskă pă kupiji ku tatusurlje, šă ântorkă pă eje kari âs nevjerni să apušji mudrost dă la heje kari âs pravednă, să pripremalaskă narod pântru Domnu.”

¹⁸ Ali u zăs Zaharija alu ândalu Gabrijel kari stăče âm nenče alu Dimizov: “Dă pă šje uj šči kă aje âj anume? Tu vejs kă mes aku om bătârn šă băšăca ame âj isto âm aj.”

¹⁹ Ândalu ju ântors vorba: “Numilje amnjov âj Gabrijel šă ju mes ku Dimizov* să askultă šje mu spunji, aša mes mânat să svitesk ku činji šă săc aduk Hir fălos. ²⁰ Punji mă ureci, kând mar nu maj ânkruzit dă vorbasta šje cam spus, tu njimika nu vi puče sviti pân šje no su dogoduli asta šje cam spus. Vorbilje šje cam spus ur fi âm pravă vremei.”

²¹ Lume aščipta afară pă Zaharija, šă să čudule šje fašji atita dobă âm svetište. ²² Kând u vinjit afară nu puče să svitaskă. Jăl svite âm znakovur šă nu puče să svitaskă njimika pân šje nu ju su ave kupilu. Šă atunšje ur prišjepi kă u avut vizijă âm svetište.

²³ Kând u završălit vreme dă služba aluj âm Hram, Zaharija u fužjit akasă. ²⁴ Atunšje maj dă pă zăljilje băšăca aluj u rămas gărjonă, šă nu jălăšă afară šinšj lunj.[†] Elizabeta u zăs: ²⁵ “Domnu âj ala kari u făkut asta aku: Dimizov su ujtat pă minji ku milă šă u lot ândărăt rušanje dăm oči alu ominj.”[‡]

Ândalu spunji alu Marija kum su ave Isus, Fišjoru alu Dimizov

²⁶ Šasă lunj dă kând Elizabeta are gărjonă, Dimizov u mânat pă ândalu aluj păšči Gabrijel âm varuș âm Galileja kari să čamă Nazaret. ²⁷ Jăl u vinjit la fată âm pâr kă su zaručilit ku Josip kari are potomku alu Kralju David. Je să čima Marija. ²⁸ Gabrijel u vinjit šă u zăs: “Ânfălušėcići tu kari ješč izabralit! Domnu âj ku činji! Blagoslovulită ješč tu ântri mujer!”

²⁹ Marija are uznemirenă dă pozdravu aluj šă je u ânšjirkat să să ângândaskă šje značalešči. ³⁰ Ândalu ju zăs alji: “Nuc fijiă frikă, Marija! Tu aj aflat la Dimizov milă. § ³¹ Punji ureci, vi rământje gărjonă, vi făta fišjoru šă tu ji punji numi Isus! ³² Jăl u fi mari, šă u fi čimat Fišjoru lu Hăl Maj Mari! Šă Domnu Dimizov ju da autoritet să vladalaskă ka kralju ka kum âj predata aluj David. ³³ Šă jăl u vladalit âm familija lu Jakov dă erikeš, šă kraljevstva aluj nu ave kraj!”

³⁴ Marija u ântribat atunšje pă ândal: “Kum poči asta fi kă ju mes fată âm pâr!”

³⁵ Ândalu ju ântors vorba: “Duhu Svânt u vinji pă činji, šă pučere dă Hăl Maj Mari ču astupa ku umbră. Dăm ala rând Kupilu Svânt šje u fi fătat dă la činji u fi

čimat Fišjoru alu Dimizov. ³⁶ Punji ureči: Rodakinja asta Elizabeta aj bătărănă șă isto u ave fišjor, kă je nu puče să ajvi majmult, ali aku aj mar am șasă lunj dă kând aj gărjonă. ³⁷ Kă njmika nuj nemoguče alu Dimizov!”

³⁸ Atunșje u zăs Marija: “Da ju mă ligizesk tu asta șă fjuv ropkinja alu Domnu. Lasă fiěj aša kum tu zășj.” Atunșje andalu u fužjit dă la je.

Elizabeta u kunuskut pă kupilu alu Marija dăm injimă kă jăl aj Mesija

³⁹ Dovă tri zălji dă pă aje Marija su gătăt șă u mers pă kalji, je su ăngribit am unu sat am Judeja pă dal. ⁴⁰ Akulo are kasa lu Zaharija. Je u tunat am nontru șă su pozdravalit ku Elizabeta. ⁴¹ Kum u auzăt Elizabeta pozdravu lu Marija u sămcăt pă kupilu alji kum tari su mișkat am injimă, șă Elizabeta are pljină ku Duhu Svânt. ⁴² Elizabeta tari u mužjit lu Marija: “Maj tari jeșc blagoslovită tu ăntri mujer, șă blagoslovită aj kupilu atov!” ⁴³ Adișje mes aša bitnă, kă tu mama lu Domnu amnjov vinji să mă poșjetilaskă? ⁴⁴ Kă dăm momentu șje am auzăt pozdravalala ata, kupilu amnjov tari su mișkat dă fălușăjă am injima ame! ⁴⁵ Blagoslovlenă daje kă tu aj ănkritzut kă șje Domnu cu igirit sigurno u fi!”

Marija slavaleșci pă Dimizov am kăncit

⁴⁶ Atunșje Marija u zăs: “Dușa ame al slavaleșci pă maj mari Domn, ⁴⁷ șă duhu amnjov să ănfălușeșci am Dimizov Spasitelju amnjov, ⁴⁸ daje kă jăl su ujtat ku milă pă minji pă poniză ropkinja aluj, aku toči generacijurlje mur čimamă blagoslovljenă, ⁴⁹ daje kă svemoguči Dimizov u făkut mari djelur ku minji, șă numilje aluj aj svânt. ⁵⁰ Pălăngă totă sămănce, Dimizov aj milos pălăngă eje kari al poștivalēșci. ⁵¹ Ku mănă aluj jăl u făkut pučernjiși lukrur. Jăl u arunkat afară pă eje kari asre ponosnă am sufljičilje alor șă pă eje kari asre umișljeni. ⁵² Pă heje bălour vladar lju vărłji dă pă prijestolje, a pă heje kari aș ponizni lju ridikatulji. ⁵³ U rănjit pă flămănz ku mănkarı bună, a pă găzdașji lju mănă ku mănjiłje golji. ⁵⁴ Jăl u ažutat pă Izrael sluga aluj su ăngănditusă dă milă aluj,* ⁵⁵ kă kum u obečalit alu preci anoștri dă kănvă șă fiěj pljinj dă milă pălăngă Abraham șă pălăngă potomku aluj dă erikeș.” ⁵⁶ Marija u rămas ku Elizabeta tri lunj atunșje su ăntorsășă akasă.

Ivan Krstiteľ su avutășă

⁵⁷ Kând u vinjit vreme alu Elizabeti să ajvi kupil, je u fătăt fišjor. ⁵⁸ Šă kând ur auzăt susjedi șă njamu kă Domnu are bun pălăngă je, jej ur vinjit una la je șă să am fălușe ku je una.

⁵⁹ Kupilu trăbuje să fiěj obrezalit pă optă (8) zuva, șă kând or vinjit una să fakă asta, jej gände să aj de numi Zaharija dă pă tatusu. ⁶⁰ Mumăsa u odbijilit șă u zăs: “Nu, jăl su čima Ivan.”

⁶¹ Ali jej ur zăs: “Njime dăm njamuc nu u fost čimat dă pă numiljalal!” ⁶² Šă aša jej ăntriba ku znakur pă tatusu alu kupilula, kum su čima. ⁶³ Zaharija u šjirut pločică dă skris șă u skris: “Ivan aj numilje aluj!” Toc asre ămirac. ⁶⁴ Šă dăm ala șas Dimizov u dăsvăkut gura alu Zaharija șă poči să svitaskă. Šă jăl dăde slavă alu Dimizov!

⁶⁵ Atunșje frika u vinjit pă tot susjedu șă am totă parče dă Judeja păm dalur șă spunje șje su dogodulit. ⁶⁶ Toc kari ur auzăt dă aje cănje am firi șă să ăngănde: “Șje u fi dăm ala kupil? Anume mănă alu Domnuluj† are ku kupilula Ivan.”

Zaharija prorokuvuleșci šjinji aj Mesija șă Ivan

⁶⁷ Zaharija, tatusu alu Ivan are pljin dă Duhu Svânt, atunșje prorokovale șă zășje:

⁶⁸ “Slava alu Domnu Dimizov alu Izrael, Kă jăl u vinjit șă să otkupilaskă pă narodu aluj! ⁶⁹ Jăl u rădikat pănturu noj pă spasitelju silni!‡ Dăm potomstva lu sluga amnjov la kralj David.§ ⁷⁰ Asta nju fost spus dăm gurălje dă proroci aluj svănc dă kănvă: ⁷¹ spasenje dă la dužmanji anoștri șă dăm mănĵ* kari toc nji mărzaleșci. ⁷² Are milosrdan pălăngă preci anoștri, șă u ispunulit savezu aluj svânt. ⁷³ Am zakletvă kari u dat lu Abraham, alu predaku anostru: ⁷⁴ șă nji izbavalskă dăm mănĵ alu dužmanj, să pučenj poslužułenj pă jăl făr dă frikă, ⁷⁵ șă să kustănj svânt șă dirept am toči zăljiłje dă kustu anostru. ⁷⁶ Šă tu Ivan fišjoru amnjov, tu vi fi čimat proroku alu Maj Mari Dimizov, kă tu vi meržji am nenče alu Domnuluj șă să aj direș kalje aluj, ⁷⁷ Tu vi da alu lume lu Dimizov, Hir fălos dă spasalala șă dă jirtala dă grehurlje alor. ⁷⁸ Kutotu asta aj dă ränd dă sufljitu milos alu Dimizovu anostru, ka sorilje kari svitlizeșci u vinji afară dăm noj sus† ⁷⁹ u da lumină alu eje kari șadi am tunjerik,‡ șă am umbra alu morči.

* ^{1,54} Dimizov nu poči ămujta. Kând aș dușji am firi, Dimizov șă ăngădeșci, aje značaleșci kă Dimizov djeluvuleșci dă pă obečanje șje u dat. Asta sviteșci dă obečanje aluj: “u obečalit alu preci anoștri kă u fi milosrdan.” ^{1,55} Gal 3,16 † ^{1,66} mănă alu Domnuluj aj pučere alu Domnu: “pučere aluj are ku jăl”. ‡ ^{1,69} Am original skrijă: “rog dă spasenje pănturu noj”. Rog dă životinjă are simbol dă pučere alji să să potă branalaskă. Dă Mesija să sviteșci ka kum ar fi jăl rog kari ari pučeri să spasalaskă Izrael ka “šjinjiva ku pučeri să nji spasalaskă.” § ^{1,69} am original skrijă: “am kasa alu sluga aluj David”. Kasa alu David predstavaleșci familija aluj, potomci aluj. * ^{1,71} Vorba “mănă” predstavaleșci pučeri kari rej ominj koristileșci protiv dă ominji alu Dimizov. † ^{1,78} Asta aj metaforă dă diriptačı. Ajișje șă sviteșci dă duhovna diriptačı kari Spasitelj u da ka kum sorilje vinji afară kari svitlizeșci pă pământ. Vedi Mal 4,2. ‡ ^{1,79} eje kari șadi am tunjerikasta aj metaforă hundi nuj duhovna diriptačı. Alu je ominj kari lji falaleșci duhovna diriptačı sviteșci kă jej șadi am tunjerik: “ominji kari nu șčijă diriptačı”. § ^{1,79} kalje dă putuljală aj metaforă dă kust kari osoba ari putuljală ku Dimizov: “să kustănj kust ku putuljală” ili “să umblănj pă kalji kari nji dușji la putuljală”.

Nju punji pišjorilje anoštri pã kalje dã putuljalã.”⁸

⁸⁰ Ivan u kriskut šã su ãmbãlurit ãm duh. Kusta ãm pustinjã pãn šje nu su arãtat javno alu Izraelc.

2

*Isus su avut ãm Betlehem
(Mt 1,18–25)*

¹ ãm aje vremi dã pã šje su avut Ivan, zapovjed u fost mânatã dã la car August sã fakã skritura dã stanovništvo ãm ãntragã cara. ² Aje are elšì skritura dã stanovništvo kari u fost kãnd Kvirinije are vladar dã Sirija. ³ Aša toc ur mers sã sã prijavalskã ãm varušu hundi preci alor u kustat.

⁴ Aša Josip dãm mik varuš Nazaret ãm Galileja, u mers ãm varuš Betlehem ãm Judeja hundi su avut David daje kã jej as re njamu alu kralj David. ⁵ Josip u mers akulo sã sã jivaskã dã skritura una ku Marija zaručnica aluj, kari are gãrjonã. ⁶ Šã kum asre dãm Betlehem akulo vreme u vinjit sã sã ajvi kupilu. ⁷ Je u avut elšì fišjor, lu ãnvãlitãlu šã lu pus ãm hištalov[†] daje kã nu are soba pãntru jej ãm fugadov.[‡]

Andalu najvalašči alu pastiri kã Isus Spasitelj su avut

⁸ ãm ala lok dã apropi dã Betlehem asre pastirur kari rãmãnje afarã pã otvoreno šã pãze stadurlje alor totã nopce. ⁹ Šã dãm turdatã su pojavalit andalu alu Domnuluj! Andalu u stat ãm nençe alor, šã slava alu Domnuluj lju svitlãzãt pã jej. Šã pastiri u gãlbãnjit ãm ubraz dã frikã. ¹⁰ Ali andalu lju zãs: “Nu vã fijiã frikã! Ju vjuv sã vã aduk Hir fãlos, dã mari fãlušãjã pãntru totã lume. ¹¹ ãm varušu hundi su avut Kralj David, astãs su avut Spasitelj. Jãl are Krist, Domnu! ¹² Asta ãj znak dã pã kari sã ãl šćijec: voj vic afla pã kupilu ãnvãlit ãm hištalov.”

¹³ Atunšje dãm turdatã lãngã parçe dã andal u vinjit mulc andej dãm nor kari hvalale pã Dimizov. Šã jej slavale:

¹⁴ “Slava alu Dimizov ãm nor šã pã pãmãnt putuljalã alu eje ominj kari lju izabralit.”

¹⁵ Dã pã šje ur fužit andelji dã la pastir ãm nor, pastiri ur zãs una la alt: “Haj aku ãm Betlehem, šã sã videnj aje dã šje Domnu nju spus!”

¹⁶ Aša sur ãngribit ãm Betlehem šã ur aflat pã Marija, šã pã Josip, a kupilu are ãm hištalov. ¹⁷ Šã kãnd pastiri ur vãzut pã kupil, jej sur apukatãsã sã spujã šje lju fost spus dã la andej dã kupil. ¹⁸ Toc eje kari ur auzãt šje pastiri ur spus, jej toc asre ãmirac. ¹⁹ Ali Marija cãnje toci vorbilje alor ãm sflujilje

alor šã mult su gãndit dã jelji.[§] ²⁰ Atunšje pastiri ur fužit la stadurlje alor šã jej dãde hvalã šã slavã lu Dimizov dã kutotu stvarurlje šje ur auzãt šã šje ur vãzut, točno kum lju fost najavalit alor.

²¹ Osma zuva kãnd kupilu su avut u fost obrezalit,^{*} šã u fost čimat Isus, numilje u datã aluj dã la andal majnti dã šje Marija u rãmas gãrjonã.

Isus šã Marija trãbã sã mergã ãm Hram

²² Šã kãnd u vinjit vreme alu Marija obred dã čisti-lalã kum are zapovjedãlãlã dã la zakonu alu Mojsije, Marije šã Josip ur dus pã Isus ãm Jeruzalem sã ãl posvetilaskã la Domnu, ²³ kã ãj skris ãm zakonu alu Domnu: “Tot elšì fišjor u fi posvetilitã la Domnu.” ²⁴ Jej trãbã isto sã adukã žrtvã: “Dovã glicur ili doj tãnjirã puromb,” kum ãj zapovjedalit dã la zakonu alu Domnu anostru.

Šimun u prepoznulit pã Mesija

²⁵ Atunšje are om ãm Jeruzalem šje sã čima Šimun. Jãl are pravedan šã svet šã aščipta pã Mesija sã izbavalaskã pã Izrael[†] šã Duhu Svãnt are ku jãl. ²⁶ Šã Duhu Svãnt majnti ju spus aluj kã no mori majnti dã šje no vide pã Mesija alu Domnu anostru. ²⁷ Aša Duhu Svãnt lu dus pã Šimun ãm Hram[‡] kãnd ur adus roditeli pã kupilu Isus ãm nontru šã sã fakã obred kum are obiçaju dã zakonu alu Mojsije. ²⁸ Šimun lu apukat ãm mãnjlješ pã Isus, slavale pã Dimizov, šã u zãs:

²⁹ “Aku lasã pã sluga atov sã morã ãm putuljalã, Domnu,

kum tu aj zãs,

³⁰ kã oči amej ur vãzut spasenje ata.[§]

³¹ Asta tu aj fãkut dã totã lume.

³² Asta ãj lumina dã ominj ^{*} šã lji svitlizaskã alu ominj kari nus Židov, slava alu lume dã Izrael!”

³³ Tata šã mama alu Isus asre umpljec ku ãmiralã dã kutotu šje Šimun u zãs dã jãl. ³⁴ Atunšje Šimun u blagoslovulit pã jej šã u zãs lu Marija: “Dimizov u odredilit pã ala kupil kã pãntru jãl mulc Izraelc ur kãde šã su ridikasã.[†] Jãl ãj odredilit sã fijiã znaku alu Dimizov, ali mulc lur odbacilãlã ³⁵ aša u vinji pã luminã gãndurlje askunšã alu mulc, a maçu či ãmpunžji ãm duša ata.”[‡]

Ana u prepoznulit pã Mesija

³⁶ Are isto aša prorociã Ana fatã alu Fanel kari ãj dãm pleme alu Ašer. Ana are tari bãtãrnã mujeri, je are šapçi ãj ãm brak ³⁷ šã aku ãj vãdojã, mar hundiva osamdeset patru aj.[§] Ana nu fužje dãm Hram, nego služule akulo zuva šã nopce ãm post šã ãm

* 2,4 Betlehem are mik varuš, akulo David su avut, a u fost zãs kã akulo su ave šã Mesija (Mih 5,2). † 2,7 hištalov are čist, molji šã uskat ka fãnu, sã fijiã molji pãntru kupil mik. Marija šã Josip as re una ãm aje prostorijã hundi as re živadur. ‡ 2,7 nu are soba pãntru jej ãm fugadovdaje kã ur vinjit mulc ominj ãm Betlehem sã sã prijavalskã pã skritura dã stanovništvo. § 2,19 Marija cãnje dã vorbilje alor šje ur spus dã kupilu alji, kutotu ji are dragocjeno: “ãm fãlušãjã cãnje aje.”

* 2,21 obrezalit Zakonu kari Dimizov u dat ala židovski vjernici zãšji kã obrezanje dã fišjor ãj žrtva dã roditeli kari trãbã sã adukã (Lev 12,1–4). 2,23 Izl 13,2 2,24 Lev 12,8 † 2,25 pã Mesija šã izbavalaskã pã Izrael ãm original skrijã: “aščipta utjehã dã Izrael” ‡ 2,27 ãm Hram “ãm udvaru dã Hram.” Numa ševčeniçi puçe tuna ãm zgrada dã Hram. § 2,30 spasenje ata “Spasalala” spunjã dã osobã kari u adužji spas-kupil mik kari ãj Isus-kum Šimun cãnji: “Spasitelj kari tu aj mânãt.” * 2,32 lumina Asta metaforã značešči kã kupilu u ažuta alu ominj šã vadã šã sã prišjeje pã ista način ka kum lumina ažutã alu ominj benji sã vadã. † 2,34 ur kãde šã su ridikasã Ešče vorbi značešči: “asta kupil u fašji kã mulc ur kãde ili ur vinji dã apropi la Dimizov”. ‡ 2,35 MačAsta metaforã spunjã dã tuga mari kari Marija u sãmcã: “Tuga ata u fi aša tari dã ču dure ka kum maçu čar ãmpunžji ãm sflujit.” § 2,37 “osamdeset patru aj”: poçi fi 1) aste are vãdoja 84 aj ili 2) are vãdoja kari are bãtãrnã 84 aj.

aruguminí. ³⁸ Baš pá aje vřemi Ana u vinjit, hvalale pá Dimizov, ša je spunje dá kupilu Isus alu toc kari aščípta pá Dimizov sá otkupilaská pá Jeruzalem.*

³⁹ Dá pá šje ur fákut Josip ša Marije kutotu šje zakonu alu Domnu u šjirut dá la jej, jej ur mers ám napoj ám varušu alor Nazaret ám Galileja. ⁴⁰ Kupilu u kriskut ša su ámbáuritáša, are pljin dá mudrost, ša blagoslovurle alu Dimizov asre ku Isus.

Isus svitešči ku učitelji ám Hram

⁴¹ Roditelji alu Isus mărže ám tot anu ám Jeruzalem sá fijá akulo pá blagdan dá Pasha. ⁴² Aša kánd are Isus dvanaest aj dá bátárn jál una ku jej u mers pá blagdan ka kum stalno mărže. ⁴³ Ša kánd u trikut blagdanu jej sur gátatáša akasa, ali fár dá ščučilje alu roditelji, kupilu Isus u rámas ám Jeruzalem. ⁴⁴ Jej gände ká áj hundiva ám grupá. Jej ur trikut mari kalji totá zuva, kapu sur apukatáša sá ál kočí ántri njamu ša ántri hej kari ál kunošči. ⁴⁵ Kum nu lor aflat, jej ur mers ám napoj ám Jeruzalem ša ál kočí. ⁴⁶ Tri zálji dá pá aje jej lor aflat. Isus are ám Hram, šade ántri učitelji dá zakonu alu Mojsije, punje ureče ša lji ántriba. ⁴⁷ Toc kari ál punje ureče asre ámirac la fire aluj, ša la odgovurle aluj.

⁴⁸ Roditelji aluj isto aša asre tari ámirac kánd lor vázutálá akulo ša mumáša ju zás: “Fišjoru amnjov adášje njaj fákut asta anová? Tata atov ša ju as renj ám mari brigur dá činji, pášči tot či kutanj!”

⁴⁹ Isus u ántors vorba: “Ali adášje má kutac? Nu šćijec ká ju aš trábuji sá fjuv ám kasa[†] alu Tata amnjov?”[‡] ⁵⁰ Jej nur prišjiput šje gände sá lji spujá.

⁵¹ Ali Isus u mers ám napoj ku roditelji ám Nazaret, ša jál lju u pus ureči. Ša mumáša aluj u čánut kutotu vorbilje ám sufljituš.[§] ⁵² Ša ám aje vřemi Isus u kriskut ám gánd ša ám telá* ša ku milá dá la Dimizov ša dá la lumi.[†]

3

Služba alu Ivan šje bučazá

(Mt 3,1–12; Mk 1,2–8; Iv 1,19–28)

* **2,38** sá otkupilaská pá Jeruzalem Asta značalešči: “ala kari u otkupili Jeruzalem” ili “jál kari u adušji blagoslov alu Dimizov a naklonost napoj ám Jeruzalem”. [†] **2,49** kasa alu Tata Isus svitešči dá Hramu alu Dimizov [‡] **2,49** Tata amnjov Roditelji aluj trábuje sá šćiji dá svřha aluj kari Tata aluj lu mánat. Ku 12 aj, Isus, Fišjoru alu Dimizov, šćije ká Dimizov áj prvi Tata aluj (nu Josip, bárbatu alu Marija). [§] **2,51** u čánut kutotu vorbilje ám sufljituš Dá kutotu šje Marija u auzát, zášji ká áj ka blago kari je čánje tari ám sufljitu alji, páze, ša čánje dá aje. [‡] **2,52** u kriskut ám gánd ša ám teláare maj kufiri ša maj báour. [†] **2,52** ku milá dá la Dimizov ša dá la lumi Asta svitešči kum krišče duhovno ša ám telá: “Dimizov ál blagoslovlave maj mult ša maj mult a ominji ál pláše maj mult ša maj mult.” * **3,1** 27 ili 28 aj dá pá Krist [†] **3,1** Herod, Filip Lizanije as re “tetrarsi”. Izraz “tetrarh” are dužnosnik alu vladá kari re dio alu Rimsko carstvo. Tot tetrahu are pod autoritetom dá rimski car. Kraljevstvo dá Herod “Mari”, kari are kralj ám vřeme dá rodenje alu Isus, are podijeljeno pá patru djelur dá pá morče aluj a akulo vladale fišjori aluj ka “tetrarsi” ili “vladari četvřtine”. Tot kraju ave unu ili mišj djelovur kari sá čima provincije ka kum as re Galileja ša Samarija. [‡] **3,2** Ana ša Kaifa asre mar popur ili “kánd Ana ša Kaifa služuve una ka mari pop.” Ana are mari popá a Židovi ur nastavilit sá ál prepoznalaská čak ša kánd Rimljani lu pus sá fijá žinjiru aluj, Kaifa, sá ál zamjenilaská ka pá mari pop. [§] **3,4** Ivan u ispunulit vorbilje kari prorok Izaija u skřis ám kenvija aluj. * **3,4** Ominji asta fášji sá sá pokajalaská dá gřehurle alor: “Pripremilečává sá auzec poruka alu Domnu kánd vinji.” [†] **3,5** ili “je u maknulli tota gropa dá pá drik.” [‡] **3,5** Kánd ominji pripremilešči dřiku pánturu kralj kari vinji, jej ravnalešči kutotu šje áj ridikalt ili šje áj ánzjos punji sus sá fijá kutotu ravno. **3,6** Iz 40,3–5 [§] **3,7** Ivan fišje dá njmik pá ominj daje ká trážale pá jej sá lji bučazá ša lji kaznalaská Dimizov a jej nur stat ku gřehurle: “Nu pučec sá skápec dá la gnjevu alu Dimizov numa daká vic fi bučuzac”. * **3,8** Ám original skřijá: “avec plodovur kari áš vředni dá ánkájálá.” Ám asta usporedbá ponašanja alu om sá usporedulešči ku plod. Ka kum dá la biljka sá aščaptá sá ajvi plod kari áj bun primjer dá aje biljka aša dá la om kari zášji ká su ánkájit, sá aščaptá dá la jál sá kušči kum Dimizov svitešči. [†] **3,8** ili “Noj šćenj potomci alu Abraham daje Dimizov nu nju kaznali.” [‡] **3,9** Sákure áj usporedbá dá kazna kari maj šjeva su apuka: “Dimizov áj ka omu kari u punji sákure pá korjenu dá ljemn.” [§] **3,14** nu svedočulec krivo protiv dá šjinjiva ili “nu optužulec pá njime ku mišjuna numa sá kápátac banj dá la jej.”

¹ Kánd are vladavina alu car Tiberija, trajale skoro 15 aj,* Poncije Pilat are upravitelj ám Judeja, Herod vladale ám Galileja a Filip, fračilje aluj dá pá tata alor, vladale ám Itureja ša ám Trahonitida a Lizanije vladale ám Abilena,[†] ² Ana ša Kaifa asre mar popur,[‡] Dimizov u mánat poruká alu Ivan, fišjoru alu Zaharija, kari kusta ám pustinjá. ³ Ša aša Ivan u mers ám toči lokurle pá lángá rijeka Jordan sá propovjedálaská daje ká toc kari u grešálit, a heje kari su pokajalit sá lji jarči Dimizov gřehurle a Ivan atunšje lju bučuza. ⁴ Ka kum Prorok Izaija svite ám kenvije aluj dá ešče vřebi.[§]

“Gřaju alu unu kari mužješči ám pustinjá ša sá auze: pripremilec kalje pánturu Domnu;

ravnalečá kalje!”*

⁵ Lasá totá dolina sá fijá umpljetá

šá totá planina sá fijá ám tokmá ku alčilje,[†]

šá káljlje krivá sá fijá pravá,

šá káljlje kari nus ravná sá fijá ravná[‡]

⁶ atunšje totá lume u vřede Spasenje dá la Dimizov.”

⁷ Alu gărmadá dá lumi kari ur vinjit la jál sá sá bučazi, Ivan zášje: “Voj leglo alu otrovni šarpi, šinji vu upozorulit sá áňšjirkác sá skápác dām kazna šje u vinji pá voj[§] ⁸ Arátac plodur dá ánkájálá* Nu vā apukác sá vā zášjec una lu alt: Abraham áj tata anostru![†] Ju vā zák: Dimizov počí dām petřilješče rādika pá kupij alu Abraham!” ⁹ Mar aku sákure dá sudu alu Dimizov áj pusá sus sá taji dām korjen ljemnu.[‡] Tot ljemnu kari nu adušji bun plod u fi tjet ándárát šá vřlřit ám fok.

¹⁰ Gărmadá lu ántribat pá jál: “Šje sá fášjenj atunšje?”

¹¹ Ivan u zás: “Daká avec dová kámašá atunšje ámpárcáčává ku ala kari nari nřiš una. Daká avec mánkari isto aša trábě sá vā ámpárcáč.”

¹² Akulo asre isto ša poretinji kari ur vinjit sá sá bučežá ša jej lor ántribat: “Učitelju, šje sá fášjenj?”

¹³ Ivan u ántors vorba: “Nu maj akuljižec majmullt dá kitá šje avec pravo sá locá!”

¹⁴ Ša kätänjilje isto lor äntribat: “A noj? Šje träbä noj sä färšjenj?”

Alor lju zäs: “Nu loc ku säla dä njime banj, njiš nu svedočulec krivo protiv dä šjinjiva^š ša fijeć zadovoljni ku plata avosträl!”

¹⁵ Lume asre aku plinjij dä aščiptalur, ša sä äntriba äm sfljicilje alor, nar puće Ivan sä fiĵa Mesija. ¹⁶ Ivan lju äntors vorba alu toc: “Ju vä bučeć ku apä, ali unu kari u vinji kari äĵ maj bälour da minji ša lu kari nu mes vreden sä äĵ lĵeg žnirancurlje aluj.* ĵäl vu bučuza ku Duhu Svänt ša ku fok.[†] ¹⁷ Ĵäl cänji furka[‡] äm mäna aluj, ša ĵäl u čistili teleku[§] temeljito. Ĵäl u akulježi fajna äm skladišta aluj, ali ĵäl u arđi jarba uskata äm fok šje nu sä aščinžji.”* ¹⁸ Ša äm mulći poticajur svite alu lume ša alu carä dä Hir fälos.

¹⁹ Ivan lu fäkut dä njimik pä car Herod dä ränd kä ĵäl su lot una ku Herodijada bäšäcä alu fračisuš[†] isto aša ša dä alci stvarur relji šje u fäkut Herod. ²⁰ La kutotu stvarurlje relji šje u fäkut ĵäl u pus maj una: ĵäl u änkujet pä Ivan šje bučazä äm čemicä.

Ivan bučuza pä Isus

(Mt 3,13–17; Mk 1,9–11)

²¹ Känd asre totä lume bučužac dä la Ivan, Isus isto are bučužat. Känd Isus su arugat su däšväkut noru, ²² ša Duhu Svänt u vinjit žos pä ĵäl am formä dä purombu ša graj dä m nor u svätit: “Tu ješč Fišjoru amnjov pläkut! Tu ješč fulušuja ame!”

Isus fišjoru alu Dimizov ša alu Adam

(Mt 1,1–17)

²³ Aku Isus are hundiva trideset aj dä bätärn känd su apukat javno sä propovjedälaskä. Isus are cänut dä fišjoru alu Josip.

Josip are fišjor alu Eli,

²⁴ Eli are fišjoru alu Matat,

Matat are fišjoru alu Levi,

Levi are fišjoru alu Malki,

Malki are fišjoru alu Janaj,

Janaj are fišjor alu Josip,

²⁵ Josip are fišjoru alu Matatija,

Matatija are fišjoru alu Amos,

Amos are fišjoru alu Naum,

Naum are fišjoru alu Hesli,

Hesli are fišjoru alu Nagaj,

²⁶ Nagaj are fišjoru alu Mahat,

Mahat are fišjoru alu Matatija,

Matatija are fišjoru alu Šimij,

Šimij are fišjoru alu Joseh,

Joseh are fišjoru alu Joda,

²⁷ Joda are fišjoru alu Johanan,

Johanan are fišjoru alu Resa,

Resa are fišjoru alu Zerubabel,

Zerubabel are fišjoru alu Šealtiel,

Šealtiel are fišjoru alu Neri,

²⁸ Neri are fišjor alu Malki,

Malki are fišjoru alu Adi,

Adi are fišjoru alu Kosam,

Kosam are fišjoru alu Elmadam,

Elmadam are fišjoru alu Er,

²⁹ Er are fišjoru alu Jošua,

Jošua are fišjoru alu Eliezer,

Eliezer are fišjoru alu Jorim,

Jorim are fišjoru alu Matat,

Matat are fišjoru alu Levi,

³⁰ Levi are fišjoru alu Šimun,

Šimun are fišjoru alu Juda,

Juda are fišjoru alu Josip,

Josip are fišjoru alu Jonam,

Jonam are fišjoru alu Elĵakim,

³¹ Elĵakim are fišjoru alu Meleja,

Meleja are fišjoru alu Mena,

Mena are fišjoru alu Matata,

Matata are fišjoru alu Natan,

Natan are fišjoru alu David,

³² David are fišjoru alu Jišaj,

Jišaj are fišjoru alu Obed,

Obed are fišjoru alu Boaz,

Boaz are fišjoru alu Sala,

Sala[‡] are fišjoru alu Nahšon,

³³ Nahšon are fišjoru alu Aminadab,

Aminadab are fišjoru alu Admin,

Admin are fišjoru alu Arni,

Arni[§] are fišjoru alu Hesron,

Hesron are fišjoru alu Peres,

Peres are fišjoru alu Juda,

³⁴ Juda are fišjoru alu Jakov,

Jakov are fišjoru alu Izak,

Izak are fišjoru alu Abraham,

Abraham are fišjoru alu Terah,

Terah are fišjoru alu Nahor,

³⁵ Nahor are fišjoru alu Serug,

Serug are fišjor alu Reu,

Reu are fišjor alu Peleg,

Peleg are fišjor alu Eber,

Eber are fišjor alu Sala,

³⁶ Sala are fišjoru alu Kenan,

Kenan are fišjor alu Arpakšad,

Arpakšad are fišjor alu Šem,

Šem are fišjor alu Noa,

Noa are fišjor alu Lamek,

³⁷ Lamek are fišjoru alu Metušalah,

Metušalah are fišjoru alu Henok,

Henok are fišjoru alu Jered,

Jered are fišjoru alu Mahalalel,

* **3,16** Dälžigat žnirancurlje dä sandalur are lukru alu rob. Ivan svite kä ala kari vinji äĵ maj mari, dä Ivan nuj vreden sä fiĵa robu aluj.

† **3,16** ku fok “Foku” äĵ usporedba ili dä 1) sud ili 2) dä čistilala ‡ **3,17** vijača. Asta äĵ alat dä arunkala dä pšenicä äm zrak a zrna dä pšenicä su odvojili dä m pljevä. Žrnurlje äš greļji ša kadi dos a pljeva kari nuj bunä dušji väntu. Asta alat äĵ slično ka furka. § **3,17** “Teleku” äĵ lok hundi pšenicä äĵ tari mult sä sä apušji šje träbä. “Čistilala” teleku značešči kä äĵ gata ku žito: “sä završälaskä ku žito”.

* **3,17** Ivan svitešči dä Krist kari u vinji sä sudulaskä ka kum ĵäl ar fi lukroju pä pä mätnt kari äĵ spreman sä odvujalsk žrnurlje dä pšenicä dä la pljevä: “ĵäl cänji furka daje kä äĵ spreman” ili “ĵäl äĵ spreman sä sudulaskä ka kum lukroju pä pä mätnt äĵ spreman sä vijalaskä pšenicä”. † **3,19** car Herod dä ränd kä ĵäl su lot una ku Herodijada bäšäcä alu fračisuš Herod Antipas su läsat dä la elši mujer aluj, su lot una ku nečakinja aluj Herodias kari are mujere alu Filip fračilje mäščoji (vedi Mt 14,3; Mk 6,17). Zakonu alu Mojsije u Lev 18,16; 20,21 zabranalit alu om sä fiĵa una ku mujere alu fračisu dakä ĵäl inka kustä. ‡ **3,32** Sala, Sala Oririk ave grčki rukopis kari skrije: “Salmon, Salmon”. § **3,33** Admin, Admin ... Arni, Arni Oririk ave grčki rukopis kari skrije numa “Aram, Aram”.

Mahalalel are fišjoru alu Kenan,
³⁸ Kenan are fišjoru alu Enoš,
 Enoš are fišjoru alu Šet,
 Šet are fišjoru alu Adam,
 a pã Adam Dimizov u stvorulit.

4

Draku ànšjarkã pã Isus
 (Mt 4,1-11; Mk 1,12-13)

¹ Isus, pljin dã Duh Svãnt su àntors dãm rijeka Jordan, šã àl dušje Duhu pãm pustinjur* ² četrdeset zãlji, hundi u fost ànšjirkat dã la draku. Àm zãljiljelje nu u mãnkat njimika, šã kãnd u vinjit do kraja jãl are flãmãnd.

³ Draku ju zãs atunšje: “Dakã ješć tu Fišjoru alu Dimizov zapovijedalešći alu petrilješće sã sã fakã pitã.”

⁴ Isus ju àntors vorba: “Skris àj àm svãntã kenvija: ‘Lume nu kustã numa dãm pitã.’”

⁵ Draku lu dus pã jãl pã planinã naltã, šã àm unu moment draku ju arãtat aluj kutotu kraljevstvo dã svet. ⁶ Šã draku ju zãs aluj: “Ju cuj da kutotu pučeresta šã mãndremesta kari àj datã mijã, šã ju pot da alu šinji gãndesk. ⁷ Kãnd Čaj klanjali la minji, ju caš da kutotu cijã.”

⁸ Isus ju àntors vorba: “Skris àj àm svãntã kenvija: ‘Alu Domnu, Dimizovu atov numa klanjalešći šã pã jãl služulešći!’”

⁹ Dã pã aje draku lu dus àm varuš Jeruzalem šã lu pusãlã pã maj nalt lok dã Hram. Atunšje ju zãs aluj: “Dakã ješć tu Fišjoru alu Dimizov, seri žos! ¹⁰ Kã àj skris àm svãntã kenvija:

‘Jãl u zapovjedali alu àndelji aluj sã čì pãzaskã’,

¹¹ šã ‘ču dušji pã mãnã

sã nu čì lueveć ku pišjorilje àm petrã.’”

¹² Isus àntorsji vorba: “U zãs àj àm svãntã kenvija: ‘Nu ànšjirka pã Domnu Dimizovu atov!’”

¹³ Atunšje kãnd u trikut draku ku toći ànšjirkalurlje, lu lãsat pã jãl pã una vreme.

Isus sã àntorsji napoj àm Galileja
 (Mt 4,12-17; Mk 1,14-15)

¹⁴ Isus meržji àm napoj àm lok dã Galileja àm pučere lu Duh, šã vorbi dã jãl sor apukat sã kružulaskã pãšćitot àm aje regijã. ¹⁵ Jãl ànvãca àm sinagogurlje alor šã toc àl slavale.

Isus are mãnãt dãm sinagoga
 (Mt 13,53-58; Mk 6,1-6)

¹⁶ Jãl u vinjit àm varuš dã Nazaret, hundi jãl u kriskut šã pã obiçaju aluj, jãl u mers sãmbãta àm sinagogã. Šã su skulat sã čitalaskã. ¹⁷ U datã la jãl svitak† dã la proroku Izaija, a jãl u dãsvkut svitku šã u aflat lok hundi skrijã:

¹⁸ “Duhu alu Domnuluj àj pã minji dasupra.

Dãm ala rãnd jãl mu izabralit‡ pã minji sã vã propovjedalaskã Hir fãlos la sãrašji.

Jãl mu mãnãt pã minji sã spuj alu hej šje àš ljigac kã poći sã fižã dãsvkãtã.

šã lu orb kã poći sã vadã

šã sã de slobodã alu hej tlaçalice,

¹⁹ šã sã proglasalesk anu pljin dã milã alu Domnuluj.”

²⁰ Isus u ànčis svitku šã u dat àm napoj la pomoćniku šã u šãzut. Šã toc ku oći àm sinagoga u mucãt pã jãl. ²¹ Su apukat sã ànveci: “Astãs asta svãntã karçi, kari ac auzãt ku urečilje avoštri, su ispunulitãšã.”

²² Jej toc sã àmira la toći vorbilje dã milã šje kãđe dã pã gura aluj. Šã jej su àntribat: “Nuj jãl fišjoru alu Josip?”

²³ Jãl lju zãs: “Àj una izrekã kari sigurno ac pripunji pã minji. A šã meržji: ‘Doktoru, àntrãmãći pã činji sãngur!’ Kutotu aj fãkut, kum anj auzãt, àm varuš dã Kafarnaum, fã šã aišje, àm kraju atov!” ²⁴ Šã jãl u zãs: “Anume, ju vã zãk niti unu prorok nu u fost àm benji apukat àm kraju aluj.

²⁵ Anume, ju vã zãk, kãnd àm doba alu proroku Ilija àm Izrael, noru are ànčis a ploje nu kãđe tri aj šã šinšj lunj šã are mari fomi pãm totã pãmãntu šã asre mulći vãdojur àm Izrael. ²⁶ Tot Ilija nu u fost mãnãt la njišj unu dãm jej osim la vãdoja àm Sarfata dapropi dã varušu Sidon. ²⁷ Isto aša àm vreme dã prorok Elizeja asre mulc gubavcur àm pãmãntu dã Izrael. Šã njišj unu dãm jej nor fost čistilic osim Naamana Sirijaca.”

²⁸ Kãnd ur auzãt, toc àm sinagogã asre tari mirgiš, ²⁹ jej sur skulat sus šã lur mãnãtulã afarã dãm varuš. Jej lur dus pã jãl pã maj nalt ðal pã kari are varušu fãkut, àm namjerã sã àl àmpingã žos sã àl amori. §

³⁰ Ali jãl u fužjit àntri jej šã u mers pã kalje aluj.

Isus u mãnãt afarã pã drak dãm omula
 (Mk 1,21-28)

³¹ Jãl u mers žos àm Kafarnaum àm varuš dã Galileja. Šã akulo sãmbãta ànvãca. ³² Lume asre àmirac la ànvãcalã aluj daje kã vorba aluj asre pljinji dã pučeri.

³³ Unu dãm ominjije àm sinagogã ave rov duh àm jãl, aje are drak. Šã jãl u mužjit ku graju glasnik: ³⁴ “Al Tu Isus dãm Nazaret, šje gãndešći dã la noj? Aj vinjit sã nji uništilec? Ju šćuv benji šjinji ješć tu, tu Svãntu alu Dimizov!”

³⁵ Isus lu lot pã frikã šã ju zãs: “Fi putuljit! Hajde afar dãm omusta odma!” Drakula lu vãrljit pã omula žos àm nenće alu toc šã u jãšãt afarã, šã njimik nu ju fãkut.

³⁶ Eje kari ur vãzut asre tari àmirac šã zãšje una lu alt: “Šjefãldã vorba àj asta? Ku autoritet šã ku pučeri šã relji duhovur jašã afarã pã vorba aluj!” ³⁷ Hiru dã jãl u mers àm tot kotu dã regijã àntragã.

Isus ozdravalešći pã sokra alu Petar
 (Mt 8,14-17; Mk 1,29-34)

³⁸ Kãnd u fužjit dãm sinagogã jãl u mers la Šimun akasã. Akulo asre sokra alu Šimun àm pat biçagã ku fok mari àm je. Šã jej lor àntribat pã jãl sã àj ažući. ³⁹ Isus u mers la je u lot pã frikã pã foku šã foku u lãsatu. Je odma su skulatãšã šã su apukat sã lji poslužulaskã.

* 4,1 “Pustinjã” àj lok hundi nuj apã nus ljemnji; njime nu kustã akulo. 4,4 Pnz 8,3 4,8 Pnz 6,13 4,10 Ps 91,11-12 4,11

Pnz 6,13 4,12 Pnz 6,16 † 4,17 “Svitak” znaćelešći kã àj skris karçi pã pelji dã vakã. ‡ 4,18 Točno znaćelešći “pomazalit ku uloj”.

4,19 Iz 61,1-2 4,26 1 Kr 17,8-16 4,27 2 Kr 5,1-14 § 4,29 Lume dãm Nazaret asre tari uvredljivi daje kã Isus lji spunje dãm karće svãntã hundi Dimizov lji ažuta lu hej šje nu kunušći karće svãntã dã kit numa la židovur.

Isus ozdravalešći pã mulc

⁴⁰ Mar kãnd sã slãbuze sorilje žos* toc kari ave njam šã urtaš dãm mulči bičisugur lʒor adus la jãl. Šã jãl lʒu ãntrimat aša dã jãl punje mãnjlilje aluj pã jej unu pã kiči unu. ⁴¹ Mulc dãm jej ave drašj ãm jej šã kum jãše afarã, drašjije dãm jej mužje: “Tu ješć Fišjoru alu Dimizov!” Ali jãl lʒu rãspãti šã nu lʒi dãde sã svitaskã kã jej šćije ka jãl ãj Krist. †

*Hir fãlos sã širelešći pãm Judeja
(Mk 1,35-39)*

⁴² Mar kum vinje zuva jãl u fužjit dãm kasã pã lok pustulot. Gãrmadã dã lumi ãl kuta, šã kãnd lor aflatã gãnde sã ãl cãjšã sã nu fugã dã la jej. ⁴³ Ali Isus lʒu zãš: “Ju trãbã sã mã duk ãm ãlčilje varušur sã spuj Hir fãlos dã kraljevstva alu Dimizov. † Dãm asta rãnd am fost mãnat pã pãmãnt.” § ⁴⁴ Šã aša u mers sã propovjedalaskã pãm sinagogur ãm Judeja.

5

*Isus u čimat pã Šimun, Jakov šã pã Ivan
(Mt 4,18-22; Mk 1,16-20)*

¹ ãm una zã Isus stãće lãngã Genezaretsko* jezero, kãnd gãrmadã sã astrãnzje la jãl sã audã vorba alu Dimizov. ² Jãl u vãzut doj čamcur kum asre pã mal rãžãmac, kari u lãsat ribari kãnd ãš čistile mrežurlje. ³ Jãl u tunat ãm čamac kari are alu Šimun, šã lu ãntribat sã ãl ãmpingã maj ãm sus dã la mal. Atunšje jãl u šãzut žos šã su apukat sã ãnveci pã gãrmadã dã lumi.

⁴ Kãnd u fost gata ku ãnvãcala, jãl u zãs alu Šimun. “ãmpinži ãm maj adãnkã apã šã slãbuzãc mrežurlje ãm apã.” ⁵ Šimun ju ãntors vorba aluj: “Domnu luj, anj lukrat totã nopće šã njimik nanj apukat: ali pã vorba ata ju u slãbuzã mreža ãm napoj ãm apasta.” ⁶ Kãnd u fãkut aša jej u apukat mari boglã dã pešć, atit dã mreža kit nu puknje. ⁷ Jej ur mužjit la urtašji alor dã pã ãlčilje čamcur sã lʒi ažući; jej ur vinjit, šã umpljet dovã karur dã pešć dã maj šjeva sã ãntupe.

⁸ Kãnd u vãzut Šimun Petar aje jãl u kãzut la pišjorilje alu Isus šã u zãs: “Maknalešćiči dã la minji, Domnu, kã ju mes grešnã om!” † ⁹ Frikã delj svãntã u kãzut pã jej šã pã ominj šje ur vinjit sã lʒi ažući, kãnd ur vãzut kic pešć ur apukat. ¹⁰ Isto aša asre ãmirac Ivan šã Jakov, jej asre Zebedejevi fišjori šã urtašji alu Šimun. Ali Isus u zãs alu Šimun: “Nuc fižã frikã. Dã aku, maj menkulo tu vi apuka pã ominj!” †

¹¹ Aša jej ur adus karurlje dã apã pã mal, ur lãsat kutotu šã lor sljedilit pã jãl.

*Isus ozdravalešći pã om ku gubã
(Mt 8,1-4; Mk 1,40-45)*

¹² Isus are ãm unu dãm varušurljelje. Om pljin dã gubã lu vãzutulã pã jãl šã su arukãnt pã đinučiš ãm nenće aluj šã sã aruga la jãl: “O Domnu, dakã numa tu vuješć, tu mã poc čistili.”

* **4,40** Sãmbãta sã apukã dã jer kãnd sorilje kadĩ žos pã nãm adauza kãnd sorilje kadĩ žos. † **4,41** Točno značãlešći “pomazalit ku uloj” šje značãlešći “izabralit”. † **4,43** Kraljevstvo značãlešći pã asta lok ãj hundi ominji ãnkredi ãm Dimizov. § **4,43** Dimizov u dat zãdatãk sã spuji dã jãl šã lu mãnat pã Isus pã pãmãnt * **5,1** Genezaretsko jezero ãj isto šã Galilejsko jezero. † **5,8** Šimun u vãzut ku Isus ãj svãnt. † **5,10** Šimun u sviti dã Isus la ominj. **5,14** Lev 14,2-32 § **5,27** Židovi mrzãle pã poreznici daje kã poreznici asre Židovi kari ãs izdajnici una ku Rimljani kari ur okupirilit pã Izrael. Ešće poreznici as re nepošteñi ur furat banj alu Izraelci. * **5,27** Levi ãj istã osobã šje ãj šã Matej.

¹³ Isus u mãcãt mãna aluj šã lu taknulit, šã u zãs: “Ju gãndesk. Fi čistilit!” Šã odmah guba lu lãsat. ¹⁴ Atunšje lu purunšjitulã sã nu spujã alu njime, čar asta šã fakã: Elši sã mergã la popã šã sã sã areci, dã pã aje, dã dokaz dã vražã, vi trãbuji sã adušj žrtvã dã čistilalã ka kum Mojsije u zapovjedãlit.

¹⁵ Svat dã jãl su širilil maj pã dãparci, aša dã gãrmadã dã lumi ur vinjit sã pujã ureci la jãl, šã sã fižã ozdravalic. ¹⁶ A jãl sã trãrje pã lok pustulot šã sã posvetilaskã la aruguminci.

*Pučeri alu Isus sã jerci grehurlje
(Mt 9,1-8; Mk 2,1-12)*

¹⁷ ãm una zã, Isus ãnvãca, ave ãm nenći pã mulc farizej šã učitelj dã zakonu alu Mojsije kari ur vinjit dãm toci kumpãnjlilje dã Galileja šã Judeja šã dãm Jeruzalem. Pučere alu Domnuluj are ku Isus sã ozdravalaskã pã bičež. ¹⁸ Atunšje šjeva ka ominji ur vinjit šã adušje pã om kari nu puće sã umblji. Šã jej gãnde sã ãl adukã la Isus. ¹⁹ Ali nu are lok pã hundi sã ãl adukã ãm nontru dã gužva mari. Aša jej sur urkatãšã pã krov šã lor slãbuzãt ãm nontru pãm krov ku pat dã tot la dã dã nenće alu Isus.

²⁰ Kãnd u vãzut ãnkridala alor, jãl u zãs aluj: “Omulji, grehurlje atelji ãš jirtãci.”

²¹ Pã ešće vorbi farizeji šã učitelji dã zakonu alu Mojsije sã gãnde: “Šjinji ãj omusta šje svitešći aša protiv dã Dimizov? Šjinji osim dã Dimizov poći sã jerci grehurlje?”

²² Isus šćije šje sã gãndešći, šã jãl lʒu zãs: “Adãšje vã ãntribãc ešće stvarur ãm suflijčilje avoštiri? ²³ Šje ãj maj ušuri dã zãs: ‘Grehurlje cis jirtãci!’ ili sã zãšj: ‘Skolãči šã umblã?’ ²⁴ Ali numa sã šćijec kã Fišjoru alu Omu ari autoritet aišje pã pãmãnt sã jerci grehurlje. Dakã zãk alu fišjoru kari nu poći sã umblji: ‘Skolãči, jec patu šã dući akasã!’”

²⁵ Šã odma su skulatãšã šu lot patu pã šje are pã košći, šã u fužjit akasã, šã pã kalji slavale pã Dimizov. ²⁶ Šã toc akulo asre ãmirac, šã jej slavale pã Dimizov. Šã ku ãmiralã svite: “Astãš anj vãzut šjeva tari mari!”

*Levi (Matej) sljedilešći pã Isus
(Mt 9,9-13; Mk 2,13-17)*

²⁷ Dã pã aje Isus u jišãt afarãž šã lu vãzutulã pã carinik § šje sã čima Levi,* jãl šãde ãm carinarnicã. Isus u zãs: “Sljedilešći mã pã minji!” ²⁸ Šã jãl su skulat u lãsat kutotu, šã lu sljedilit.

²⁹ Atunšje Levi ãm kasa aluj u fãkut mari slavãlalã pãnturu jãl; ku jej šãde mulc carinici šã alci la mãšã. ³⁰ Farizeji šã učitelji dã zakonu alu Mojsije, sur apukat sã gumunjaskã kapu su apukatã sã svitaskã alu učenikurlje alor: “Adišje mãnkãc šã bijec ku carinici šã ku grešnici?”

³¹ Isus u ãntors vorba: “Eje kari ãš sãnãtoš nu trãbã tu doktor, numa aluje kari ãš bičež. ³² Ju nam vinjit sã čem šã sã ãntork pã pravedni, nego pã grešnã.”

*Usporedbur dā post**(Mt 9,14-17; Mk 2,18-22)*

³³ Jej atunšje jarā u zās: “Učenicu alu Ivan ša alu farizejilor postulešči mulči rāndur ša sā arogā, ali učenici atej mēnānkā ša be. Adāšje āj aša asta?”

³⁴ Isus u āntors vorba: “Pučec sā punjec pā gošč dā nuntā sā postulaskā kānd āj mladoženja ku jej?”

³⁵ Ali u vinji zā kānd mladoženja u fi lot āndārāt dā la jej, ša kānd u vinji vreme jej ur postuli.”

³⁶ Jāl lju spus dā una usporedbā: “Njime no rupi um dārab dā la novā colā ša su kārpkā pā bātārnā, kānd ar fašji aje, pā haj novā colā ar ave gaurā, a alu haj bātārnā nar pasali dārābu dā la novā col.

³⁷ Njime nu vārsā nov vinu ām bātārnā ša mari čturica;† nov vinu ar puknji ām čturica ša sar vārsa vinu, a čturica ar propadnuli.‡ ³⁸ Nov vinu trābā sā fijā vārsat ām novā čturica§. ³⁹ Ša njime dā pā šje u be vin bātārn nu gāndešči sā be nov, kā zāšji: “Bātārn āj dāstul dā bun.”**

6*Isus āj Domnu dā sāmābata**(Mt 12,1-8; Mk 2,23-28)*

¹ Un datā pā zuva dā sāmābata Isus trāšje pām šjeva ka poljā dā pšenicā. Učenicu aluj ur skos pšenicā šu u ribile ku mājilje ša mēnka. ² Ali orik dā farizej ljur zās alor: “Adāšje fāšjec šjeva šje nu āj ku zakonu ām tokmā pā zuva dā sāmābata?”*

³ Isus ju āntors vorba: “Nac čitalit ām Svāntā kenvija, šje u fākut David kānd are jāl ša učenici aluj flāmānš? ⁴ Kum ur tunat ām kasa alu Dimizov, David ša u lot pita kari are pusā āndārāt dā žrtvā, kari čar poči popa sā mēnāšji, ša su umpārcāt dām pite ku urtašji?” ⁵ Atunšje jāl lju zās alor: “Fišjoru Omuluj āj Domnu dā sāmābata.”

*Isus u ozdravalit mēnā njimurogā**(Mt 12,9-14; Mk 3,1-6)*

⁶ Pā alta zuva dā sāmābata jāl u mers ām sinagogā ša u apukat sā ānveci. Akulo are om alu kari are māna njimurogā.† ⁷ Ša učitelji dā zakonu alu Mojsije ša farizeji sā ujta pā jāl sā vadā dakā lu āntrimalā jāl pā zuva dā sāmābata. Ša jej dabe šjeva aščipta sā fakā krivo sā potā sā svitaskā protiv dā jāl. ⁸ Jāl šćije šje sā gāndešči, ša u zās alu omuluje ku māna njimurogā: “Skolāči ša hajd dā dā nenici.” Jāl su skulat ša stāce akulo.

⁹ Isus atunšje u zās alor: “Ju gāndesk sā vā āntreb, āj benji sā fašj benji pā zuva dā sāmābata, ili relji? Sā spasalaskā kustu ili sā uništilaskā?” ¹⁰ Atunšje su ujtāt okolo pā tot omu, ša jāl u zās alu omuluje: “Mācešćic māna!” Jāl u fākut aša, ša mēnā ju fost sātānosā ka hajelantā. ¹¹ Ali jej asre tari mirgiš ša sur apukat sā svitaskā šje sā fakā alu Isus.

*Isus aš akulježi pā apostoli aluj**(Mt 10,1-4; Mk 3,13-19)*

† ^{5,37} Čturica āj pelji dā la birkā ili dā la kečā hundi sā bagā strugur ša atunšje sā fašji vin. ‡ ^{5,37} Kānd nov vinu u ānākrit ar krišće, ar rupe bātārnji čturicurilje kā nar puče maj sā sā mācaskā. § ^{5,38} Strugulje kānd sā punji ām čturica atunšje krešči una ku pelje dā

životinjā ša atunšje sā fašji ām vin. * ^{5,39} Asta svat spunji dā ānvācala kum bātārnji ānvāca ku hej kari vodulešči sā ku Isus kum ānvāca.

Aje āj kā ominji kari ās ānvācac pā ānvācala bātārnā, nari vojā sā sā ānveci novi stvarur šje Isus ānvāca. **6,1** Pnz 23,25 * **6,2** Farizeji cānje kā maj mik lukru ku mājilje sā trljālešč fān ām zuva dā sāmābata āj protiv zakon. **6,3** 1 Sam 21,1-6 **6,4** 1 Sam 21,1-7 † **6,6** Māna alu njimurog are desna.

¹² Una zā u mers pā planinā sā sā arožji, ša jāl u fost akulo totā nopče ām aruguminči la Dimizov.

¹³ Haje zua jāl u čimat pā dvanaest (12) učenikur la jāl pā kari lju akuljes ša lju čimat apostoli. ¹⁴ Ešće asre:

Šimun pā kari lu čimat Petar, ša fračisu Andrija,

Jakov ša

Ivan,

Filip ša

Bartolomej;

¹⁵ Matej ša

Toma,

Jakov fišjoru alu Alfej ša

Šimun čimat Revan,

¹⁶ Juda fračisu lu Jakov ša

Juda Iskariot, kari u fi izdajica.

*Isus svitešči dā nagradur šje u fi**(Mt 4,23-25; 5,1-12)*

¹⁷ Kum vinje ku jej ām napoj žjos, jāl u stat pā čistinā dā đal hundi asre grupa dā učenici aluj ša mari gārmadā dā lumi sur akuljesāsā, jej ur vinjit dām Judeja ša dām varuš Jeruzalem ša dām Tir ša Sidon varušurlje lāngā more. ¹⁸ Jej ur vinjit ša āl punje ureči, ša sā fijā ozdravalic dām bičišugurlje alor. Isto aša u ozdravalit pā heje kari ave relji duhovur ām jej. ¹⁹ Mulc gānde sā puja māna pā jāl daje kā pučeri fužje dām jāl ša puče pā toc sā lji iscjelilaskā.

²⁰ Atunšje su ujtāt ām oč pā učenici aluj ša u svātit: “Ānfālušāčāvā voj kari šćec sāraaj kā kraljevstva alu Dimizov āj avostrā.

²¹ Ānfālušāčāvā voj kari šćec flāmānž, kā vic fi sātuj.

Ānfālušāčāvā voj kari plānžjec,

kā voj vic rādi.

²² Ānfālušāčāvā voj kari šćec māržalic, rušunac ša mēnac ku relji dā rāndu alu Fišjoru Omuluj.

²³ Kānd u vinji zue, ānfālušāčāvā ša sārec pām sus dā fālušājā. Kā sigurno nagrada avostrā u fi mari ām nor. Haleluja! Nus are aša ša proroci tretiralicā dā la mošurlje alor!

²⁴ Ali jao avovā, kari šćec gāzdašj, kā ac apukat utjehā!

²⁵ Jao avovā kari šćec sātulj, kā voj vic fi flāmānž.

Jao avovā kari aku rādec,

kā voj vic žalali ša plānžji!

²⁶ Jao avovā dā kari toc benji svitešči, aša isto fišjec pā mišjinjoš prorokur, mošurlje alor kari aša fišjec.”

*Isus ānvācā sā plāšjenj pā dužmanji anoštri**(Mt 5,38-48; 7,12)*

²⁷ “A voj kari mā punjec ureči, vā zāk: ‘Plāšjecāvā pā dužmanji avoštri. Fāšjec benji alor kari vā

märzälješči. ²⁸ Blagoslovulec pä eje kari vä blastämä! Arugáčävä dä eje kari relji vä kivinjješči. ²⁹ Häl kari či luvešči pašći una parći dä ubraz, ämbijä šä haje parći atunšje. Šä alu häl kari ac je šuba nuj branalec sä äc je šä kamaša. ³⁰ Dä alu toc, šje šjeri dä la činji. Dakä je šjinjiva šjeva šje äj atov, nu šjire sä ac de äm napoj. ³¹ Aša maj, fäšjec alu altora kum ac gändi sä vä fakä avovä.

³² Dakä pläšjec numa pä eje kari vä plašji pä voj, šjefäldä hvalä vic kápäta? Ka šä čak šä grešnici plašji pä eje kari lji plašji pä jeji. ³³ Šä däkä fäšjec numa benji alu eje kari fašji vovä benji, šjefäldä hvalä vic kápäta? Čak šä grešnici fašji aje. ³⁴ Dakä dädec kečinj alu alor dä la kari aščiptäc sä vä äntorkä äm napoj, šjefäldä hvalä vic kápäta? Čak šä grešnici dä kečinj alu grešnici sä potä äm napoj sä kepiči kit lju dat.

³⁵ Pläšjec pä dužmanji avoštri, ažutäcälji šä dädec kečinj, ali nu aščiptäc sä vä äntorkä äm napoj. Atunšje voj vic kápäta mari nagradä šä voj vic fi čimac fišjori alu Maj Mari[‡] Dimizov[§] daje kä jäl aj bun alu nezahvalni šä alu ubraznjiš. ³⁶ Fijec miloš kä jäl Tata däm nor äj pljin dä milä.”

*Isus nji änvacä kum sä izabralenj bun učitelj
(Mt 7,1-5)*

³⁷ “Nu sudulec pä njime, šä njime nu vu suduli pä voj. Nu osudulec pä njime, šä njime nu vu osuduli! Jirtäc šä vu fi jirtat. ³⁸ Dädec šä vu fi dat numa merä astränsä, zdränšinatä šä tari multä u fi värsatä äm saku avostru. * Kä ku ista mjerä šje voj dädec vu fi datä.”

³⁹ Jäl lju spus izrekä: “Poči unu orb sä adukä dä mänä pä altu om orb? Nar kädje jej amändoj äm gropä? ⁴⁰ Učeniku nu poči fi maj mari dä učitelju. Jäl u fi ka učitelju aluj känd nu vježbäli dästul dä benji.†

⁴¹ Adäšje vä ujtäc tot la cupljigä äm oču alu urtaku, ä äm oču atov nu ves dәрäb dä ljemn? ⁴² Kum poc zäšji alu urtaku: ‘Lasämä sä skot cupljigä däm očuc’, känd nu ves dәрäbu mari dä ljemn äm oču atov? Licemjeru, elši skočec dәрäbu dä ljemn däm očuc, kapu vi puče maj benji sä skoc cupljigä däm oču alu urtaku.”

*Isus änvacä šje svitenj äj äm sufljit
(Mt 7,17-20; 12,34-35)*

⁴³ “Tot bun ljemnu ari bun plod, šä tot ljemnu kari nuj bun, fašji nu bun plod. ⁴⁴ Tot ljemnu äj kunuskut dä pä plod šje fašji. Aša lume nu akulježi smokvur ili strugur däm märšunj.‡ ⁴⁵ Om bun fašji bunji stvarur daje kä ari bunä sufljit, ali hej rov fašji stvarur relji daje kä sufljitu lji rov. Gura svitešči, däm šje ci sufljitu pljin.”

‡ 6,35 Maj Mari Dimizov značešči kä jäl äj tari mari šä glavni.

* 6,38 Isus dä primjer kum känd kumpir šjeva häl kari vindu cu da maj mult dä kit šje äj päčit. Kit tu daj altora, Dimizov cu da maj mult. † 6,40 Omu träbä sä fijä tari oprezan känd äš je pä učitelj, kä jäl u fi atunšje kä učitelju. Dakä učitelju krivo änvacä daje kä äj duhovno orb, u fi prevaren šä učeniku. ‡ 6,44 Ponašalala alu om aratä šjefäldä äj om, šjefäldä aj sufljitu aluj.

§ 7,2 Stotnik äj rimski vojniki kari zapovjedalešči alu 100 vojnikiur. † 7,3 Stotnik u auzät kä Isus u iscjellit pä mulc ominj, šä kä aj dapropi, kä sä äntors äm Kafarnaum. ‡ 7,3 Isus are Židov a stotnik nu are, a stotnik gände kä Isus ar punji ureči la molbä dakä Židovi lor äntriba. Anume, Židovi šä rimski vojnici asre neprijateljli. § 7,6 Židovi nar tuna äm kasa alu hej kari nus Židov sä nu fijä neprihvatljivi la Dimizov. * 7,8 Aša ka stotnik kum ari autoritet sä naredilaskä alu kätänjilor, Isus ari autoritet sä naredilaskä alu bičišug sä nestalaskä. † 7,9 Isus očekiväle dä la Židov sä ajvi dästafel vjerä alu nu ave. Jäl nu očekiväle dä la hej kari nus Židov sä ajvi dästafel vjerä a anume, asta om ave. ‡ 7,11 Asta äj lok dapropi hundi prorok Elizej u ridikat däm morc pä unu fišjor alu una mamä majnti sto aj dä kånva (ujtäči la 2 Kr 4,8-37).

*Om kari äj mudar askultä šje Isus änvacä
(Mt 7,24-27)*

⁴⁶ “Šä däšje mä čimac: ‘Domnu! Domnu!’, a nu fäšjec šje vä zäk? ⁴⁷ Ju vuj spunji kum äj om kari vinji la minji sä puji ureči la vorba ame, šä askultä: ⁴⁸ Jäl äj ka omu šje u gradalit kasa šä u kapalit adänkä sä pujä temeljurlje pä peträ. U vinjit poplava šä u luvit apa äm kasa šä njiš nu su zdränšjinat daje kä are benji gradalitä. ⁴⁹ Ali ala kari auzät šje am zapovjedalit a nu fäkut aje ka omu šje u gradalit kasä pä pämänt fär dä temelj. Atunšje u luvit apä äm kasä, su räsäpit däm turdatä šä u fost rätunatä dokraja šä čar gunojä u rämäs.”

7

*Isus u ozdravalit pä sluga alu stotnik
(Mt 8,5-13; Iv 4,43-54)*

¹ Känd u fost gata ku svatu šje svite alu lumi, jäl u mers äm varuš dä Kafarnaum. ² Akulo are stotnik* kari ave sluga pä kari äl cjenile šä kari are aša bičag dä are pä morči. ³ Stotnik u auzät dä Isus[†] šä u mänat pä orikic Židov[‡] kari asre glavni la jäl, šä sä sä arožji, sä vijä sä äntremi pä sluga aluj. ⁴ Jej ur vinjit la Isus šä sä aruga tari la jäl sä vijä. Jej u zäs: “Omusta anume zaslužulešči sä fašj aje päntru jäl ⁵ daje kä plašji pä narodu anostru, šä jäl äj ala kari u fäkut sinagogä päntru noj.”

⁶ Isus u mers ku jej. Šä jäl nu mers dәрärci dä la kasa, känd stotnik u mänat pä urtašji aluj sä zäkä: “Domnu, nu či činji sä vij äm kasa ame kä ju nu mes vredan sä vijä tu däsup krovu amnjov![§] ⁷ Kä njiš ju nu mä smatraläšk kä mes vredan sä jjuv la činji. Aša numa zä vorba dä pä loku hundi ješc šä sluga amnjov u äñtrimat. ⁸ Kä šä ju mes kätänä kari träbä sä apukä zapovjedur dä la vođa amnjov, ka kum am kätänj däsup pä minji kari träbä sä mä askulči. Ju känd zapovjedalaskä alu unu: ‘Duči!’, šä jäl merži, šä alu aluje: ‘Hajdil’, šä jäl vinji, šä alu sluga amnjov känd äj zäk: ‘Fä astal’, šä jäl fašji.”*

⁹ Känd Isus u auzät aje šje u zäs, jäl su ämirat, šä su äntors la gärmadä šje äl šjedile šä jäl lju zäs: “Ju vä zäk kä njiš pä unu Židov däm Izrael nam aflat ku dästafel vjerä!”† ¹⁰ Känd heje mänac däla stotnik su äntors akašä, jej or aflat pä sluga säntos.

Isus u skulat pä om mort

¹¹ Dä pä aje, Isus u mers äm varuš šje sä čamä Nain.‡ Učenicu aluj šä gärmadä dä lumi umbla dä pä jäl. ¹² Ali kum ur vinjit dä apropu la uša dä varuš, u väzut kum dušje pä om mort sä äl ängropi. Mumäsa alu omula mort are vädoja, šä je ave čar unu

fišjor. Ša la mǎrmǎnči mǎržeje multǎ lumi. ¹³ Kǎnd u vǎzutu Domnu, jǎl ave milǎ, šǎ ju zǎs: "Nu plǎnži."

¹⁴ Atunšje jǎl u pus mǎna pǎ kǎrpašo, [§] šǎ ominji šje ǎl dušje u stat. Atunšje jǎl u zǎs: "Fišjorulji, ju ac zǎk: "Skolǎci!" ¹⁵ Ša omu mort su skulat šǎ su apukat šǎ svitaskǎ šǎ Isus lu datǎla la mumǎsa.

¹⁶ Mari frikǎ u kǎzut pǎ jej toc šǎ su apukat šǎ hvalalaskǎ pǎ Dimizov, šǎ zǎšje: "Mari prorok u vinjit ǎntri noj! Dimizov u vinjit sǎ ažuči alu lume aluj." ¹⁷ Šǎ hiru dǎ asta u mers ǎm Judeja šǎ okolo.

*Ivan Krstiteľ ǎntriba dakǎ u vinjit Mesija
(Mt 11,2-11)*

¹⁸ Učenici alu Ivan [†] ǎj spunje dǎ kutotu šje šǎ dogadale. Kapu Ivan u čimat pǎ doj učenikur aluj ¹⁹ šǎ lju mǎnat alu Domnu sǎ ǎl ǎntribi: "Ješc tu ala kari Dimizov u zǎs kǎ trǎbǎ sǎ vijǎ ili trǎbǎ sǎ aščiptǎnj pǎ altu?" [‡]

²⁰ Kǎnd u ažuns jej la Isus, jej u zǎs kǎ Ivan šje bučazǎ nju mǎnat sǎ čǎ ǎntribǎnj: "Ješc tu ala kari Dimizov u zǎs kǎ trǎbǎ sǎ vijǎ ili trǎbǎ sǎ aščiptǎnj pǎ altu?"

²¹ Isus baš ǎntrima atunšje pǎ multǎ lumi dǎm bičǎšugur, mukur šǎ lji oslobodule dǎm rov duh, šǎ alu mulc ominj orb lji dǎde sǎ vadǎ dǎm tot suflljitu. ²² Isus lju ǎntors vorba: "Dušjec ǎm napoj la Ivan šǎ spunjecǎj šje ac vǎzut šǎ ac auzǎt, šje ǎm fǎkut: kǎ orbi ǎs ǎntrimag, šǎ poči vide, šlagǎrzǎci poči umbla, gubavci sǎ čǎstǎlešči, šǎ surži poči sǎ audǎ, morci sǎ skolǎ ǎm kust, šǎ alu sǎrašj propovjedalešči Hir fǎlos. [§] ²³ Šǎ blagoslovulit ǎj om kari nu aflǎ njimika ǎm minji šje poči uvredǎlaskǎ."

*Mudrǎ ǎnvǎcala alu Isus šǎ alu Ivan šje Bučazǎ
(Mt 11,12-19)*

²⁴ Kǎnd u fužjit glasnici alu Ivan ǎndǎrǎt, Isus su apukatǎšǎ sǎ spuǎj alu gǎrmadǎ dǎ Ivan: "Šje ac mers sǎ videc ǎm pustinjǎ? Trskǎ kum sǎ ljǎgǎna pǎ vǎnt? Naravno kǎ nu! ²⁵ Ili šje ac mers sǎ videc? Atunšje ac mers sǎ videc kum ǎj ǎmbǎrkatǎ ǎm šje felj colji delj mǎndri? Naravno kǎ nu! ^{*} Eje kari ǎs mǎndru ǎmbrǎkǎc šǎ kustǎ ǎm luksuz, pǎ eje lji pućec afla ǎm palaćur dǎ kraljur. ²⁶ Atunšje šje ac mers sǎ videc? Pǎ prorok? Naravno kǎ dal! Ju vǎ zǎk, šǎ maj mult dǎ prorok! ²⁷ Jǎl ǎj om dǎ kari aj skris ǎj ǎm svǎntǎ kenvija: 'Ujtǎcǎvǎ, asta ǎj amnjov glasnik mǎnat šǎ pripremalaskǎ ǎm nenci kalje ata.' [†]

[§] 7,14 Kǎnva kǎrpašo are dǎsvǎkut šǎ are tari ušuri. ^{*} 7,16 Ominji gǎnde kǎ Isus are mari prorok ka Ilija ili ka Elizej, numa doj ominj ǎm Kenvija bǎtǎrnǎ u ridikat dǎm morc (1 Kr 17,17-24; 2 Kr 4,18-37). [†] 7,18 Ivan Krstitelj u fost ǎm čemiacǎ. [‡] 7,19 Židovi oćekivalǎ kǎ Mesija u fi kralj kari u vinji sǎ lji spasalaskǎ dǎ la rimska vladavina, a nu numa sǎ fijǎ duhovni Spasitelj. Ivan kunušce proroćanstva dǎ Mesija ka kum ščije šǎ Iz 42,7; 61,1-2 (ujtǎčǎ Lk 4,18-19). Aša u oćekivalit Isus sǎ fijǎ kralj, a pǎ Ivan šǎ pǎ alci ominj kari ǎs pravedi sǎ lji laši afarǎ doj čemiacǎ, a šǎ lji kaznalaskǎ pǎ ominj kari u odbacalit pǎ Mesija (ujtǎči kum Ivan propovjedalešči ǎm Lk 3,9, 16-17), ali njimika inka nu su dogodulit. [§] 7,22 Ešce stvarur kari Isus u fǎkut, arǎta kǎ jǎl ǎj Mesija, kum ǎj ǎm kenvija alu proroku Izaija, poc vide ǎm asta stih: Iz 29,18-19; 35,5-6; 61,1-2. ^{*} 7,25 Ivan purta urǎči colji (Mt 3,4). [†] 7,27 Dimizov u zǎs kǎ glasniku alu Isus kari u pripremit kalje alu Isus ǎj Ivan. [‡] 7,27 Mt 3,4 [§] 7,28 Ivan u ispunulit proroštvo kǎ jǎl u pripremit kalje alu Isus. Jǎl nu vǎzut kǎ kraljevstvo su ispunulit, daje kǎ lu amurut majnti dǎ šje Isus u uskrsnulit, atunšje hej kari su obratalit dǎ pǎ šje Isus u uskrsnulit ari maj mari blagoslov dǎ kit Ivan.

[§] 7,33 Mt 3,4 [§] 7,35 Hej kari u apuka pǎ Ivan šǎ pǎ Isus su arǎta kǎ ǎnvǎcala ǎj mudrǎ. ^{*} 7,36 Are običaj pǎ gozǎb ka pǎ asta večerǎ numa bǎrbec šǎde dos kǎnd jej as re pǎ košci lji are mǎndru la masǎ. [†] 7,37 Are običaj ǎm aje vremi kǎ alci puće sǎ sǎ ujči kǎnd jej asre la večerǎ a jej nu mǎnka. [‡] 7,41 Unu banj dǎm aržjint = una dnevnica alu radnik.

²⁸ Anume vǎ zǎk, dǎm toc ominj kari su avutǎšǎ, nu are maj mari dǎ kit dǎ Ivan. Ali majmikǎ ǎm kraljevstva alu Dimizov ǎj maj mari dǎ jǎl!" [‡]

²⁹ Toc kari u auzǎt ur priznalit kǎ šje Dimizov ǎnvacǎ ǎj benji, čak šǎ poreznici. Eje ǎs kari Ivan lju bućuzat. ³⁰ Ali farizeji šǎ učitelji dǎ zakonu alu Mojsije ur odbjilit planu alu Dimizov šje ave pǎntru jej. Jej ur odbjilit sǎ lji bućeži Ivan.

³¹ Isus u zǎs atunšje: "Ku šje sǎ usporedjenj pǎ ešce ominj ǎm asta vremi? Kum samǎnǎ jej? ³² Jej ǎs ka kupiji mišj šje njimik nu lji pasalešci, kari šadi pǎ trg, šǎ sǎ čamǎ una pǎ alt:

'Kǎnd ǎnj kǎntat pǎntru voj,
voj nac žukat,

šǎ kǎnd ǎnj kǎntat trišč kǎnčǎi pǎntru voj,
voj nac plǎns!'

³³ Aša kǎnd u vinjit Ivan šje bučazǎ jǎl nu mǎnka pitǎ njiš nu bije vin, mar voj ac zǎs: 'Jǎl ari drak ǎm jǎl!' ³⁴ Šǎ ju, Fišjoru alu Omu, ǎm vinjit, šǎ ju mǎnkam šǎ bjem, ali voj zǎšjec: 'Ujtǎcǎvǎ! Flǎmǎnd šǎ butor, urtaku lu poreznici šǎ alu grešnici!' ³⁵ Ali mudrostu alu Dimizov su arǎtat kǎ ǎj anume dǎ la toc kari u apukat." [§]

*Isus ǎnvacǎ: alu šinjǎ ǎj maj mult jirtat, ala maj mult u plašji
(Mt 26,6-13; Mk 14,3-9; Iv 12,1-8)*

³⁶ Unu dǎm farizej Šimun, lor čimatulǎ pǎ jǎl pǎ večerǎ, aša Isus u mers la farizejula akasǎ šǎ šu aflatusǎ lok la masǎ. ^{*} ³⁷ Dǎm turdatǎ u vinjit una tari grešnǎ mujeri, kari u saznalit kǎ jǎl ǎj akulo šǎ kǎ mǎnǎnkǎ la farizej, [†] šǎ je u vinjit akulo, u adus tari skumpǎ uloj ku miros ǎm skumpǎ uǎgǎ dǎm petrǎ. ³⁸ Je u stat dǎnapoju aluj, la pišjorilje aluj, šǎ su apukat sǎ plǎngǎ. Atunšje su apukat sǎ ǎj spelji pišjorilje aluj ku lǎkrmilje alji, šǎ sǎ aščǎrgǎ pišjorilje ku pǎru alji. Je ǎj sǎruta pišjorilje aluj, šǎ ku uloj mǎnze.

³⁹ Kǎnd u vǎzut aje farizeju Šimun kari lu čimatulǎ pǎ večerǎ, jǎl sǎ ǎngǎnde ǎm jǎl sǎngur: "Sǎ fijǎ omusta anume prorok, jǎl ar šči kǎ je ǎj tari grešnǎ mujeri."

⁴⁰ Isus ju zǎs: "Ju am šjeva sǎ ac zǎk cijǎ Šimun." Šǎ Šimun u zǎs: "Ućitelju zǎ."

⁴¹ Isus u vorbit: "Are om kari dǎde kećinj šǎ jǎl ave doj daturaš. Unu ji are dator petsto banj dǎm aržjint a halalǎnt pedeset banj dǎm aržjint. [‡] ⁴² Njiš unu dǎm jej nu u dat a nu ave dǎm šje sǎ ǎj ǎntork, šǎ omula u jirtat alu amǎndoj. Aku spunjec kari ar trǎbujǎ sǎ ǎl plakǎ maj tari?"

⁴³ Šimun ju äntors vorba: "Kä ar träbuji sä fijiä ala alu kari ju jirtat maj mult."

Isus ju zäs: "Benji aj prosudulit." ⁴⁴ Atunšje su äntors la mujere šä jäl u zäs ala Šimun: "U vejs pä mujeresta? Ju am vinjit äm kasa ata ali nu maj dat apä pänturu pišjorilje amelji,[§] a je mu lju spälät ku läkrmilje šä lju asčers ku päru alji. ⁴⁵ Nu maj särutatämä pä minji, ali je mu surätät pišjorilje dä känd u vinjit äm nontru, nu stat sä mä säruči. ⁴⁶ Tu nu maj unsä kapu ku uloj ali je mu unsä kapu amnjov ku uloj ku parfem. ⁴⁷ Däm asta ränd ju äc zäk cijä: 'Mulči grehur jisä jirtaci, daje kä mu pläkut tari. Alu ala kari ari maj pucänj dä jirtat, ala maj pucän mu arätät pläkäturä.' " ⁴⁸ Atunšje u zäs alu mujere: "Grehurlje atelji äs jirtaci."

⁴⁹ Atunšje eje kari asre la masä ku jäl sur apukat sä svitaskä una ku alt: "Šinji ar puče asta sä fijiä kari šä grehurlje jartä?"

⁵⁰ A jäl u zäs alu mujere: "Änkridala ata ću spasalit. Duči äm putuljalä."

8

Isus propovjedalesči pä mulči lokur

¹ Dä pä aje, Isus u mers pä m alčilje varušur šä satur, sä propovjedälaskä šä sä svitaskä dä Hir fälos dä kraljevstva alu Dimizov. Dvanaest (12) učenikur umbra dä pä jäl, ² šä šjeva ka mujerilje kari Isus lju oslobodulit dä m rov duhur šä dä m bičišugur: Marija (kari are dä m varuš Magdala, kari u mänt sedam drašj dä m je), ³ Ivana (bäšäca alu upravitelj Kuza a jäl are upravitelj pänturu Herod), Suzana, šä mulči alčilje cängäšj. Jelji lji služule ku benilje šje ave.

Om šje samänä

(Mt 13,1-17; Mk 4,1-12)

⁴ Mari gärmadä sä akuljiže šä lume inka vinje la Isus dä m tot varušu. Isus u svätit alor ku usporedbä ⁵ "Om šje samänä u mers sä seminji sä mänca aluj. Šä kum sä mänca orikiči dä m sä m ancurljelje u käzut pä kalji. Šä sä mänca are kä kkatä, pä n šje nor vinjit vrabujilje šä lju mä nkalji. ⁶ Šä orikiči ur käzut ä ntri petri šä jelji ur kriskut friš, ali sur uskat kä lji ibize vlagä. ⁷ Šä orikiči sä m äncur ur käzut ä nträ märšunj šä u kriskut ku jej una, ali lji šäguša märšunji. ⁸ Šä orikiči u käzut pä bun pä mänt, šä u kriskut šä u avut sto rändur majmult." Kä nd Isus u fost gata ku usporedba u mužjit: "Punjec ureči voj kari avec ureči sä auzäc!"

Isus objasnalesči šje značalesči usporedba dä om kari samänä

(Mt 13,10-23; Mk 4,10-20)

⁹ Učenici aluj lor ä ntribat pä Isus atunšje, šje značale usporedbe. ¹⁰ Isus u zäs: "Avovä Dimizov u dopustulitä sä prišjipec tajnurlje dä kraljevstva alu Dimizov, ali alu alci träbä sä sä spujä ä m usporedbur; ka kum u zäs prorok Izaija: Äs eje kari sä ujtä

ali nu vedi,

kari audi

ali nu prišjepi.

¹¹ Aku usporedba značalesči asta: Sä mänca ä j ka Vorba alu Dimizov. ¹² Sä mänca kari ä j pä kalji, äs ka eje ominj kari audi Vorba, ali draku u vinji šä lji je vorba ä ndärät dä m sufljičilje alor, sä nu potä ä nkradä sä nu sä spasalaskä. ¹³ Aje sä mänca ä ntri petri äs la ominj kari audi Vorba šä u apukä ku fälušjä ali nari korjen. Jej ä nkredi nu dä lungat šä atunšje ä m vreme dä ä nšjirkalä jej kadä ä ndärät. ¹⁴ Sä mänca kari u käzut ä ntri märšunj šä ka ominji kari audi Vorba, ali kum vreme fužji jej sä astränži ku brigurlje ä m kust, šä dä gäzdašije, šä žändur ä m kust, šä eje nu adušji bun plod. ¹⁵ Ali sä mänca kari kadä pä bunä pä mänt aje eje ominj *kari audi Vorba šä u cänji ä m sufljitu bun, jej äs ustrajni šä u adušji bun plod."

Kum prišjipen jistina alu Dimizov

(Mk 4,21-25)

¹⁶ "Njime nu acäcä lampä sä u pučä däsup ter ili däsup pat. Nu, jäl u punji pä sviječnjak äša toc u vide luminä kä nd vinji ä m nontru ¹⁷ atunšje kutotu šje ä j aku askuns, šä šje ä j pä askuns fäkut, kutotu u jäšä afarä. ¹⁸ Daje päzec kum auzäc. Kä šinji ari ju fi dat maj mult, šä šinji gode nari njimika, dä la jäl u fi lot čak šä aje carä šje samänä kä ari."[†]

Familija alu Isus äs eje kari kustä vorba alu Dimizov

(Mt 12,46-50; Mk 3,31-35)

¹⁹ Alu Isus u vinjit mumäsa šä fraci sä ä l posjeti-laskä pä Isus ali jej nu puče sä vijä apropi dä jäl dä ränd dä gärmadä. ²⁰ Šinji va u javalit alu Isus: "Mumäta ata šä fraci atej stä afarä či äščaptä."

²¹ Isus lju u zäs: "Mama ame šä fraci amej äs eje kari audi Vorba alu Dimizov, šä u kustä."

Isus putulješči oluje

(Mt 8,23-27; Mk 4,35-41)

²² Una zä Isus šä učenici aluj ur tunat ä m čamac šä sä mergä pä alta parči dä galilejsko jezero. Isus u zäs: "Hajd pä haje parči!" Äša sur maknult dä la mal. ²³ Ali kum plovule jej, pä Isus lu furat somnu. Atunšje oluja ku väntu una su släbuzät pä jezero šä jej asre ä m opasnost, daje ka karu sä umplje ku apä.

²⁴ Jej ur mers la Isus šä lor skulatulä ä m frikä šä mužje: "Domnu, Domnu noj nji äntupenji!"

Äša su skulat šä u zapovjedalit alu väntu šä alu valuvurljelje sä sä putuljaskä. Oluja su putuljit šä are putuljalä. ²⁵ "Hundi vi änkridala?", Isus lju ä ntribat pä jej.

Ali jej asre pljinj dä frikä šä ä mivalä, šä u zäs una la alt: "Šinji ä j asta čak šä väntu sä alu valuvurlje ä l punji ureči pä jäl kä nd zapovjedalesči?"

Isus mä n pä drašj dä m om

(Mt 8,28-34; Mk 5,1-20)

§ ^{7,44} Ä m aje vremi kä nd vij la domačin am kasa träbuje sä lji spelji pišjorilje kä jej umbra pä drikur kari asre pljin dä prašinä. **8,10** Iz 6,9

* ^{8,15} Bun sufljit: ä j sufljit kari ä j spreman sä audä vorba alu Dimizov, šä sä u skučiti. † ^{8,18} Jasno ä j dä m kontekst kä Isus svitešči dä prišjipalä sä dä ä nkridalä. Asta značalesči: "Šinji god ari prišjipalä šä ä nkridalä ju su da maj mult prišjipalä. Šinji god nu ari prišjipalä u zgubi šä haj šje ari šä prišjipala šje u ari u zgubi šä prišjipala šje jäl gändešči kä ari", ili "Dimizov u fašji alu hej kari ä nkredi ä m istinä ur prišjipe šä maj mult. Dimizov u fašji dä hej kari nu ä nkredi ä m istinä, jej nu u prišjipe istina niš haj pucun šje jej gändešči kä jej prišjepi."

²⁶ Jej ur plovulit pän la malu dä Gerasa, kari äj pä alta parči dä Galileja. ²⁷ Kum Isus u pus pišjorilje pä pämänt, ju vinjit dädnenči om däm varuš kari are mar da multä dobä ku drašj äm jäl. Jäl nu purta colji, ša nu kusta äm kasä mar äm gropur. ²⁸ Känd lu väzutulä pä Isus, jäl u mužjit tari ša u kázat dädnenči la jäl ša däm tot graju u mužjit: "Šje gändešč dä la minji, Isuse Fišjoru alu Dimizov, Maj Mari? Ju mä arog la činji sä nu mä mučulešč!"

²⁹ Draku äł cänje mar multä vremi. Majnti ominji ku lancurlje äł ljiga ša äł päze, ali jäl tod daje rupe lancurlje ša draku lu mänat äm pustinjä. Isus u dat zapovjed alu rov duhu sä ješi afarä däm jäl.

³⁰ Isus lu äñtribat: "Kum či cem?" Jäl u zäs: "Legija", daje kä mulc drašj asre äm jäl. ³¹ Ša jej sur arugat la Isus sä nu lji de zapovjed sä mergä äm gropä fär dä dno.[†]

³² Akulo are mari stadä dä poršj šje mänka pä parče dä dal, ša jej sur arugat sä dozvolulaskä sä tunji äm jej, ša Isus lju dazvolulit. ³³ Drašji däm omula u fužjit äm gärmadä poršj, ša stada dä poršj ur arljigatä dä pä dal äm jezero ša akulo sur äntupit.

³⁴ Ominji šje päze stado u skäpat känd u väzut aje, ša jej ur dus hir äm varuš ša äm sat. ³⁵ Ša lume ur vinjit ša vadä šje u fost aje. Känd ur vinjit la Isus, jej ur aflat pä omu šje are ku drašj äm jäl are ämbräkät, ša šäde la pišjorilje alu Isus ku fire säntosa. Ša känd u väzut aje kutotu jej sur äñfrikušat. ³⁶ Hej kari ur väzut ur spus kum Isus u oslobodulešči pä omu ku drašj. ³⁷ Äli tota lume däm lok äm Gerasa ur zäs alu Isus sä fugä däm akulo kä asre tari äñfrikušac. Isus u tunat äm kar ša gände sä fugä äm napoj.

³⁸ Omu däm kari Isus u mänat afarä däm drašj sä aruga la Isus: "Pot sä fug ku činji?", ali Isus lu mänat ša ju zäs: ³⁹ "Duči äm napoj akasä, ša spunjji alu toc kutotu šje Dimizov u fäkut dä činji." Aša u mers akasä ša u širilil äm varuš kutotu šje Isus u fäkut päñtru jäl.

Mujere kari are bičagä u fost säñatosä

⁴⁰ Gärmadä are akulo sä äł pozdravalaskä pä Isus känd u äntorsusä pä alta parči dä jezero, jej toc tari äł aščipta pä jäl. ⁴¹ Atunšje su pojavaalit om kari sä čima Jair vođa dä sinagogä. Jäl u vinjit la Isus ša u kázat žos la pišjorilje aluj ša sä aruga la jäl sä vijä la jäl akasä daje kä ⁴² jedina fata aluj dä dvanaest aj (12) dä bäträñä are pä morči.

Isus u mers dä pä Jair känd mulc sä ämpinžje sä fijä dapropi dä jäl. ⁴³ Äm gärmade are mujeri kari kärvarale dvanaest (12) aj ša je u čiltit kutotu šje ave pä doktor ali no aflat pä njime kari ar puče sä u ozdravalaskä. ⁴⁴ Je u vinjit pä dänapoj ša su apukat pus dä cola alu Isus, ša säñzilje u stat sä kuri.

⁴⁵ "Šinji u pus mäna pä minji?", u äñtribat Isus.

Toc zäšje kä nu ur pus. Atunšje Petar u zäs: "Domnu, tu vejs kum sä ämpinži toc ominji la činji!"

⁴⁶ Isus u zäs: "Šinjiva u pus namjerno mäna pä minji kä äm sämcät pučere kum jaša afarä däm minji." ⁴⁷ Känd u väzut mujere kä majmult nu poči cänje äm je, u vinjit äm nenči trämuränt dä frikä, u kázat äm njenče alu Isus ša u spus la toc adäšje u pus mäna pä jäl, ša kum u fost ozdravalitä

däm turdatä. ⁴⁸ Isus u zäs: "Fato, äñkriđala ata cu ozdravalit. Duči äm putuljalä!"

Isus u skulat däm morči pä fata alu Jair

⁴⁹ Känd Isus svite ku mujere, glasniku däm kasa alu vladaru dä sinagogä u vinjit ša u zäs: "Fata ata äj mortä. Nu äł gnjavali pä učitelji!"

⁵⁰ Känd u auzät Isus aje, jäl u zäs alu Jair: "Nuc fijä frikä! Numa äñkređi mijä ša je u kusta!"

⁵¹ Känd ur vinjit jej la kasa, Isus nu läšä sä mergä äm nontru ku jäl osim Petar, Ivan, Jakov ša mümasä ša tatusu alu fate haje. ⁵² Ša toc äm kasa plänžje ša u žalale, aša jäl u zäs: "Nu plänžjec. Je nuj mortä, numa sä kulkat!"[§]

⁵³ Jej äł räde pä Isus, kä jej asre sigurni kä je äj mortä. ⁵⁴ Isus atunšje u apukatu dä mäna ša däm tot graju u mužjit: "Skolači kupulu amnjovi!" ⁵⁵ Ša duhu alji su äntorsäsä ša je su skulat däm turdatä. Isus u dat zapovjed atunšje sä äj de šjeva sä mänäšji. ⁵⁶ Roditelji alji asre ämirac a Isus lju purunšjit pä roditelji sä nu spujä alu njime šje u fost.

9

Isus mänä pä dvanaest (12) apostolur

(Mt 10,9-14; Mk 6,7-13)

¹ Isus u čimat pä dvanaest apostolur la jäl ša jäl lju dat pučeri ša autoritet pä toc drašj, ša pučeri sä äntremi bičišugur. ² Atunšje Isus lju mänat afarä ša sä proglasalaskä kraljevstva alu Dimizov ša sä ozdravalaskä pä bičež. ³ Isus lju zäs alor: "Nu loc njimika ku voj pä kalje avosträ, njiš botä, njiš taškä, njiš mänkari, njiš banj. Njime sä nu je maj una kamaša ku jäl. ⁴ Äm kari gode kasa märžjec, fijec akulo pän šje nu fužjec däm varuš. ⁵ Hundi gode nu vä punji ureči, fužjec däm ala varuš ša äm znak dä upozorenje kä äł laš la sudbina aluj, skutäräčävä prašina dä pä pišjori."

⁶ Aša jej sur tot afarä sä mergä däm sat äm sat sä propovjedalaskä Hir fälos ša ozdravalaskä pä bičež pä hundi god meržji.

Herod gände sä vadä pä Isus

(Mt 14,1-2; Mk 6,14-16)

⁷ Vladar Herod^{*} u auzät dä kutotu šje Isus u fäkut, ša are zäbunjit kä orikic zäšje kä Ivan Krstitelj u uskrnulit däm morc. ⁸ Ša orikic zäšje kä prorok Ilija su arätat pä pämänt känd alci gände kä unu prorok dä känva u vinjit äm kust.

⁹ Ali Herod u zäs: "Ju am tijet kapu alu Ivan, ali šinji äj omusta dä kari aud dästafele vorbi?" Jäl da be ščipta sä vadä pä Isus.

Isus u räñjit pä majmulc dä pet hiljada dä ominj

(Mt 14,13-21; Mk 6,32-44; Iv 6,1-13)

¹⁰ Känd sor äntors apostoli ur spus alu Isus kutotu šje ur fäkut. Atunšje Isus lju dus pä lok pustulot apropi dä varuš Betsaida. ¹¹ Lume ur sazñalit ša ur sljedilit pä Isus. Aša lju apukat la jäl ša lju spus dä kraljevstva alu Dimizov ša u ozdravalit pä eje kari asre bičež. ¹² Mar kiträ dä sara Dvanaest apostolur ur vinjit la Isus ša ur zäs: "Mänä pä lumi äñdarät, aša sä mergä sä äš aflji lok dä kulkat ša dä mänkat kä noj ščenj äm pustinjä ajišje."

[†] 8,31 Gropä fär dä dno dä drašj

[§] 8,52 Isus ščiđe kä je äj mortä ali jäl ščiđe kä ju da kust äm napoj.

^{*} 9,7 Vladar Herod jäl vladale äm Galileja kari are una parči dä Izrael.

¹³ Isus lju zäs: "Voj dädecälji šjeva dä mänkat."

Jej ur äntors vorba: "Noj avenj čar pet darabur dä pitä šä doj pešč. Noj sängur sä märženj šä sä kumpäränj mänkari dä totä lumesta?" ¹⁴ Jej ur umärat hundiva pet hiljada dä bärbec,† Isus u zäs alu učenicu aluj:

"Punjecälji sä šadä äm grupur po pedeset lumi sä šadä una." ¹⁵ Šä apostoli ur fäkut kum lju zäs, lju pus pä toc sä šadä žjos. ¹⁶ Atunšje Isus u lot pet dārabur dä pitä šä doj dārabur dä pešč šä su ujtat sus äm nor, Isus u blagoslovulit šä u ruptä äm dārābelji, atunšje u dat alu učenicu aluj sä pujä dādānenēci alu lumi. ¹⁷ Šä jej toc ur mänkat šä asre sätulj. Šä jej ur akuljes dvanaest košarur dä dārābelji šje ur rāmas.

Petar priznalešci kās Isus äj Krist

(Mt 16,13–16; Mk 8,27–29)

¹⁸ Undatä känd su äntors Isus pum parci sä šä aroži, učenicu asre ku jāl šä Isus u äntribat: "Šje zāšji lume šinji mes ju?"

¹⁹ Jej ur äntors vorba: "Ivan šje Bučazä, makar orikic zāšji Ilija prorok a hejelanc kās ješč prorok dä kånva kari u uskršnulit dām morc."

²⁰ Isus u äntribat: "A voj? Šje zāšjec voj, šinji mes ju?"

Petar u äntors vorba: "Tu ješč Krist kari äj mānat dä la Dimizov!"

Isus lji spunji alu apostoli kās jāl u muri, šä u uskršnuli

(Mt 16,1–23; Mk 8,31–33)

²¹ Isus u dat atunšje zapovjed mari, šje lji branale sä spujä asta alu šjinjiva kās jāl äj Mesija. ²² Atunšje Isus u zäs: "Ju, Fišjoru alu Omuluj trābä sä päc mulci patnjur. Bätärnji kari äš glavni äntri židovur, mari popur šä učitelju dä zakonu alu Mojsije mu odbacali. Jej mur amurä, a ju treći zuä uj uskršnuli."

Kum sä fijenj učenicu alu Isus Krist

(Mt 16,24–28; Mk 8,34–9,1)

²³ Atunšje Isus u zäs alu toc: "Dakä šinjiva gāndešci sä mä sljedälaskä pä minji, elši trābä sä odbijalaskä sä kušci dä pä žāndurlje aluj, jāl sängur sä äš je krušje aluj totä zua šä sä mä sljedälaskä pä minji.† ²⁴ Šinji god gāndešci sä äš spasalaskä kustuš ala lu perdi do kraja, šä šinji gode šu perdi kustuš pänturu minji ala su spasalisä vječno. ²⁵ Šje ari benji om dām aje dakä kapätä celi svet, a jāl äj uništilit ili pärdut? ²⁶ Dakä äj alu šinjivja rušunji dä minji ili dä vorbilje amelji, šä ju Fišjoru alu Omuluj ju fi rušanji dä ala om, känd uj vinji äm slava aluj, äm slava alu tatusu šä äm slava alu svānc andeji. ²⁷ Anume ju zäk, äš orikic kari stä äjšje kari nor muri majnti dä šje nor vide kraljevstva alu Dimizov."

Isus aratä slava aluj

(Mt 17,1–13; Mk 9,2–13)

²⁸ Hundiva osam zälji dä pä ešce svatur Isus u lot pä Petar, Ivan šä pä Jakov ku jāl, šä u mers sus pä dal sä sä aroži. ²⁹ Atunšje kum sä aruga, ubrazu aluj

u ščimbat tari, šä coljilje aluj sur ščimbat am alb dä svitläze. ³⁰ Doj ominj su pojavalit, svite ku Isus. Eje asre Mojsije šä prorok Ilija. ³¹ Jej su arätat äm slavä šä jej svite dä morci[§] aluj šje u fi äm Jeruzalem.

³² Pä Petar šä pä urtašji aluj lju furat somnu ali jej sur skulat šä lor vāzut pä Isus äm slava aluj ku doj ominj šje stāce ku Isus. ³³ Känd jej fužje, Petar u zäs alu Isus: "Domnu, anovä nji benji äjšje! Lasä fāšjenj tri koljibur: unu pänturu činji, šä unu pänturu Mojsije šä unu pänturu prorok Ilija." Jāl nu ščije šje svitešci, sämäna kās bulunzešci. ³⁴ Šä känd Petar svite, oblak u vinjit dasupra pä Petar šä pä urtašji aluj šä jej su änfrikušat.

³⁵ Atunšje su äuzät graj dām oblak: "Asta äj Fišjoru amnjov, ju lam izabralit! Punjec ureci la jāl!" ³⁶ Känd graju su äuzät, Isus are sängur. Učenicu ur täkut šä nor spus alu njime šje ur vāzut.

Isus u mānat afarä pä drak dām kupilula

(Mt 17,14–19; Mk 9,14–29)

³⁷ Hajelantä zä Isus šä učenicu aluj ur vinjit žjos dä pä dal šä äš äšcipta gārmadä dä lumi. ³⁸ Äm gārmade are om kari mužje: "Učitelju, ju mä arog, ujtäci pä fišjorum daje kās jāl äj jedini kupilu amnjov! ³⁹ Ujtäci, duh äš napadalešci šä jāl dām turdatä čäpä, äš skutärä äm gārčur šä fašji spumi la gurä šä dabe fužji dä la jāl, ku mukä äm äš bači. ⁴⁰ Ju mam arugat la učenicu atej kari as re ku noj dakä ar puče jej sä mäjä pä draku afarä ali jej nu puče."

⁴¹ Isus u äntors vorba: "O voj nevjernä šä ubraznikä generacijä! Kitä dobä trābä sä fjuv ku voj? Kitä dobä trābä sä vä trpälesk? Adäl pä fišjoruc äjšje!" ⁴² Känd kupilula u vinjit la Isus, draku lu värljit žjos šä äš skutura am gārčur. Isus lu mužjit pä duhu rov šä pä kupilu lu ozdravalit, šä äm napoj lu dat la tatusu. ⁴³ Jej asre toc ämirac la autoritetu aluj šä kit äj dä mari Dimizov.

Isus jarä spunji dä morče aluj

(Mt 17,22–23; Mk 9,30–32)

Atunšje känd inka toc sä ämira šje u fäkut, Isus u svätit ku učenicu aluj: ⁴⁴ "Zapamtalecä vorbilješce, šä ängāndecävä dä jelji." Isus u zäs: "Ju, Fišjoru alu Omuluj uj fi dat äm mänjilje alu omuluj!" ⁴⁵ Jej nor prišjiput šje u gāndit jāl ku aje sä zäkä. Značenje are askunšä dä la jej, a alor lji are frikä sä äš äntrebi pä jāl dä aje.

Šinji äj maj mari äm kraljevstva alu Dimizov

(Mt 18,1–5; Mk 9,33–37)

⁴⁶ Učenicu su apukat sä raspravljalaskä šinji dām jej ar puče sä fjāj maj mari. ⁴⁷ Isus lji ščije gāndu äm sufljčilje alor atunšje Isus u lot pä kupil mik šä lu pus längä jāl ⁴⁸ atunšje lju zäs: "Šinji gode apukä pä kupilusta mik äm numilje amnjov apukä pä minji. Šä šinji gode apukä pä minji, apukä isto šä pä ala kari mu mānat. Daje kās maj mik äntri voj äj maj mari."

Šinji nuj protiv dä voj, ala äj dä voj

(Mk 9,38–40)

† ^{9,14} Nu asre numa bärbec, nego šä mujer šä kupij (vedi Mat 14,21)

‡ ^{9,23} Zločinac kari are osudulit sä mori pä krušji trābuje sä dukä krušje pän la lok hundi u fi amurät. Ku asta svat, Isus gānde sä zäkä dakä gāndenj šä fijenj učenicu aluj, trābrujenj sä fijenj morc la željurlje anoštri, la voja anosträ, trābrujenj sä fijenj poslušni šä spremni sä punjenj ureci la Isus. [§] ^{9,31} morci Vorba kari äj prevodilitä "morci", pä ljimba dä gerčki äj Jāšalä, šje aratä kum Isus u muri. Äm kenvija bätärnä "Jāšala" značalešci kum Dimizov u oslobodulit pä Izraelci dām ropstva äm Egiptat. Morče alu Krist pä krušji äj "Jāšalä" daje Dimizov nju otkupilit dām ropstva dä grehur.

⁴⁹ Ivan u zäs: "Domnu noj anj väzut pä unu om kari äm numilje atov mänä drašj afarä dä m ominj šä noj anj zäs sä nu fakä aje, daje kä jäl nu äj unu dä m noj."

⁵⁰ Isus u zäs aluj: "Nu äj branalec, kä šinji gode nu protiv dä voj, äj dä voj."

Samaritanci nu apukä pä Isus a jäl nu lji uništilesči

⁵¹ Vreme are apropi känd Isus träbuje sä fijä dus napoj äm nor, atunšje tari su odlučulit sä mergä äm Jeruzalem. ⁵² Isus u mänat glasnišj äm nenči la jäl a jej ur vinjit äm unu sat äm Samarija sä pripravlasjä lok päntu jäl. ⁵³ Ali lume akulo nu lu apukat äm benji, daje kä are pä kalje dä Jeruzalem. ⁵⁴ Känd ur väzut učenici Jakob šä Ivan ur äntribat: "Domnu, gändešči sä čimänj fok dä m nor sä lji uništälaskä?"[†] ⁵⁵ Isus u äntors la jej šä lju fakut dä njimika pä Jakob šä pä Ivan. ⁵⁶ Šä jej ur mers äm altu sat.

Nuj lako sä fijenj učenici alu Isus

(Mt 8,19-22)

⁵⁷ Kum märžje Isus šä učenici pä kalji, šjeva ka omu u zäs alu Isus: "Ju uj meržji ku činji hundi god vi meržji šä tu!"

⁵⁸ Isus u zäs: "Lisicurlje ari sklonište šä vräbujilje ari gnjezdurlje alor, ali Ju Fišjoru alu Omuluj nam lok hundi sä äm pujä kapu."[‡]

⁵⁹ Isus alu altuje u zäs: "Sljedilešči mä!"

Omu u zäs: "Domnje, lasämä elši sä mä dukä sä ängrop pä tata amnjov."[§]

⁶⁰ Isus u zäs aluj: "Lasä pä morc sä äš ängropi pä morc, * ali tu duči šä propovjedalešči kraljevstva alu Dimizov!"

⁶¹ Akulo are inka unu om kari zäšje: "Ju čuj sljedili pä činji, Domnu ali elši lasämä sä mä pozdravalesk ku toc akasä."

⁶² Šä Isus ju äntors vorba: "Njime kari punji mäna pä plug šä sä ujtä äm napoj dä pä jäl,[†] nuj bun dä kraljevstva alu Dimizov."[‡]

* ^{9,53} Samaritanci šä Židovi jej dä m tri jej sä m rzäle. Daje Samaritanci nu gände sä ažuči alu Isus pä kalje aluj äm Jeruzalem-glavni varuš alu Židov. [†] ^{9,54} Jakob šä Ivan u dä osudä kä jej ščije kä jej äs proroci ka proroku Ilija kari u odbacalit pä Dimizov. 2 Kr 1,10-12 [‡] ^{9,58}

Isus spunji ku izrekä sä äncevi pä om kum sä fijä učeniku aluj. Isus gändešči dakä ala om lu sljedili, njiš ala om nar ave domu aluj. [§] ^{9,59}

Nju jasno kä tata ala omula u murit, a jäl träbä sä ä ängropi odma, ili omula gändešči sä rämäj maj du lungat pä šje omula no u muri kapu atunšje lu ungrupa. Poanta äj äm aje kä ala om gändešči elši šjeva sä fakä majnti dä šje u sljedili pä Isus. * ^{9,60} Isus nu gändešči doslovno

kä morci ur ungrupa pä alci morc. Šje ar puče sä fijä "morc" äs: 1. asta äj metaforä dä hej kari maj šjeva u muri ili 2. asta äj metaforä dä hej kari nu sljedilešči pä Dimizov, kari äs duhovno morc. Poanta äj äm aje kä učeniku nu slobud sä dopustulaskä njimik šje lar zadržali sä nu sljedilaskä pä Isus. [†] ^{9,62} Njime kari sä ujtä dä napoj känd kapalešči, nu poči sä vadä plug hundi träbä sä mergä. Aje osobä träbä sä fijä koncentriranä sä sä ujtä äm nenči sä nota benji kapali. Aša značalešči kä träbä sä nji ujtänj ravno dä kraljevstva alu Dimizov. Nu slobud sä punjenj familija pä

loku alu Dimizov. Nu značalešči kä träbujenj sä nu nji brinulenj dä familija anosträ. [‡] ^{9,62} Isus odgovaralešči ku izrekä sä äncevi pä om kum sä fijä učeniku aluj. Isus podrazumjevälješči kä osobe nuj bunä dä kraljevstvo alu Dimizov dakä nji ujtänj pä ominj äm prošlot äm lok sä sljedilenj pä Isus. *

^{10,2} Isus zäšji kä mulc ominj äs spremni sä tunji äm kraljevstvo alu Dimizov ali nus dovoljno učenikur kari u änväca, šä sä ažuči alu ominj. [†] ^{10,7} Isus nu svite kä jej träbä sä rämäj äm aje kasa totä zua, mar träbä sä sä kulši akulo äm totä nopče, kit god äs

akulo; ku alčilje vorbi, nu vä kulčäk äm alta kasa. [‡] ^{10,11} Asta äj simbol sä nji areči sä odbacalenj pä ominj dä m alu varuš; ku alčilje vorbi; "Aša kum voj ac odbacalit pä noj, äša Dimizov u odbacali pä voj do kraja pä voj." [§] ^{10,12} Sodoma: varuš (vedi 19,24-28) * ^{10,13}

Ominji kari kusta äm Korazin, äm Betsaida as re Židovi kari träbuje sä aščepci pä Mesija. Ominji kari kusta äm Tir, Sidon nus are Židovi jej nu očkivalje pä Mesija kä u vinji. Šje Isus spunji ajišje svitešči čak kä šä eje kari nus Židovi träbä prepoznulaskä pä Mesija daje kä u fakut kutotu

čudurlje. [†] ^{10,13} Äm aje kulturä, ominji träbuje sä porči colji kari äs fakuci dä m kostrijet, kari are hrapav, tari are neudoban. Jej šäde äm šinušä, sä areči kä lji žalji, šje u zgrešilit protiv dä Dimizov.

10

Isus spunji alu sedamdeset doj učenikur kum sä spuji dä kraljevstva dä Dimizov

(Mt 11,21-27; 13,16-17)

¹ Dä pä ešče stvarur Domnu u odredilit sedamdeset doj učenikur šä lju mänat äm nenči, doj pä doj la tot varuš šä lok la kari jäl isto aščipta sä mergä. ² Isus u zäs alor: "Žetva äj mari ali pucänj äs lukroj, dä m ala ränd arogäči la stäpänu dä žetva sä mäji maj mulc lukroj äm polja aluj. * ³ Aku duči ali punji ureči. Ju vä mäjä pä voj ka pä birkä mikä äntri lup! ⁴ Nu loc ku voj dibularuš ili taškä ili cipiliš, šä nu sta dä lungat äm svat ku ominji pä kalji sä nu zgubec vreme.

⁵ Elši stvar šje träbä sä zäšjec känd vinjec la kasa äj: 'Putuljalä fijä la kasasta!' ⁶ Dakä om kari gändešči putuljalä kustä äm kase putuljala u fi ku jäl, ali dakä nu, putuljala u vinji äm napoj la voj. ⁷ Rämänji äm aje ista kasa, mänänkä šä be šje ari jej, kä lukroju äj vredan dä šje u lukrat. Nu vä selilec dä m una kasa äm alta.[†]

⁸ Dakä märžjec äm bilo kari varuš šä jej vä apukä äm benji voj mänkac šje vä punji dä dänenci ⁹ šä ozdravalecä pä bičež kari ar fi akulo, šä spunjecälji kä Kraljevstva alu Dimizov äj apropi. ¹⁰ Ali dakä vinjec äm varuš hundi nu vä apukä, atunšje dušjecävä pä ulicur šä zäšjec: ¹¹ Čak šä prašina dä m varušu avostru kari su apukat pä pišjorilje anoštri, brisälec dä pä noj, protiv dä voj![‡] Ali šä voj ac träbuji sä ščijec kä kraljevstva alu Dimizov äj apropi. ¹² Ju vä zäk kä pä zuve dä sudulalä u fi maj ušuri lu varušu Sodoma dä kitä dä varušula."[§]

Isus lji fašji dä njimik pä heje kari nu askultä

(Mt 11,20-24)

¹³ Isus u zäs: "Jao avovä ominjilor dä m Korazine! Jao avovä ominjilor dä m Betsaido! Kä sä vi fost dastafel čudo äm varuš Tira šä äm Sidon* ka kum su dogodulit la voj äm varušu avostru, jej dä känva sar vi änkäjät, šäzut äm colji dä kecä, šä äm šjinušä znak dä änkäjälä.[†] ¹⁴ Anume äm zuve dä sudulalä Tira šä Sidonija maj benji ur trešji dä tu! ¹⁵ Šä voj

ominji dām Kafarnaum! Pānām nor voj vic rādika? Ām podzemlje vic fi arunkac.

¹⁶ Šinji gode audi pā voj, mā audi pā minji, a šjinji odbacalešči pā voj, pā minji odbacalešči, šā šjinji gode odbacalešči pā minji, odbacalešči pā Dimizov kari mu mānat!”

Dā šje sā nji ānfālušānj

¹⁷ Sedamdeset doj učenikur su āntors ku fālušājā. Jej ur zās: “O Domnje, čak šā drašji nji punji ureči ām numilje[‡] atov.”

¹⁸ Jāl lju zās alor: “Ju mā ujtam la Sotona kum kađi ka munje dām nor.[§] ¹⁹ Aku punječ ureči! Ju vam dat autoritet sā kālkac pā šarpi šā pā škorpiunor^{*} šā ku kutotu pučere pā sālā dā dužmanj,[†] šā njimik nu vic pācā rov. ²⁰ Tot daje nac trābunji šā vā ānfālušac kā duhovur vā punji ureči. Fijec fāloš la aje kā numilje avoštri ās skrišā ām nor.”[‡]

Numa Fišjoru otkrilešči pā Dimizov
(Mt 11,25-27; 13,16-17)

²¹ Ām ala šas Isus su ānfālušāt ām Duhu svānt šā u zās: “Tata, Domnu pā pāmānt šā pā nor, ju dov hvalā cijā daje kā tu aj askuns ešće dā la mārdoj šā dā la pāršjipuc, šā aj arātat alu hej ‘mišj’[§] pā pāmānt. Da, Tata, cijā asta cā sā vedi.”

²² Šā Isus u zās: “Kutotu mu fost dat ām povjerenje dā la Tata amnjov. Njime nu kunošči pā Fišjoru šā njime nu kunošči pā Tata, numa Fišjoru kunošči, šā alu heje kari Fišjoru gāndešči u kunošči pā Tata.”

²³ Atunšje kānd are jej sāngur, Isus su āntors la učenici aluj šā u zās: “Blago avovā kā oči avoštri asta vedi! ²⁴ Sigurno mulc proroš šā kraljur dā kānva gānde sā vadā stvarurlje kari voj viđec, ali jej nu putud sā vadā, šā sā audā šje voj ac auzāt, ali nor auzāt.”

Isus svitešči dā maj mari zapovjed
(Mt 22,34-40; Mk 12,28-31)

²⁵ Šjeva ka učitelju dā zakonu alu Mojsije su skulat, sā āl iskušulaskā pā Isus šā lu āntribat: “Učitelju šje trābā sā fakā sā kapāt kust dā erikeš? Kum āl pot kāpāta?”

²⁶ “Šje zāšji zakonu alu Mojsije? Kum prišjep aje?”

²⁷ U āntors vorba: “Plaši pā Domnu Dimizovu ku tot sfljitu atov, ku duša ata, ku pučere, šā ku kutotu gāndu atov, pā susjedu atov kā pā činji sāngur!”

²⁸ Isus u zās aluj: “Benji aj zās, aša fā šā vi kusta.”

²⁹ Ali kum gānde sā areči kā āj pravedan, lu āntribat pā Isus: “Ali šinji āj susjedu amnjov?”^{*}

Usporedbā dā Samaritanac kari are milos

³⁰ Isus u zās: “Are om kari are pā kalji dā Jeruzalem, are sus ām varuš Jerihon kari are žjos u fost

[‡] **10,17** Ajišje “numilje” aratā pučere alu Isus šā autoritet. **§ 10,18** Isus koristilešči usporedbā sā usporedilaskā kum Dimizov u pobjedilit pā Sotona kānd 72 učenikur aluj u propovjedilit ām varušur. Sotona u kázat dos dām nor, ka kum munja luvešči dos. ***** **10,19** Šarpilje šā škorpioni ās metaforā dā relji duhovur. **† 10,19** Dušmanu āj Sotona. **‡ 10,20** Dimizov u skris numilje alor pā skritura ām nor, a aje značalešči kā jej ari vječni kust. **§ 10,21** Asta āj dā ominj kari nari iškul, ali ās spremni sā apušji ānvācala alu Isus ka kum kupiji mišj apukā šā slušalešči pā hej lu kari lji ānkredi. **10,27** Pnz 6,5 **10,27** Lev 19,18 ***** **10,29** Ali šinji āj susjedu amnjov Asta om gānde sā ščiji pā šjinji jāl trābā sā plakā: “Pā šjinji trābā sā smatrulesk pā bližnji amnjov šā sā āl plak ka pā minji sāngur?” **† 10,33** Samaritanci asre stranci kari Židivo lji māržāle. **‡ 10,35** Ām original skrija: “ās doj denarur” ***** **11,3** Pita are dostupnā akulo tota zua kari ominji mānka, aje nuj čar pitā mar mānkari.

pljačkalit šā lāpādat, bātut pā morči dā la pljačkas šā lāsāt pā drik.

³¹ Popa dā židov slučajno māržje pā kalje šā kānd lu vāzut, u fužjit pā lāngā jāl numa pā alta parči. ³² Isto aša Levit, pomočniku alu popa u vinjit isto pā kalje haje. Kānd u vinjit pā lokula šā lu vāzut, isto u mers pā alta parči dā kalji.

³³ Napokon [†]Samaritanac kum māržje pā kalji u vinjit pā lāngā jāl šā kānd lu vāzut lu apukat mila dā jāl. ³⁴ Jāl u mers la jāl u vārsat uloj šā vin, šā ju ānvālit ranurlje. Atunšje lu pus pā magar šā lu dus ām fugadov aša su brinulit dā jāl. ³⁵ Odma hajelantā diminjacā kum fužje ju dat lu gazda dā kasa šjeva ka banji[‡] šā u zās: ‘Je sama dā jāl, šā dakā asta nu u fi dāstul banj, dā kutotu šje u čilti, ju kuj plāči razlika kānd mā āntorkā ām napoj.’

³⁶ Dā pā gandala ata šje gāndešc kari dām ešće tri su arātat ka susjedu alu omusta kari u fost pljačkalit šjinji maj benji u auzat?”

³⁷ Jāl u āntors vorba: “Ala pā kari lu apukat mila dā jāl.”

Atunšje Isus ju zās aluj: “Dući šā fā šā tu isto ka jāl.”

Dā šje trābā sā nji brinulenj

³⁸ Kum ur mers maj menkulo, Isus u vinjit ām unu sat hundī are mujeri šje sā čima Marta kari lu apukat pā jāl ām kasa alji. ³⁹ Marta ave sorā šje sā čima Marija kari u šāzut la pišjorilje alu Domnu šā punje ureči la kutotu šje jāl svite. ⁴⁰ Ali Marta are ām brigur dā kutotu šje trābā sā fakā. Aša u vinjit la Isus šā ju zās: “Nu čī dori Domnu, kā sora ame mu lāsāt pā minji sāngur kutotu sā poslužulesk? Šjeva zāj sā vijā sā ām ažući.”

⁴¹ Domnu ju zās: “Marta, Marta, tu čī brinulešc šā čī uznemirilešc dā mulči stvarur. ⁴² U biti numa una stvar trābujā, šā Marija maj benji u akuljes, šā aje no fi lotā dā la je.”

11

Primjer dā aruguminci
(Mt 6,9-13; 7,7-11)

¹ Undatā kānd Isus u fost gata ku molitva, unu dām učenici aluj u vinjit la jāl šā ju zās: “Domnu, ānvācānji sā nji arugānj, kum ānvāca Ivan Krstitelj pā učenici aluj.”

² Isus lju zās alor: “Kānd vā arugac zāšjec:

‘Tata, la sā fijā svānt numilje atov, la sā vijā kraljevstva ata, ka kum āj pā nor la sā fijā pā pāmānt!’

³ Pita^{*} anostrā kari āj ām totā zā, dā nji astās.

⁴ Šā jartānji grehurlje anoštri, ka kum noj jartānj alu eje kari grešilešči protiv dā noj.

Nu nji da sā kādenj ām ānšjirkalur,

mar skočinji afarā dām rov.’”

Isus nji ānvacā kum sā fiŋjen ustrajni ām molitvā

⁵ Isus u zās alor:† “Haj sā zāšjenj kā avec urtak la kari māržjec ām miržuku dā nopci šā āj zāšjec: ‘Urtaku amnjov, dām kečinj tri dārābur dā pitā. ⁶ Urtaku u vinjit dā pā kalji la minji, šā nam šje sā āj puj dādānenči.’ ⁷ A jāl ām nontru aj zāšji: ‘O nu mā gnjaval! Uša āj mar ānkujetā, kupiji amej šā ju āščenj ām pat, šā jednostavno, nu mā pot skula sā ac dov pitā.’ ⁸ Ju vā zāk: šā dakā nu u meržji daje kā ās urtašj, u fašji aje sā nu sā rušunji.

⁹ Šā ju vā zāk: Arugācāvā, šā vu fi dat! Kutāc, šā vic aflā! Kukunjec, šā vu fi dāsvkut. ¹⁰ Kā šjinji gođ sā arogā, kapātā! Kari kotā, aflā! A šjinji gođ kukunješčī aluje ju su dāsvašji.

¹¹ Kari āj tata āntri voj: kānd kupilu šjeri peščī dali ām lok dā peščī dā šarpi? ¹² Ili kānd šjeri sā āj de škorpion ām lok dā ov? ¹³ Dakā voj grešni ominj šćijec sā dādec bunji stvarur alu kupiji avoštiri, kit maj mult vu da Tata avostru dām nor Duh Svānt alu alor kari āl āntrabāl!”

Isus u vārļjit afarā pā drak ku pučere alu Dimizov
(Mt 12,22-30, 43-45; Mk 3,22-27)

¹⁴ Isus undatā u vārļjit afarā pā unu drak kari are mut, šā kānd u fost drakulu vārļjit afarā dām ala om kari, ām are mut, puče sā svitaskā, šā alčilje ominji kari u vāzut aje asre āmirac. ¹⁵ A orikic dām jej u zās: “Jāl u vārļjit afarā pā drašj afarā ku ažutala alu Beelzebul[‡] princu dā demonur!” ¹⁶ Akulo asre alci kari ānšjirka pā Isus, šā jej u šjirut znak dām nor sā de.[§]

¹⁷ Ali Isus šćije gāndurļje alor, šā lju zās: “Totā kraljevstva kari sā boruleščī una ku alt, jej ur uništīli kraljevstva alor. Dakā familija una ku alt sā boruleščī, jej šur uništīli familija alor. ¹⁸ Dakā Sotona sā boruleščī protiv dā jāl sāngur, kum kraljevstvo aluj su cānje?,* šje rāmānje dām kraljevstva aluj? Kum voj zāšjec kā ju vārļjesk afarā pā drašji dām lume ku ažutala alu Beelzebul. ¹⁹ Ali dakā ju vārļjesk pā drašji afarā dām lumi ku ažutala alu Beelzebul, atunšje učenici avoštiri vārļjesči isto afarā pā drašj ku ažutalā alu Beelzebul? Jej sāngur u dokazali kā nus točni. ²⁰ Ali dakā ju māj pā drašji afarā ku žejtu alu Dimizov,[†] atunšje u vinjit kraljevstva alu Dimizov la voj. ²¹ Kānd om bālour āj naoružan šā pāzeščī kasa hundi kustā, atunšje pāmāntu aluj āj sigurnā. ²² Ali kānd bālour om āl

† 11,5 Isus spunjī asta puvēščī sā objasnalaskā kā urtaku avostru sā nu vā odbilaskā mar sā vā ažuči dakā avec mari potrebā šā dakā āl āntreb maj mulči rāndur. Aša njiš Dimizov pā noj nu nji odbili, mar nju da dakā unj fi uporni. ‡ 11,15 Beelzebul Beelzebul āj alu numi dā Sotona ili dā drak. Unjer sā skrija “Beelzebul”. Asta anume značaleščī “gospodar dā mušč”, šje značaleščī “vladar pā drašji”. Asta numi āj povezano ku numilje dā lažni dimizov “Baal-zebuba” dām Ekron (vedi 2 Kr 1,2, 3, 6). § 11,16 Ili “Jej gānde dā la Isus sā areči kā autoritetu aluj āj dā la Dimizov.”

* 11,18 Ajišje “Sotona” āj dā rānd dā demonur kari sljedileščī pā Sotona ka pā jāl sāngur. Ku alčilje vorbi: “Dakā Sotona šā članovi dā kraljevstva alor sā boruleščī una ku alt kraljevstvo aluj nu su cānje.” † 11,20 žejtu alu Dimizov sviteščī dā pučere alu Dimizov (vedi Izl 8,19).

‡ 11,22 Asta spunjī dā Isus kari pobjedileščī pā Sotona šā pā demonurļje alu. Isus āj bālour om kari je kutoto dā la om bālour. § 11,23 šjinji gode nu akulježi ku minji, ala rāsāpā Isus sviteščī dā akuljizala dā učenikur kari āl sljedileščī “šjinji god nu adušji pā ominj sā vijā la minji sā mā sljedilaskā, lji dušji dā la minji.” * 11,24 “Lok fār dā apā” sviteščī dā lok “lok pust” hundi draku lutaleščī.

† 11,29 Ku alčilje vorbi: “Jej gāndeščī dā la minji sā fak čudo ka dokaz, kā ju am vinjit dā la Dimizov.” ‡ 11,29 Jona Jona are prorok ām Stari zavjet (vedi Jon 1,7; 2,10; Mt 12,40). Dā pā tri zālji, vju u vinjit afarā dām injima mari alu peščilje, ka kum Isus u vinji afarā dām gropā.

§ 11,30 Alu ominj, kari Jona lju propovjedilit jej as re tari rej. Kusta ām Niniva, varuš Asirija, jej as re mari neprijateljeli alu Izrael (vedijon 3).

* 11,30 Ām original skrija: “Ka kum Jona are znak alu Ninivljanur, aša Fišjoru alu Om u fi znak alu asta naraštaj.” † 11,31 Kraljica dā la Sabe (aku ām Jemen) putuvule pāščī 1.500 kilometrur sā slušalaskā mudrostu alu Salomon. Kusta 1.000 aj majnti dā Krist (vedi 1 Kr 10,1-13; 2 Ljet 9,1-12).

napadaleščī šā āl mānānkā ku bātaje, āj je oružje dā kari ovisileščī, šā āj āmparcā šje u furat dā la slab om.[‡]

²³ Kari nu āj ku minji, ala āj protiv dā minji šā šjinji gode nu akulježi ku minji, ala rāsāpā.[§]

²⁴ Pā lok fār dā apā rov duhu fužji afarā dām om, sā lutulaskā* šā sā kočī lok sā sā odmaralaskā. Dakā nu aflā njiš šjefālļ lok, zāšji: ‘Ju uj meržji ām napoj ām kasa ame dām ala om hundi ām fužjit.’ ²⁵ Kānd draku u vinjit ām napoj u aflat kā aje kasa āj čistilitā, šā māturatā. ²⁶ Atunšje meržji šā adušji maj šapči rov duhur maj rej dā jāl sāngur, šā jej u vinji napoj ām om šā kustā akulo. Aša alu omula are tari urāt dā kit dām elši.”

Blagoslovu dā askultalā

²⁷ Kum Isus svite, mujeri ām gārmađā dā ominj u mužjit tari dām tot graju šā su apukat sā svitaskā: “Blagoslovulitā āj aje kari ču purtat ām injimā, kari ču rānjit šā ču pāzāt!”

²⁸ Isus u āntors vorba: “Anume, ali maj blagoslovulit ās eje kari audi vorba alu Dimizov šā u cānji!”

Isus āj maj mari dā Jona šā dā Salomon a tot daje ominji nu purje ureči

(Mt 12,38-42; Mk 8,12)

²⁹ Kānd u vinjit tari mulc ominj akulo, Isus su apukat sā svitaskā: “Voj ominj kari kustāc ām asta vremi, voj šćec rej ominj. Kotā znak,[†] ali njišj šjefālļ altu znak no fi dat ka kum u fākut Dimizov čudo pāntru prorok Jona.[‡] ³⁰ Šje su dogodulit alu Jona aje are znak alu Ninivljanur kari kusta ām varuš Niniva, kā Dimizov lu mānat.[§] Aša šje mu su dogoduli, ju uj fi znak kā pā minji, Fišjoru alu Om kari Dimizov u mānat alu asta narod.*

³¹ Pā zuva kānd Dimizov u suduli, kraljica kari dā kānva vladale pā pāmānt dā jug ām Seba,[†] su rāđika una šā je u suduli pā heje kari kustā astās. Je u vinjit dā pā kraju dā svijet, sā slušulaskā pā Car Salomon kari are tari mudar. A ajišje āj šjinjiva maj mari dā Salomon a voj nu gāndec sā punjec ureči![‡] ³² Ām zua kānd Dimizov u suduli, ominji kari kusta ām varuš Niniva su rāđika šā ljur suduli ominji kari aku kustā, kā jej nu sur ānkājit kānd Jona lji propovjedale. A ajišje āj šjinjiva maj mari dā kit Jona a voj nu vac pokajalit!”

Šje Isus änvacä aje äj lumina alu ominj

³³ Isus svitešči: "Njime nu acäcä lampä šä ätunšje u punji pä lok hundü nu sä vedi ili däsup košarä. Nu, jäl u punji äm sviječnjak äša toc u vide luminä känd vinji äm nontru." ³⁴ Oču äj ka lampa alu telä. Dakä očü atov äj sänätos, ätunšje tela ata äntragä u fi äm luminä, ali känd ci očü bičag, tela ata äntragä äj äm äntunjerik. ³⁵ Bagä sama da aje šje smatralešč kã äj lumina äm činji sä nu fijä fär dä luminä." ³⁶ Dakä äj äntragä tela ata äm luminä, njiš unu dio dä telä nu äj äm äntunjerik, ätunšje äj kutotu äm luminä, ka kum čar svitläze lumina ata.

Isus fašji dä njimik pä farizeji šä pä učitelji dä zakon alu Mojsije

(Mt 23,1–36)

³⁷ Känd Isus u svätit, unu farizej lu čimat sä mänänšji la jäl akasä. Isus u mers, šä u lot lok la masä. ³⁸ Känd farizeju u väzut kã nu šu spälat mänjilje majnti ka kum äj običaj alu židov, su apukat sä mänänšji a farizeju su začudulit. ³⁹ Ali Domnu Isus ju zäs: "Aku voj farizeji pä dä nä afarä cänjec kljištaru šä teru čišč, ali pä dä nontru voj ščec pljinj dä pulkučalä šä relji. ⁴⁰ Voj fär dä fir! Nuj Dimizov kari u stvorulit vanjština, u stvorulit šä nutrina?" ⁴¹ Maj benj dädec milostinja avosträ dãm tot sufljitu alu heje kari lji potrebno šje voj avec, ätunšje vu fi kutotu čist.

⁴² Ali jao avovä farizejilor! Kã voj tari vä trudulec sä dädec desetina dãm tot začinurlje šä povčur alu Dimizov, a nu bägäc sama dä pravdä šä ljubav alu Dimizov. Una trëbä sä fašjec, a hajelantä sä nu propustulešč.†

⁴³ Ali jao avovä, farizejilor! Kã voj pläšjec lokurlje glavnä pä sastankur äm sinagogä, šä pozdravalalä ku poštovanje äm varuš pä trgur. ⁴⁴ Jao avovä, kã voj ščec ka askunsä gropä pä kari ominji umblä a nu ščijä kã obredno äs ätunšje nečisti."†

⁴⁵ A unu dãm učitelj dä zakonu alu Mojsije u zäs alu Isus: "Učitelju, känd svitešc äša, tu nji vředälešc šä pä noj."

⁴⁶ Isus u zäs: "Jao šä avovä učitelji dä zakonu alu Mojsije, kã punjec pä ominj maj mult teret dä pravilurlje alu vjera dä kit šje počü om purta, a voj nu gändec njiš ku žježjitu mik sä äžutäc dä teretula

† **11,33** Stihurlje 33–36 äj metaforä kari Isus svitešči dä änväcala aluj, äj ka "lumina." Jäl gändešči učeni aluj sä pužä ureči šä sä djelilaskä ku alci. Jäl svitešči dä ominj kari nu ščijä ili nu prihvatalešči änväcala ka kum jej ar fi äm "äntunjerik". **11,38** Farizeji ave pravilo kã ominji trëbä sä spelji mänjilje ka kum ar trëbujü sä fijä obredno čišc la Dimizov. **11,40** Isus koristilešči änrivala numa sä fakä dä njimik pä farizej

šje nu prišjepi kã haj šje äj äm sufljit äj bitno alu Dimizov. † **11,42** Trëbä sä daj desetina alu nu slobud sä zanamaralešc šä älcilje stvarur.

† **11,44** Ešce grop as re kapalici äm pämänt hundü morči telurlje as re ämgrupäci. Jej nu ave albi petri kum alci ominj punje pä grupur sä vadä alci sä nu umblji sus pä jej. Känd Židovi umbla sus pä grop ätunšje jej as re obredno nečisti. Ešce grop fašje aje sä fijä aje slučajno. **11,48** Isus fašji dä njimik pä farizeji šä pä učitelji dä zakonu alu Mojsije. Jej ščijä dä ämurala dä prorok alu nu osudulešči pä preci dajä kã lju amurät.

Ku älcilje vorbi: "äm lok sä lji osudulec, voj maj potvrädec aje šä vä slagalec ku aje". **11,51** Abel are elši om kari are amurät äm Stari zavjet (Stv 4,1–16) šä Zaharija posljednji om kari are amurät äm Stari zavjet (2 Ljet 24,20–22). † **11,51** Jedini proroci kari poštvalešči äs proroci kari u murit! Ka kum preci alor nu askulta pä prorokur äm Stari zavjet, äša farizeji šä učitelji dä zakonu alu Mojsije nu askulta pä Isus šä nu askulta pä apostolur kari Isus u mäna. Strpljenje alu Isus u fi gata, ätunšje su suduli alu Izrael dä kutotu anjlje känd jej odbacale poruka aluj. † **11,52** Isus svitešči dä istina alu Dimizov ka kum ar fi äm kasa hundü učitelji odbijalešči sä tunji alu nu lasä alu alci sä ajvi čejilje sä potä tuna äm nontru. Asta značalešči kã učitelji nu kunošci benji pä Dimizov, a jej maj nu lasä pä alci sä äl upoznulaskä. **12,1** Ka kum kvasu krešči äm alot, äša licemjerje krešči äm äntragä zajednica. Ku älcilje vorbi: "Päzäcävä dä la licemjerje alu farizej, kari äj ka kvasu!" ili "Fijec oprezni sä nu fijec licemjerni ka farizeji. Reljilje alor äm ponašanje, utječalešči pä toc, baš ka kum kvasu krešči äm alot." † **12,2** Ku älcilje vorbi: "Ne fijec ka jej, kã Dimizov u dškupira kutotu šje äj askuns. Dimizov u otkrilil kutotu šje ominji aku askundi. Ominji kutotu u saznali na kraju šje toc askundi". † **12,3** Käšurlje alor äm Izrael ave ravni krovur, a ominji sä urkä sus šä šäde.

sä dukä. ⁴⁷ Jao avovä! Kã voj gradalec spomenikur pä gropä alu proroci šä gändec kã ku aje fijšjec benji, a preci avoštri lju amurät. ⁴⁸ Äša voj svedočulec šä vä slagalec ku djela alu preci avoštri. Jej lju amurät, a voj nastavalec ku lukru alor känd gradalec spomenikur. ⁴⁹ Dimizov äm mudrostur aluj u zäs: 'Ju uj mäna pä prorokur šä pä apostolur šä orikic dãm jej ur fi amuräc a alci u fi prigonulic.'

⁵⁰ Daje dä la asta generacijä u fi trážalitä sänzilje dä la toc proroci kari u fost värsatä dãm elši dä känd su stvorulit svetu: ⁵¹ su apuka dä la sänzilje alu Abel pänä la sänzilje alu Zaharija, * kari u fost amurät äntri žrtvenik šä äm svetinja dä Hram. Ju vä zäk: 'Kã kutotu asta u fi trážalitä dä la asta generacijä!†

⁵² Jao avovä učitelji dä zakonu alu Mojsije! Daje kã voj ac lot ändärät čejilje dä kraljevstva alu Dimizov.† Voj sängur nac mers äm nontru šä ac sprečilit pä alci sä tunji äm nontru känd gände."

⁵³ Dä pä šje u fužjiz Isus dä pä lokula, učitelji dä zakonu alu Mojsije šä farizeji sur ängändit sä mergä dä pä jäl sä äl ispitivälaskä. ⁵⁴ Gände sä äl apušji pä Isus äm zamkä šje ar puče sä zäkä protiv dä jäl numa sä äl dukä pä sud.

12

Isus upozoravalešči pä učenikur

(Mt 10,26–27)

¹ Äša mulc ominj su sakupilit dä mar kälka una pä alt kic as re pä länja Isus. Ali Isus elši u zäs alu učeni aluj: "Loc sama dä kvasu alu farizej! Ala kvas äj licemjerje. ² Njimika nuj akupirit šje no fi däškupirit, njiš una tajnä kari no fi ščutä.† ³ Äša dakä ac zäs šjeva äm tunjerik su šci äm luminä, šä dakä ac šupunjit šjeva äm soba avosträ aje isto u fi mužjizit pä krovur dä kãš."†

Nu vä fijä frikä

(Mt 10,28–33; 12,31–32; Mk 3,28–29)

⁴ Isus u zäs: "Urtašji amej lasäcämä sä vä zäk, nu vä fijä frikä dä eje kari numa vä počü amurät tela šä nu počü njimika sä vä fakä. ⁵ Vu juj zäšji dä šjinji trëbä sä vä fijä frikä. Fijä vä frikä dä Dimizov kari počü sä amori, ätunšje vä počü värlji äm pakao. Da anume, dä jäl vä trëbä sä vä fijä frikä.

⁶ Nus šinjš (5) vrabuj vândući dā doj banj? Dimizov nu mujtā pā njime. ⁷ A avovā čak šā pāru pā kap vi umārat. ⁸ Nu vā fijā frikā! Voj ščec maj vredni dā gārmadā dā vrabuj.”

*Pā pāmānt trābujenj sā priznalenj pā Isus
(Mt 10,32-33; 12,32; 10,19-20)*

⁸ Isus u zās: “Šinjji god pā pāmānt nu priznali pā minji am nenće alu ominj, Ju Fišjoru Omuluj isto uj priznali pā jāl ām nenće lu andeljī alu Dimizov. ⁹ Ala kari pā minji nu mu priznali pā pāmānt ju muj odreknuli dā jāl la andeljilje alu Dimizov. ¹⁰ Dakā bilo šinjji svitešći vorba protiv dā minji Fišjoru Omuluj aluje poći fi jirtat; ali dakā šinjjiva svitešći mišjunj dā Duhu Svānt, grehula no fi jirtat.

¹¹ Dakā vu aduši la sud ām sinagogu šā la poglavicu šā vladarur, nu vā brigalec kum šā ku šje muj branali, ili šje sā zāk. ¹² Kānd u vinji vreme, Duhu Svānt ću ānvāca šje trābā sā zāšj.”

Isus svitešći alu ominj sā nu fijā pohlepñā

¹³ Unu dām ominj ām gārmadā u zās alu Isus: “Učitelju zā alu fračilje amnjov sā sā āmperci ku minji šje anj kāpātat.”

¹⁴ Isus u odbilit šā zāšje: “Omulji, šinjji mu pus pā minji dā sudac, sā āmparc āntri voj doj?” ¹⁵ Atunšje kānd u svātit alu toc kutotu, Isus u zās: “Bāgac sama šā pāzācāvā dā pulkučalā! Dakā šinjjiva ari mult, tod daje kustu aluj nuj siguran bez obzira kā ari kutotu.”

¹⁶ Isus u spus maj una usporedbā: “Are akulo om gāzduk fār dā firi kari ave tālek šā tālekula u adus mult plod. ¹⁷ Šā jāl šu zās sāngur aluj: ‘Šje sā fak kā nam dāstul lok sā puj āndārāt šje mu kriskut?’ ¹⁸ Atunšje, jāl u zās: ‘Aša uj fašji: Ju uj rāstuna skladišturlje amelji šā uj gradali maj mari, dāstul dā mari sā spremālesk kutotu šje mu kriskut.’ ¹⁹ Šā ju muj zāšji alu duša ame: ‘Aj mulći bunji stvarur aku, šā dā mulc ej šje ur vinji. Odmorulešćīci, mānānkā šā be, šā ānfulušešćīci!’

²⁰ Ali Dimizov ju zās aluj: ‘Tu omulje fār dā firi! Mar ām asta nopći uj šjire * duša ata. Atunšje šinjji u ave korist dām stvarurlje šje caj pus āndārāt?’

²¹ Aša pāce omu kari āš akulježi gāzdāšijilje pāntru jāl sāngur, a nu su gāzdāšjit ām oči alu Dimizov.”

*Isus ānvācā sā nji rāzāmānj pā Dimizov
(Mt 6,25-34)*

²² Kapu u zās Isus alu učenici: “Daje vā zāk: voj nu trābā sā vā brigalec, dā kustu avostru, šā sā fijec ām brigur šje vic mānka, ili sā vā brinulec ām šje vic āmbrāka. ²³ Daje kā kustu āj maj vrednā dā kit mānkare, šā tela maj mult dā kit colu.† ²⁴ Numa ujtācāvā la gāgārašč.‡ Jej njišj nu samāñā, njišj nu akulježi. Jelji nari skladište ili šupā, šā tod daje Dimizov lji rānješćī. Nu ščec voj maj vredni dā

vrabujrljelje? ²⁵ Poči šjinjiva dām voj ku brigurlje produžuli kustu? ²⁶ Dakā, nu pučec sā fāšjec niti maj mākāčelji, adāšje ščec ām brigur dā kutotu ostalo?”

²⁷ Numa ujtācāvā la flor ām telek! Jelji niti sā trudulešći niti fašji colji ali ju vā zāk, kā njiš Car Salomon ām gāzdāšije alor nu are āmbrākat aša māndru ka florurlje ām telek. ²⁸ Ali dakā Dimizov dā dastafel māndremi alu jarbā kari kustā astās, šā sā bagā ām fok, kit atunšje maj mult u da jāl avovā. O voj avec mikā ānkridalā! ²⁹ Dām ala rānd nu vā gāndec šje vic mānka šā šje vic be. Nu vā uznemirilec! ³⁰ Dā kutotu aje sā brinulešći ominj fār dā Dimizov. Āngāndecāvā kā Tata avostru dām nor šćijā šje vā trābā. ³¹ Šā anume tražalec kraljevstva alu Dimizov§ elši šā kutotu ostalo vu fi dat.

³² O mikā stadā,* nuc fijā frikā, kā Tata avostru sā ānfalušešći sā vā apuši ām kraljevstva aluj.

³³ Vindec kutotu šje avec šā dādec alu sārāšj. Aša adunācāvā tāšč kari nu su puče rupi, šā gāzdāšijā sā vā fijā ām nor kari nu propadalešći, hundi lotri nor puče vinji, niti gāndašji sā mānāšji! ³⁴ Daje kā suflijčilje avoštiri u fi hundi āj blago avostru.”

*Trābā učenici sā fijā spremni sā ašćepći pā Dimizov
(Mt 24,45-51)*

³⁵ Isus u zās alu učenici: “Fijec spremni dā lukru, la sā fijec opremilicā† šā ām mājnjilje avoštiri lasā fijā luminijilje acācāci. ³⁶ Aša u fi ka slugurlje kari u ašćiptat pā gospodaru aluj sā šā āntorkā dā pā nuntā, spremni sā āj dāsvāčkā kum u kukunji pā ušā. ³⁷ Māndremi alu eje slugur kari u fi skulac, kānd u vinji gospodaru! Anume ju vā zāk: Domnu šu punji sāngur kintrinca sā lji služulaskā šā lju punji sā šadā la masā šā lju dvoruli. ³⁸ Šā kānd u vinji gospodaru ām miržuku dā nopći ili dāspru zua šā lju afla aša, māndremi u fi alu ala slugur!

³⁹ Slušulecāmā dā asta: ka sā šćijā gazda ām kari šas u vinji lotru, jāl ar pāzā šā nar lāsa sā āj fijā provalalit ām kasā. ⁴⁰ Voj isto trābā sā fijec spremni, kā ju Fišjoru Omuluj uj vinji ām vremi kānd nu či nadali.”

⁴¹ Petar atunšje lu āntribat pā jāl: “Domnu spus tu asta usporedbā pāntru noj učenici, ili āj pāntru toc?”

⁴² Isus u zās: “Šinjji āj ala vjernā šā kufiri upravitelj kari āl postavalešćī dā gospodar pā kasa, šā ām pravtā vremi u da mānkari alu toc ām kasa? ⁴³ Māndremi alu ala sluga kari kānd u vinji gospodaru, u fašji aša. ⁴⁴ Dā anume, ju vā spus kā gospodaru u odredilit alu ala sluga sā vodulaskā ku kutotu imanje kari ari. ⁴⁵ Ali dakā sluga šar zāšji ām suflijtuš: ‘Gospodaru, nu su āntoršji aša pāfriš’, šā atunšje sā apuši sā batā pā slugur šā sā be, mānāšji šā sā ambecī? ⁴⁶ Atunšje u vinji gospodaru alu sluga ām šjas kari nu šćijec. Šā

§ 12,7 Pučenj sā ānkridenj alu Dimizov. Jāl šćijā maj mult dā kit noj šćijenj. Nu šćijenj čak njiš kit pār avenj pā kap, ali Dimizov šćiji asta kutotu. * 12,20 “Duša” āj kustu alu aje osobā. Ku alčilje vobri: “Vi muri asta nopći!” † 12,23 Daje kā Dimizov vu dat kust, šā telā avostrā, sigurno pučec sā ānkridec kā Isus vu da šje vi potrebno dā kust. ‡ 12,24 Hej kari slušalešći pā Isus, jej smatralešći pā gavranur kā ās fār dā korist, daje kā Židovi nu puče sā mānāšji eščē Živadur. § 12,31 tražalec kraljevstva alu Dimizov Asta značešćī: “ujtācāvā la

kraljevstva aluj” ili “tari tražalec kraljevstvo alu Dimizov”. * 12,32 mikā stadā Isus čamā pā učenikurlje aluj, stado. Stado āj grupā dā vašj ili kecur dā kari pastiru sā brinulešćī. Ka kum pastiru sā brinulešćī dā vašjilje alor, aša Dimizov sā brinulešćī dā učenikurlje aluj. Ku alčilje vobri, “Nu vā brinulec. Numa daje kā ščec mišj, slabi, ka stado delj mikā, tata dām nor ju su vāzut dā voj sā kustāc ām kraljevstva aluj.” † 12,35 Ām original skrijā: “La colijlje avoštiri fijā ljiगतā ku kurova.” Ominji purta lunžji haljinur. Jej punje kurovā sā nu lji smetilaskā haljina kānd jej lukra. Ku alčilje vobri: “Punjec haljina avostrā ku kurova sus sā fijec spremni sā služulec.”

atunšje färd dä milost lu kaznali, ju da sudbinä ku alci una kari nus vjerni.

⁴⁷ Sluga kari šćijä šje gändešći gospodaru, šä dakä nu fašji šä nu sä pripremilešći dä dolasku aluj, jäl u kăpata mulci luvalur. ⁴⁸ Ali dakä sluga nu šćijä voje alu gospodaru, šä fašji šjeva šje zaslužulešći kaznă, atunšje u kăpata pucänji luvalur. Kä alu toc kari mult u fost dat, mult su ašćipta dä la jej, šä alu eje alu kari u fost mult dat äm povjerenje, dä la eje šä maj mult u fi šjirur."

Änvăcala alu Isus u aduŝji razdor äntri ominj
(Mt 10,34–36)

⁴⁹ Isus u zäs: "Ju am vinjit sä värljesk fok dä sud pä pämänt,[‡] šä kum aš gändi sä sä apuŝji sä ardä! ⁵⁰ Trăbă majnti sä mä bučez ku mukur. Kum mä mučulesk pä šje aje no trešji! ⁵¹ Gändec kä am vinjit sä vä aduk putuljală pä pämänt äntri ominj? Nu, ju am adus podjelă! ⁵² Dă aku maj menkulo äm kasa dä šinšj ominj ur fi ämpărcăc tri u fi pä parče ame šä doj protiv dä tri. ⁵³ Tatusu u fi protiv dä fišjoruš, šä fišjoru u fi protiv dä tatusu, mumăsa protiv dä fataš, a fata protiv dä mumăsa, šä sokra protiv dä njivastaš, šä njivasta protiv dä sokrăsa."

Isus lji spunji kă trăbă sä fji spremni känd jäl u vinji napoj

(Mt 16,2–3; 5,25–26)

⁵⁴ Kum svite alu gărmaďă, Isus u zäs: "Känd viđec njegri oblakur kă sä rădika dä pä more pä zapad, voj odma zăšjec: 'Astăs u fi plojă', šä voj šćec u pravu. ⁵⁵ Šä känd sä apukă sä bată väntu dăm pustinja la jug, odma zăšjec: 'U fi zuva tari kaldă', šä äj aša. ⁵⁶ Licemjerilor![§] Voj šćijec sä čitalec znakurle pä pämänt šä pä nor. Kum dä nu prišjipec šje aku sä dogudulešći!*

⁵⁷ Voj ac trăbuji dăm haje avostru sä šćijec šje äj benji. ⁵⁸ Dăkă šjinjiva či optuzulešći päntru dugu kari nac plăčit šä vä gändešći sä vä adukă la sud, äňšjarkă inka pä kalji sä vij la lizigală majnti dä sud! Ar puče sä či adukă la sudac, sudacu sä či de la oficir, šä oficiru či poči băgă äm čemică. ⁵⁹ Ju vä zăk, kă akulo vi trăbuji sä rămăj păn šje no fi plăčit toc banji."[†]

13

Isus čamă sä nji änkăjenj ku maj majnti

¹ Pä aje vremi orikic dăm regija Galileja ur vinjit la Isus šä jur spus dä Galilejci, a Pilat kari are rimski upravitelj u dat zapovjed pä jej sä lji amori känd jej prinosome žrtvur alu Dimizov äm Hramu alu Jeruzalem. ² Isus u zäs: "Voj gändec kă Galilejci äs maj grešni dä bilo kari alci Galilejci, numa dăm ala ränd kă ur păcăt jej asta? ³ Nu, uopće nu! Šä punjec ureči! Dăkă nu vic änkăji voj toc isto aša vic fi duhovno morc. ⁴ Šä gändec voj kă eje osamnaest lumi kari ur fost amurăc känd u kăzut tornju alu

[‡] 12,49 Asta ar puče sä fija: 1) Isus u vinjit sä sudulaskă pä ominj, ili 2) Isus u vinjit sä čistilaskă pä ominj kari änkredti, ili 3) Isus u vinjit sä adukă razdor äntri ominj. 12,53 Mih 7,6 § 12,56 Licemjerilor Eje ominj as re kufir sä prepoznulaskă znakovur kă vinji ploje ili kă u fi tari kald. Ali jej u odbilit sä priznalaskă kă čudurleja alu Isus as re znakovur kari arată kă jăl äj ala pä kari Dimizov lu mänt sä spasalaskă svetu.

* 12,56 Ku alčilje vorbi: "Anume sigurno ac trăbuji sä prišjipec šje značešći šje Dimizov u fäkut päšći minji äm ešće zälji!" [†] 12,59 Isus u spus alu ominj asta usporedbă sä lji de upozorenje kă toc ar trăbuji sä sä pomirilaskă ku Dimizov majnti dä šje vinji sud pä jej. 13,21 Äm original skrija: "tri merur" kari ari 40 kila.

Siloam asre maj duvinj ominj äm Jeruzalem? ⁵ Nu, uopće nu! Dakä nu vic änkăji, aša toc vic fi duhovno morc."

Isus ku usporedba dä neplodnă smokvă spunji kă avenj pucän vreme sä nji änkăjenj

⁶ Isus lji spus asta usporedbă: "Are akulo unu om kari ave sämänat äm vinograd ljemn dä smokvă šä jăl tot vinje šä sä ujtä dakä äj plod pä ljemn ali nu afla njimika. ⁷ Šä aša u zäs alu omula šje lukră äm gard: 'Ujtăci ajišje! Kä mar tri aj mä ujta pä ljemnusta sä aflu plod šä nikad nu am aflat njimik. Tajäl ändărät! Adăšje ar čalti pämäntu?'

⁸ Pä aje, omu šje lukră äm gard u zäs: 'Domnu, lasă maj unu aj sä fija. Ju uj kapali pä lăngă jăl šä uj punji gnoj. ⁹ Dar atunšje u ave plod. Dăkă nu, poc sä äj tal ändărät: "

Isus pä zuva dä sämbăta iscjelilešći

¹⁰ Pä zua dä sämbăta, Isus änvăca äm una dä sinagogur. ¹¹ Akulo are mujeri kari patale mar osamnaest ej, dä rov duh äm je kari izazavale bičišug. Je are aplikată žjos šä nu sä puče uspravali. ¹² Isus u skužulitu, šä ju zäs: "Mujeru, slobodnă ješć dăm bičišugu atov." ¹³ Atunšje Isus u pus mănji lje aluj pä je, šä je dăm turdată su uspravali šä su apukat sä de hvală alu Dimizov.

¹⁴ Ali zapovjedniku dä sinagogă are mirgiš daje kă Isus u äntri matu pä zuva dä sämbăta šä jăl su äntors la eje ominj šä u zäs: "Äs šinšj (6) zälji äm una sämptămăna hundi trăbă sä lukri! Dakä gändec sä fjec säntošo hajde pä una dăm elje zälji, a nu pä sämbăta."

¹⁵ A Domnu Isus u zäs: "Licemjerilor! Voj fišjec känd dăzljăgec pä vašilje šä pä măgari avoštři pä zuva dä sämbăta šä lji dušjec la apă? ¹⁶ Ali asta mujeri, sämănca alu Abraham, kari Sotona u cänutu lji gată osamnaest ej šä nar ave pravo sä fija dizljigată dăm ala ränd kă pä zuva dä sämbăta?" ¹⁷ Pä asta, toc eje kari sä protivile as re rušanac. Toc alci äm gărmaďă sur änfălušet la toči mändri šä bunji stvarurle šje Isus fäšje.

Kraljevstvo alu Dimizov are ka sämănca kari krešći ka kvasu kari sä širilešći

(Mt 13,31–33; Mk 4,30–32)

¹⁸ Isus u äntribat: "Alu šjinji are slično kraljevstvo alu Dimizov? Kum samănă kraljevstva alu Dimizov? Ku šje sä usporidălenj? ¹⁹ Kä kraljevstvo alu Dimizov aj ka goruščino sämănca kari äj tari mikă pä kari om u lotu šä u sämänat äm garduš šä u krešći šä u fost mari ljemn šä vrăbuji lje u fäkut skjibur äm granur."

²⁰ Jară u äntribat: "Ku šje sä usporidălenj kraljevstvo alu Dimizov? ²¹ Kraljevstvo alu Dimizov äj ka kum mujere ari kvasac sä misălaskă mari količină dä fajnă,* aša kutotu sä sä potă rădika."

Isus nji ānvacā kā āj teško sā tunānj ām kraljevstva alu Dimizov

(Mt 7,13-14, 22-23; 8,11-12)

²² Isus putuvule ām Jeruzalem, prošule ām mulči varušur šā satur šā pā akulo ānvaca ²³ Atunšje šjinjiva lu āntribat pā jāl: “Domnu u spasali Dimizov čar pucānj ominj?”

Šā Isus u zās alor: ²⁴ “Uša dā nor āj uskā. Borulecāvā tari sā tunāc ām nontru. Ju vā pot zāšji kā mulc ur ānšjirka sā tunji ali nor puče. ²⁵ Vreme u vinji kānd gospodaru dā kasa su riđika šā u āncīzji uša atunšje. Voj pā alta parči vic apuka sā kukunjec šā vic aruga: ‘Domnu, dāsvā pāntru noj.’ Šā vorba aluj u fi: ‘Ju nu ščuv dā hundi ščec voj.’

²⁶ Voj vic apuka sā zāšjec pā aje: ‘Ali noj anj but šā anj mānkat ku činji kānd ānvacaj pā ulicurlje anoštri.’

²⁷ Šā jāl u zāšji maj undatā: ‘Ju vam zās kā nu ščuv dā hundi ščec. † Fužjec dā la minji, voj ominjilor rej!’

²⁸ Da akulo vic plānžji šā vic kārcāji ku đinci šā vic fi mirgiš kānd vic viđe pā Abraham, Izak šā pā Jakov šā pā toc proroci ām kraljevstva alu Dimizov, ali voj vic fi vārļjic afarā. ²⁹ Šā eje kari ur šāde la masā pā nuntā ām kraljevstva alu Dimizov ur vinji dā pā Istok, Zapad, Sjever, šā dā pā Jug. ‡ ³⁰ Bāgāc sama kā orikic kari ās aku maj pucān važni ur fi maj mar, a hej kari ās aku maj mar ur fi maj mišj. §

Isus plānžji pā Jeruzalem

(Mt 23,37-39)

³¹ Orikic farizej ur vinjit la Isus ām aje ista zā, šā āl āmpurušjaskā. Šā ju zās: “Herod gāndešči sā čī amori. Dām ala rānd lasā lokusta šā duci pā altu lok.”

³² Isus u āntors vorba: “Dušjecāvā šā zāšjec alu lisicurljelje: * ‘Ju mān pā drašj afarā šā ozdravalaskā pā bičež. Ju uj fašji aša astās, šā mānji šā tek ām treća zuva uj zavāršali.’ ³³ Ali ju trābā sā fjuv pā kalje astās, mānji šā treća zuva, izgledalešči kā nu slobut proroku sā mori afarā dām Jeruzalem.”

³⁴ O Jeruzaleme, Jeruzaleme tu kari aj amurāt pā proroc šā aj vārļjit petri pā eje kari Dimizov vu mānat la činji! Kiči rāndur am gāndit sā branalesk pā kupiji atej ka gājna pā pujiš dāsup haripilješ, ali voj nu gāndec! ³⁵ Ujtāci aku! Kasa ata āj lāsata sāngurā golā. † Šā nu mic viđe pān šje nu vic zāšji: ‘Blagoslovulit sā fijā kari vinji ām numilje alu Domnu!’ ‡

14

Isus iscjelile pā zuva dā sāmbāta

¹ Undatā Isus u mers sā večeralaskā la kasa alu voda dā farizej. Are pā zuva dā sāmbāta šā jej sā ujta pā jāl tari ku sama. * ² Om ku bičišug dā umflalā dām apā su pojavalit dādānenēc aluj. ³ Isus u āntribat pā učiteljur dā zakonu alu Mojsije šā pā farizeji šje

† ^{13,27} nu ščuv dā hundi ščec Ku alčilje vori: “Njiš urtašji njiš njamu nus čimac pā gozba ame.” ‡ ^{13,29} Mulc Židovi kari pretpostavale kā jej ās dio alu kraljevstva alu Dimizov nas are uključeni. Ali mulc kari nu as re Židovi dām toči lokurlje dām svet ur fi uključeni ām kraljevstva alu Dimizov. § ^{13,30} ām original skrija: “Zadnji ur fi elši”. * ^{13,32} lisicurljelje ka lisica are, Herod are lukav, tari ubraznik ali šā kukavicā. † ^{13,35} Ominji dām Jeruzalem u odbacalit pā Isus kā jāl āj Mesija. Domnu lju odbacali šā nu lju zāštali. Dā pā aje kātānj dām

Rim u uništili Jeruzalem (70. gdm. dā pā Krist). ‡ ^{13,35} Isus su āntoršji ām napoj pā pāmānt. Atunšje ominji dām

Jeruzalem ur prepoznuli kā jāl āj Mesija. * ^{14,1} sā ujta pā jāl tari ku sama gānde sā vadā dakā āl poči optuzili dā šjeva kā āj duvinā.

asre akulo: “Āj zakonito dā pā zakonu alu Mojsije šā ozdravalaskā pā zuva dā sāmbāta ili nu?” ⁴ Jej tāšje, Isus pā aje u pus mājilje pā omula, šā lu ozdravalit šā lu lāsāt sā fugā. ⁵ Isus lju āntribat: “Dākā šjinjiva dām voj āri fišjor ili pā vakā kari u kázat ām bunar adānkā nac skoči odma afarā, šā pā zuva dā sāmbāta?” ⁶ Pā aje, jej nu puče sā uništilaskā vorba.

Isus ānvacā dā poniznost

⁷ Isus u bāgat sama kum gošči kari asre čimac izabrale lokurlje helj maj ām centrā la masā. Isus lji ānvacā ku usporedbā pā jej: ⁸ “Kānd ješc čimat dā la šjinjiva pā nuntā nu šādec pā lok dā časni gošč. Domačinu ar puče sā vi čimat pā šjinjiva maj važni dā voj pā ala lok. ⁹ Domačinu ar puče sā vijā ku omula, šā sā ac zākā: ‘Urtaku amnjov, elši lokusta āj pāntru jāl’, šā atunšje tu ješc ām rušānji. Vi trābujī sā čī dušj pā zadnji lok.

¹⁰ Aša kānd ješc čimat, duci šā akulježjic zadnji lok. Atunšje Domačinu ar puče sā vijā šā sā ac zākā: ‘Urtaku amnjov, hajd maj ām sus.’ Atunšje ām asta slučaj tu vi puče sā aj maj mult poštovanje ām nence alu urtašji atej šā gošč. ¹¹ A tot omu kari sā rāđika sāngur u fi ponizilit, ali eje kari u fi ponizni u fi rāđikac.”

¹² Su āntors la Domačin šā Isus u zās: “Kānd pripremilešc večerā nu čima numa pā urtašjic, ili pā fračic, ili pā njamac ili pā gāzdašj susjedur, kā jej sigurno čur čimači pā činji isto šā āsa cu fi āntors. ¹³ Maj benji kānd fašj feštā čamālji pā sārašj sā vij šā pā invaliž, šā pā ulož šā pā orb. ¹⁴ Tu vi fi blagoslovulit, kā jej nuc poči āntoršji ali Dimizov ču nagradali ām nor pā zuva dā uskrnuće dā pravedni ominj.”

Isus svitešči dā mari feštā ām kraljevstva aluj

(Mt 22,1-14)

¹⁵ Kānd unu dām ominjije la masā u auzāt, Jāl u zās: “Blagoslovulit āj ala kari u mānka pitā ām kraljevstva alu Dimizov!”

¹⁶ Isus u āntors vorba: “Undatā are unu om kari u dat mari večerā. Multā lumi are čimat akulo. ¹⁷ Mar apropi dā večerā sluga u fost mānat la gošč sā lji čemi: ‘Hajdec’, u zās jāl: ‘kā kutotu āj spremno!’ ¹⁸ Ali jej toc dām jej sor apukat sā āš afļji izgovorur. Unu u zās: ‘Ju am kumpārat telek, šā trābā sā mā duk sā u vād. Mā arogā la činji, sā zāšj sām jerči.’ ¹⁹ Alci u zās: ‘Ju am kumpārat šinšj (5) perez dā bikan šā trābā sā mā dukā sā ānšjerkā. Mā arogā la činji, sā zāšj sām

jerći.' ²⁰ Treći om u zäs: 'Ju baš mam änsurat šä däm ala ränd nu pot vinji.'[†]

²¹ Sluga u mers äm napoj la gazda aluj šä ju spus kutotu. Asta lu mirgišit pä gazda šä jäl u zäs alu sluga aluj: 'Ängribešiči, dući pä ulicur šä äm centru dä varuš šä adälji pä särašji, ulož, invaliž šä pä orb sä vijä.' ²² Känd u fäkut aje, gazda u javalit kä u fäkut aje ali inka are maj lok. ²³ Atunšje ju zäs gazda alu sluga: 'Aku dući äm kot pä ulicur šä čamä[†] šä fä sä vijä, aša sä fija kasa ame umpljitä.' ²⁴ Kä njišji unu däm eje elši kari asre čimac nor gusta däm večera ame."

*Učenci ar träbuj i sä fiji tari predalic la Isus
(Mt 10,37-38; 5,13; Mk 9,50)*

²⁵ Mulc ominj ä l sljedile pä jäl. Isus su äntors äm napoj šä u svätit alor: ²⁶ "Bilo šinji däm voj kari plašji maj tari[§] pä tatusu pä mumäsa pä bäšacaš, pä kupijiš pä fraci šä pä sorälješ šä čak pä kustu aluj maj mult dä kit pä minji, nu poči sä fijiä učeniku amnjov. ²⁷ Dakä šjinjiva gändešiči sä fijiä učeniku amnjov, träbä sä dukä krušje aluj sä mä sljedilaskä šä sä fijiä spremni sä mori päntru minji."*

²⁸ "Gändecävä aku dakä unu däm voj gändešiči sä fakä toranj, nu ac šäde elši žjos šä sä videc dakä ävec dästul banj sä ä l fäšjec do kraja tornjula? ²⁹ Inače ar puče sä fašji temeljurlje šä hej šje sä ujtä la voj šar puče fašji šufä däm voj daje kä nu ävec dästul banj sä završalec. ³⁰ Jej ur zäšjlec: 'Asta om su apukat sä gradalaskä ali no putut sä završälaskä!'

³¹ Ili ka kum kralju nu spremili sä mergä äm bätajä ku altu kralj. Šä sä nu šadä elši šä sä gändaskä dakä ku zešji (10) hiljada dä kätänj poči sä ä l savladalaskä ku protivnikuš kari ari doj spešj (20) hiljada? ³² Atunšje dakä nu poči sä ä l savladalaskä u mäna pä pregovarac kitä äj inka neprijateljju dä parci sä äntrebi dä uvjetur dä putuljalä. ³³ Šä äša toc däm voj dakä nu vic läsa kutotu šje ävec, nu poči sä fijiä učeniku amnjov."[†]

*Učenci alu Isus äs ka sare
(Mt 5,13; Mk 9,50)*

³⁴ Isus u zäs: "Sari äj bunä stvar ali dakä perdi izu, ku šje poc äntoršji bälureme? ³⁵ Nuj bunä atunšje

[†] **14,20** Eje ominj kari as re čimac pä nuntä jej fišje dä njimik pä kralj. Dä nuntä jej dä mult mar ščje, a känd u vinjit vreme sä vijä, jej ur izmisilit mišjum, šä izgovorur. Adäšje šjinjiva ar träbuj i sä kumpiri telek kari nikad no u väzut ili sä kumpiri bikan kari nu su ujtä ili ar träbuj i sä rämjäji cjelo vrijeme akasä sä fiji ku mujere aluj? Jej čänje dä udvaru alor, dä familja alor maj tari dä kit dä gospodaru. Isus u upozorilit kä banji, udvaru šä familija nu slodob sä fijiä maj bitni dä kit dä Dimizov (vejs retku 25-33 dos). [†] **14,23** äm kot pä ulicur äm original skrijä: "pä kalji ili la ogradä" [§] **14,26** äm original skrijä: "Dakä šjinjiva vinji la minji a nu mrzälešiči pä tata aluj nu poči fi učeniku amnjov". Ajišje äj "mrzälälä" preuveličävänje dä pučan ljubav kari ominj ar träbuj i sä areči numa alu Isusu. *

[†] **14,27** Isus nu zäšji kä kršćanu ar träbuj i sä fijiä pä krušji. Rimljani stalno mänä pä ominj sä dukä krušje aluj majnti dä kit as re sus pä krušji sä fijiä znak kä su pokorulit la Rim. Asta metaforä značalešiči kä jej träbä sä sä pokorulaskä la Dimizov sä fijiä spremni sä patalaskä numa sä fijiä učenici alu Isus. [†] **14,33** Benji äj sä gändešiči sä fijiä učeniku alu Isus, ali dakä šjinjiva gändešiči sä sljedilaskä pä Isusa sä nu dukä krušje aluj, sä sä nu odbacalaskä kustu, jäl äj fär dä korist ka graditelju kari nu putut sä završälaskä tornju ili ka kralju kari nu putut sä pobjedilaskä. *

[†] **15,2** šä mänänkä ku jej Farizeji nu mänka una ku eje ominj kari nu pošilje zakonurlje alor kari as re tari strogä, aje are kum su späla, desetina, kum u mänka šjeva ka mänkare. Alor lji are frikä kä Farizeji päntru aje u fi nečisti a Dimizov nu lju apuka. [†] **15,4** Aje are pašnjaku däsväkut hundi as re birkur. Dä apropi

as are alci pastirur kari lji päze. [†] **15,7** devedeset devet (99) pravednikur kari nu lji träbä änkäljalä Isus koristilešiči šodä numa sä zakä kä farizeji nus u pravo kä jej nu träbä sä sä änkäljaskä. Ku alčilje vobri: "devedeset devet (99) ominj ka voj gändešiči kä voj ščec pravediti šä kä nu träbä sä vä änkäljec." [§] **15,8** äm original skrijä: "deset drahmii". Atunšje una dramma are una dnevnica. *

[†] **15,15** Zakonu alu Židovur zäšje kä poršj äs nečisti životinjur. Pängälä asta zakonu, Židovi nu are slodob sä mänäšji karnji dä pork. VejsLev 11,7. Židovi märzäle poršj. [†] **15,16** däm ha šje äm original skrijä: "ljuskur däm rogač". As re ljuskä däm mahunur kari krešiči pä ljemnu dä rogač.

njiš dä pämänt njiš dä šrot. Lume numa u värlješiči ändärät. Punjec ureči voj kari ävec ureči sä auzäc!"

15

*Usporedbä dä birka kari su pirdut
(Mt 18,12-14)*

¹ Pälängä Isus su okupulit tari mulc poreznici šä tari mari grešnici sä pujä ureči la vorba aluj. ² Farizeji šä učitelji dä zakonu alu Mojsije sur apukat sä ä l gumunjaskä, šä jej zäšje: "Asta om sä družulešiči ku grešnici, šä mänänkä ku jej."*

³ Daje Isus lji spunji asta usporedbä: ⁴ "Dakä šjinjiva däm voj ari sto birš šä sä perdi una däm jelji, nac läsa pä ešče devedeset devet äm pustulot, [†] šä ac meržji dä pä aje una su kutäc pän šje nac afla? ⁵ Šä känd vic afla, äj dušji pä umirilje ku fälušäjä. ⁶ Atunšje ac meržji akasä, vic čima pä urtašjic šä pä susjedi avoštři šä ac zäšji: 'Änfälušäcävä ku minji, kä am aflat pä birka ame kari are pirdutä!' ⁷ Ju vä zäk, ku fi maj mari fulušäjä pä nor känd su änkäji unu grešnik, nego dä devedeset devet (99) pravednikur kari nu lji träbä änkäljalä, äša jej gände."†

Usporedbä dä banji pirduc

⁸ Isus maj zäšji: "Ili haj sä zäšenj kä una mujeri ari zešji (10) banj däm aržjint[§] šä atunšje unu däm jej perdi. Nu acäcä lumina šä mätura podu šä u kuta banj, pän šje nu aflä? ⁹ Šä känd u afla banj däm aržjint pärdut, je šu čima pä urtašjilje alji šä pä susjedurlje una, šä u zäšji: 'Änfälušäcävä ku minji, kä ju am aflat banji kari am pirdutä!' ¹⁰ Ju vä pot zäšji kä äj isto äša änträ andelji alu Dimizov. Dakä sä änkälješiči unu grešnik, jej sä änfälušešiči."

Usporedbä dä fišjoru pirdut

¹¹ Isus u zäs: "Are unu om kari äve doj fišjor. ¹² Hä l maj tänär u zäs alu tatusu: 'Tatä, däm dio šje äm pripadalešiči.' Aša tata aluj u ämpäräcät kutotu šje äve äntri jej.

¹³ Dä pä dovä tri zälji, fišjoru hä l maj tänär u akuljes kutotu šje äve šä su pus pä kalji sä mergä däparči šä akulo u čilitit kutotu šje äve, čilte fär dä gänd. ¹⁴ Känd u čiltit kutotu, mari fomi u vinjit pä pämäntu hundi äre jäl, šä su aflat äm särašjijä. ¹⁵ Aša u mers la unu om äm pämäntula kari lu mänat äm

telek sã aj rãnjãškã poršji.* ¹⁶ Aluj ji are aša fomi dã šu kiviñjit sã mãnãšji dãm ha šje[†] mãnka poršji, šã njime nuj dãde njimika.

¹⁷ Dã pã aje jãl šu vinjit ãm firi. Jãl u zãs: Tata amñjov ari mulci slugur šã jej ari um boglã dã mãnkari a ju ajišje mor dã fomi! ¹⁸ Ju muj skula šã uj meržji la tata amñjov šã ju zãšji: "Tata amñjov, ju am zgrešilit protiv dã činji, šã alu Dimizov ãm nor. ¹⁹ Ju nu mes maj mult vredan sã fjuv čimat fišjoru atov. O lasãmã sã fjuv radniku atov!"

²⁰ Atunšje su skulat šã u mers la tatusu. Ali mar kãnd are inka dãparci dã la kasa alu tata aluj, tatusu lu vãzut šã lu apukat mila dã jãl. Tatusu u aljrgat la jãl, lu ãngãrgãjet šã ãl surãtat tari. ²¹ Fišjoru ju zãs: "Tata amñjov, ju am zgrešilit protiv dã činji šã alu Dimizovu ãm nor. Ju nu mes maj mult vredan sã fjuv čimat fišjoru atov."

²² Tatusu u zãs alu slugurlje aluj: "Dušjec friš šã aflãc maj bunji colji šã punjec pã jãl, dãdecãj virigã[‡] dã mãna aluj, šã cipiliš dã pišjorilje aluj.[§] ²³ Šã apukãc pã maj mãndru rãnjitã vakã šã amurãcu, atunšje lasã sã mãnkãnj šã sã fijenj fãloš. ²⁴ Adãšje? Dãm ala rãnd kã astãš fišjoru amñjov are mort, a aku kustã ãm napoj! Jãl are pirdut šã aku su aflat!" Aša jej sur apukat sã sã ãnfãlušaskã.

²⁵ Maj bãtãrn fišjor are ãm telek. Jãl vinje akasã šã kum vinje maj apropi dã udvar, jãl puće sã audã muzikã šã žok. ²⁶ Aša u čimat pã unu dãm slugur šã u ãntribat šje ãj aje. ²⁷ Šã ju spus: "Fraçitu atov su ãntors akasã šã tatusu u amurãt maj mãndrã rãnjitã vakã dãm ala rãnd kã su ãntors sãntos!"

²⁸ Ali jãl are mirgĩš šã nu gãnde sã tunji ãm nontru. Šã aša u mers afarã, a tatusu sã aruga la jãl sã vijã ãm nontru. ²⁹ Ali jãl u ãntors vorba alu tatusu: "Numa gãndešćici kã mulc eš jeje am lukrat dã činji ka robu, šã uvek am fãkut šje maj zãs šã tot nu maj dat njiš mikã kecã sã pot ave slavalala ku urtašji amej. ³⁰ Ali kãnd astãš fišjoru atov u vinjit akasã kari u mãnkat kutotu šje aj dat gãzdãšije, ku bludnicur, atunšje tu či dušj šã amor rãnjitã vakã pãntru jãl!"

³¹ Tatusu u zãs aluj: "Fišjoru amñjov, tu ješć uvjek ku minji, šã kutotu šje am ju ãj atov. ³² Isto aša benji ãj aku sã slavalenj šã sã nji ãnfãlušãnj kã astãš fraçilje atov are mort šã su ãntors ãm kust ãm napoj, šã jãl are pirdut šã aku su aflat!"

16

Isus nji ãnvaćã kum sã koristilenj gãzdãšije mudro šã ãtrept

¹ Asta usporedbã isto Isus u spus alu učenici: "Are om gãzdak kari u dat lukru alu unu upravitelj, šã ju fost spus aluj kã upravitelju čãltešći šã rãšãpã gãzdãšije alu gazda aluj. ² Aša lu čimat pã jãl šã ju zãs: "Šje ãj asta šje audã dã činji? Dãm raćunu

[‡] **15,22** virigã Viriga ãj znak dã čast šã dã autoritet. [§] **15,22** šã cipiliš dã pišjorilje aluj. Kãnd porc sandalur aje aratã kã ala om ãj slobodan a nuj rob. ^{*} **16,4** uj fi apukat ãm benji la kãšãlje ominjistora Asta znaćalešći kã alci ominj cu da lukru, šã alćilje stvarur šje ac trãbã dã kust. [†] **16,6** Sto baćvur ãm original skrija: "Sto bata". Aje are oko 3.000 litara. [‡] **16,7** Sto merur ãm original skrija: "Sto kãrova". Aje are oko 20.000 kilograma. [§] **16,8** ominji dã asta svet Asta ãj dã ominj kari ãs ka nu ãtrept upravitelj kari nu kunošći pã Dimizov. Ku alćilje vorbi: "Ominji dã asta svet ili svjetovni". ^{*} **16,8** ominji dã luminã "Lumina" asta svitešći dã Dimizov ili dã ãtrept ponašãlãlã. Ku alćilje vorbi "Ominji alu Dimizov" ili "ominji kari kustã ãm svetlã". [†] **16,9** voj vic fi apukat ãm nor dã erikeš. Asta znaćalešći kã Dimizov ãj zadovoljan kã koristilec banji sã ažutãc alu ominj ili ala urtašj kari ažutãc. Dimizov šã andelji vu ašćipta ãm domu alor ãm nor.

dã kutotu šje aj fãkut, kã tu maj mult nu poc fi upravitelj!"

³ Upravitelju u zãs atunšje aluj sãngur: "Šje sã fak, aku kãnd gazda je ãndãrãt lukru dã la minji? Nu am pućeri sã kapalesk? U fi rušãnji sã mã duk šã kuldujesk. ⁴ Šćuv šje uj fašji! Ju uj ãirežji aša dã kãnd mur mãna dãm lukrusta tot uj fi apukat ãm benji la kãšãlje ominjistora.*

⁵ Aša jãl u mãnat dã pã ominji šje as re dator alu gazda aluj, unu pã kići unu. Jãl u ãntribat pã elši om: "Kit ješć dator alu gazda amñjov?" ⁶ Jãl u ãntors vorba: "Sto baćvur[†] dã uloj dãm maslinur." Upravitelju u zãs: "Šãz žjos, jec raćunu šã pã friš skrija pedeset."

⁷ Šã jãl u ãntribat pã altu om: "Kit ješć tu dator?" "Sto merur[‡] dã pšenicã? Šã jãl ju zãs aluj: "Jec raćunu šã skrija osamdeset."

⁸ Atunšje gospodaru u ãmãrit pã nu ãtrept upravitelj kari ãm oçi aluj nu are bun upravitelj, kã u arãtat dãstafelã mãrduljijã kari nu bunã. Asta aratã, kã ominji dã asta svet[§] ãs maj mudri ãm stvarurlje alor dã kit dã ominji dã luminã.* ⁹ Šã ju vã zãk: "Koristilec gãzdãšije šje fužji daje kã ãj nepravednã ku aje vã fãšjec urtašj pã lãngã voj, aša kãnd nu maj u fi gãzdãšijã, atunšje voj vic fi apukat ãm nor dã erikeš.[†]

¹⁰ Ala kari ãj vjeran ãm maj mišj stvarur, ãj isto aša vjeran ãm stvarurlje mar; šã ala kari nuj vjeran ãm stvarurlje mišj ãj isto nu vjeran ãm stvarurlje mar. ¹¹ Šã aša dakã nac fost vjerni ãm svetovno gãzdãšijã šjinji vu ãnkredi ku pravã gãzdãšijã sã upravljalec? ¹² Šã dakã nu šćijec upravljali ku altora benjilje, šjinji vu da aje šje pripadalešći avovã?

¹³ Njiš una sluga nu poći sã služulaskã pã doj gazdur dãm turdatã, kã pã unu u zamrãlãi a pã altu u plašji, ili u fi vjeran alu unu a pã halalãnt nu u puće vide ãm oć. Nu pućec služuli šã alu gãzdãšijã šã alu Dimizov istovremeno."

¹⁴ Kutotu aje auzet farizeji, kari asre lukumic dã banj, šã jej su apukat sã ãš fakã šjuf. ¹⁵ Atunšje Isus u zãs: "Voj vã fišjec pravedni ãm oçi alu lume, ali Dimizov šćijã sfljilćilje avoštiri. Šje lume tari cenilešći, skãrbã ãj ãm nencẽ alu Dimizov."

Zakonu alu Mojsije šã kraljevstvo alu Dimizov

(Mt 11,12-13; 5,18, 31-32)

¹⁶ Isus zãšji: "Zakonu alu Mojsije šã kenvijurlje alu proroci kari jej ur skris vridile pãn šje nu vinjit Ivan kari bućuza šã dã atunšje spunje Hir fãlos dã kraljevstva alu Dimizov a noj trãbujenj sã nagovurelenj sã mergã ãm kraljevstva alu Dimizov. ¹⁷ Nu znaćalešći kã zakonu alu Mojsije nuj bun. Majnti u trešji noru šã pãmãntu, kitã sã propadalaskã zakonu ili sã kadã una slovã dãm zakon.

¹⁸ Kari sã lasã dã la bãšãcaš sã sã ãnsori ku alta bãšãca fašji preljub. Šã tot omu kari u ãnsura pã mujeri kari aj lãsatã dã la bãrbat isto fašji preljub.”

Usporedbã dã om gãzdzak šã dã Lazar

¹⁹ Isus zãšji: “Are om gãzdzak kari sã ãmbrãka ãm colji skumpi[†] šã ãm totã zã mãnka skumpã mãnkari. ²⁰ Akulo are isto aša om sãrak kari sã čima Lazar kari are astupat ku čirevur pã jãl šã are pã košći la uša la ala gãzdzak. ²¹ Jãl aš kivinjã sã fijã rãnjit ku mrvicurlje šje kãde dã pã masa alu omuluje gãzdzak. Kãnji delj divljã čak vinje la jãl šã aj ljinže čirevur. ²² U vinjit vreme kãnd u murit kuldužu, šã andeji lor dus ãm bracã la Abraham.[§] Omu gãzdzak isto u murit šã u fost ãngrupat. ²³ ãm mari mukã ãm podzemlje,* gãzdzaku su ujtat sus šã u vãzut pã Abraham dã dãparçi šã pã Lazar kari are lãngã Abraham.

²⁴ Šã jãl u plãns ãm mužjalã: “Tata, Abraham fijãc milã dã minji! Mãnãl pã Lazar la minji lasãl sã ãntupaskã žježjitu ãm apã šã sãm rãšjaskã ljimba, kã mari mukur ãs pã minji ãm fokosta.”

²⁵ Abraham u ãntors vorba: “Fišjoru amnjov, tu trãbã šã či ãngãndešć dã aje kãnd arej pã pãmãnt tu avej mulći bunji stvarur, kãnd Lazar ave mulći relji stvarur. Ali jãl aj aku ãm utjehã, kãnd ješć tu ãm mukã. ²⁶ Šã dã kutotu asta, ãntri noj šã ãntri voj aj mari gropã fãr dã kraj. Eje kari ar gãndi sã mergã dã ajišje la voj nu poći, šã njiš njime nu poći dã la voj sã vijã la noj.”

²⁷ Atunšje omu šje are gãzdzak u zãs: “Mã arog la činjã sã ãl mãj pã Lazar la kasa alu tata amnjov. ²⁸ Ju am šinšj frac kari akulo kustã. Lasã sã lji upozurulaskã sã nu vijã pã ista lok pljin dã mukã!”

²⁹ Abraham u ãntors vorba: “Jej ari kenvijur kari Mojsije šã proroci ari skris dã jej sã lji opozurulaskã! Lasãlji sã pužã ureći la jej!”

³⁰ A jãl u zãs: “O nu, Tata amnjov Abraham. Alor lji trãbã sã lji vijã šjinjiva dãm morc, šã jej sur ãnkãji.”

³¹ Abraham u ãntors vorba: “Dakã no punji ureče la Mojsije šã la prorokur, nur ãnkredi njiš sã sã skolji šjinjiva dãm morc.”

17

Kum sã jãrtenj šã sã fijenj vjerni sluga

(Mt 18,6-7; 15; 21-22; Mk 9,42)

¹ Isus u zãs alu ućenici aluj: “Napadajur dã relji trãbã sã vijã ali jao alu ala om pã kari vinji. ² Aluj jar fi maj benji sã ajvi petrã dãm mlin ljigatã la gãt šã sã sã vãrljaskã ãm apã, dã kit sã puji pã grehur pã hej mišj. ³ Fijec ãm samã! Dakã fračitu ac vitešći ãmpurisešćil; atunšje dakã su ãnkãji, jartãj. ⁴ Makar sã zgrešilaskã protiv dã činji šapći (7) rãndur ãm una zã, dakã vinji la činji šapći (7) rãndur sã priznalaskã dã aje šje u fãkut, jartãj.”

⁵ Apostolu u zãs alu Domnu: “Dãnji maj mult ãnkridalã!”

⁶ Domnu anostru u ãntors vorba: “Sã vi avut ãnkridalã makar aša dã mikã ka sãmãnca dã

gorušičino zrno voj ac puče zãšji alu ljemnusta: ‘Škočĩci dãm vãnj šã sãmãnãci ãm morel’, šã voj vic punji ureći.

⁷ Šjinji dãm voj zãšji alu sluga aluj, dã pã šje u lukra ãm telek ili pãze pã biršj, sã ac zãkã kãnd vinji dãm lukru: ‘Hãjd jec lok?’ ⁸ Mar ju zãšji am lok dã aje: ‘Dući šã fã šjeva dã mãnkãt, šćimbãc coljilje, šã ašćaptãmã sã mãnãnk šã sã bjov, dã pã aje poc tu sã šãs šã sã mãnãšji!’ ⁹ Šã ar kãpãta sluga šjeva ka posebnã zaslugã dã aje dã šje u fãkut? Ju gãndesk kã nu. ¹⁰ Šã voj isto fãšjec kutotu šje am zapovjedalit, trãbã sã zãšjec: ‘Noj šćenj numa obični slugur. Noj numa anj fãkut lukru anostru!’”

Ozdravalic šã zešji (10) ominj ku gubã, a numa Samaritanac su zahvalalit

¹¹ Aša pã kalje dã Jeruzalem, Isus u mers pã kalje kari sljedile granicurlje ãntri Samarija šã Galileja. ¹² Are aje sã tunji ãm unu dãm saturljelje šã jãl u aflat pã drik zešji (10) ominj ku gubã. Jej ur stat pã dãparçi ¹³ šã ur mužit la jãl: “O Isuse Domnu! Fijãc milã dã noj!”

¹⁴ Kãnd u vãzut pã jej, Isus u zãs: “Dušjec šã arãtãcãvã la pop sã vadã dakã šćec sãnãtoš.” Jej lur pus ureći, šã pã kalji jej ur fost čistilic.

¹⁵ Atunšje unu dãm jej kãnd u vãzut kã u fost čistilit su ãntors ãm napoj šã dãm tot graju slavale pã Dimizov. ¹⁶ Jãl u kãzut žjos pã ubrazu la pišjorilje alu Isus šã ju zahvalalit. Ali omula are Samaritanac.

¹⁷ Isus u ãntribat: “Nas re zešji (10) ominj kari as re čistilic? Hundĩ ãs hešćelanc novã (9) ominj? ¹⁸ Nu su ãntors njime ãm napoj sã de slavalala alu Dimizov, čar strancusta?” ¹⁹ Atunšje jãl u zãs: “Školãci šã dući pã kaljec. ãnkridala ata ču spasalit!”

Kraljevstvo alu Dimizov aj dapropi

(Mt 24,23-28, 37-41)

²⁰ Kum u fost ãntribat dã la farizeji kãnd u vinji Kraljevstvo alu Dimizov, Isus u ãntors vorba:

“Kraljevstvo alu Dimizov nu vinji, aša sã potã ominji sã promatralaskã dã pã znakovur. ²¹ Aša lume sã nu potã sã zãkã: ‘Ujtãci! Ajišje aj.’ Ili: ‘Akulo aj!’ Nu! Kraljevstvo alu Dimizov aj ãntri voj!”

Isus spunjã kã u vinji ãm napoj

²² Jãl u zãs lu ućenici aluj: “U vinji vreme kãnd vic kivinjã sã videc una dãm zãljiljelje kãnd ju, Fišjoru Omuluj, uj vladali ka kralju, ali kivinjjala avostrã no fi ispunulitã. ²³ Orilik ur zãšji: ‘Ujtãci akulo aj! Ajišje aj!’ Nu fužjec ãm njikere nu vã maknalec! ²⁴ Kãnd ju uj vinji Fišjoru alu Omuluj, ju uj vinji ka skripala pljin dã svetlã svitlãzãnt dãm una kap dã nor pãn la altu kap dã nor. Aša u fi šã ku Fišjoru Omuluj ãm zua aluj. ²⁵ Ali majnti dã aje, ju trãbujesk šã patalaskã mult šã ju uj fi odbacalit dã la asta generacijã.

²⁶ Kum are ãm zãljilje kãnd Noa kusta, aša u fi ãm zãljilje kãnd ju Fišjoru Omuluj uj vinji. ²⁷ Atunšje jej mãnka šã bje, sã ãnsura šã sã ãmirita pãnã ãm zuve kãnd Noa u tunat ãm arkã. Šã poplava u vinjit šã u uništilit pã toc kari nas re ãm arkã.

[†] **16,19** ãm original skrijã: “kari sã ãmbrãka ãm ljubičastã mãndri colji”. Ljubičastã farbã šã tkaninã dãm mãndru lan as re tari skumpi.

[§] **16,22** ãm bracã la Abraham ãm original skrijã: “pã čeptu alu Abraham” ili “ãm bracã alu Abraham”. Asta svitešći kã Abraham šã Lazar as re una lãngã alt pã aje feštã, pã grčki stil kãnd mãnka pã feštã. Fãlušãjã ãm nor are mulći rãndur ka vorba alu Dimizov ka slika kum aj feštã.

* **16,23** podzemlje ãm original skrijã: “Had”. Numurlje “Had” šã “Šeol” k koristile ãm Biblijã kum aj morče šã lok hundĩ duša alu ominj fužji kãnd jej mori. **17,26** Stv 19,1-29 **17,28** Stv 19,1-29

²⁸ Isto aša are am zäljilje känd Lot kusta. Jej mänka ša bije, kumpära ša vinde, ša sāmāna ša gradale. ²⁹ Ali pä zuva šje Lot u fužjit dām Sodoma u kázat fok ša š sumpor dām nor ša u uništilit pä jej toc.

³⁰ Isto aša u fi dām turdatä pä zuve känd ju, Fišjoru alu Omuluj muj äntoršji. ³¹ Dakä äj am aje zuva omu pä krovuš dä kasa * a stvarurlje aluj äš am kasa, nu mergä žjos dä pä jelji sä äš je ku jäl. Isto aša dakä äj om am telek, nu mergä akasä. ³² Ängändecavä dä bäšāca alu Lot šje ju su dogodulit!† ³³ Šinji gođe änjšarkä sä äš spasalaskä kustuš ala lu perdi a kari lu perdi ala u ave kust. ³⁴ Äm aje nopci ju vā spuj ur fi doj ominj am ista pat ša unu dām jej u fi lot, halalānt u fi lāsāt. ³⁵ Dovā mujer una ur meljali fān, ša una u fi lotā, hajelantä u rāmānje.” ³⁶ ‡

³⁷ Učenicu ur äntribat pä Isus: “Hundi u fi aje Domnu.”

Jäl u odgovorulit: “Hundi äš ominj morc akulo u vinji lešinari.”§

18

Usporedba dä sudacu hamiš

¹ Isus u spus usporedba sä areci alu učenicur kä om ar trābujij uvjek sä sä aroži ša nikad sä nu odustulaskä. ² Jäl u zäs: “Äm unu varoš are unu sudac. Omusta nu ave frikäd dä Dimizov, njiš nu sä brigade dä njime šje jej zäšji. ³ Ša akulo are una vādojā am varušula kari stalno vinje akulo la jäl, ša sä aruga: ‘Apärä mä dä dužmanu amnjov.’ ⁴ Una vremi nuj ažuta. Dä pä aje su apukat sä sä ängändaskä:

‘Nu am njiš šefälj frikäd dä Dimizov, ili brigäd pä lāngä ominj. ⁵ Kum gođe, ju uj ažuta alu asta udovicä kä mult mä dosadalešci. Uj apära, inače mu dosadali ku vinjala ša ku äntribalurlje alji.’”

⁶ Atunšje Domnu Isus u zäs: “Ac bägat sama šje šu zäs sängur aluj sudacu hamiš?† ⁷ Ša atunšje nu da Dimizov điriptaci ša zaštita alu lume akuljesä aluj kari plānži la jäl zuva ša nopce ša jäl are strpljiv ku jej. ⁸ Ju vā zäk kä jäl u ažuta ku điriptaci ša ku zaštita pä friš. Ali uj afla Fišjoru alu Omuluj dāstafelä änkridalä am ominj känd ju muj äntoršji pä pämant?”

Usporedba dä farizej ša dä poreznik

⁹ Isus u spus alta puvešci, alu orikic ominj kari asre tari uvjerilicä am pravrednostu alor, a jej pä alci sä ujta ku märžnjä. ¹⁰ Jäl u zäs: “Doj ominj ur mers sus am Hram sä sä aroži. Unu dām jej are farizej, ša altu om are poreznik. ¹¹ Farizeju su skulat sus ša u zäs asta arugiminci päntru dä jäl: ‘O Dimizolje,

ju dov hvalä cijä kä nu mes ju ka heščelanc ominj: pulkućic, hamiš, preljubnik, ili čak ka asta poreznik. ¹² Ju postulesk dovä rändur pä säptāmānā; dov desetina cijä dä kutotu šje zaradalesk.’”

¹³ Porezniku pä haje parci, u rāmas dä parci, ša nu su ändura sä rädiši očiš am nor, numa äš bäče čeptu dä žalji ša zäšje: ‘Dimizolje aj milä dä minji grešnik!’ ¹⁴ Ju äc zäk kä ala poreznik u mers akasä opravdan la Dimizov, a farizeju na. A tot omu kari sä räдика sängur u fi ponizilit, ali eje kari u fi ponizni u fi räδικac.”

Isus blagoslovulešci pä kupij

(Mt 19,13-15; Mk 10,13-16)

¹⁵ Jej ur adus isto aša ša pä mišj kupijiš, sä pujä Isus mänjilje pä jej sä lji blagoslovulaskä. Ali känd ur väzut aje učenicu jej lju svätit sä äj de udinä. ¹⁶ Isus lju čimat atunšje la jäl ša u zäs: “Lasälji pä kupiji sä vijä la minji ša nu lji branalec, kä kraljevstva alu Dimizov pripadalešci alu dāstafel ka jej. ¹⁷ Anume, ju vā zäk: ‘Kä kari gođe no fi ka kupiji mišj ponizni nor puće sä tunji am kraljevstva alu Dimizov.’”†

Teško äj alu gāzdašj sä tunji am kraljevstvo alu Dimizov

(Mt 19,1-30; Mk 10,17-31)

¹⁸ Are una vladar akulo kari u äntribat pä Isus: “Bun Učitelju, šje trābä sä fak sä kapät kust dä erikeš?”

¹⁹ Ju zäs Isus aluj: “Adäšje mä čem pä minji bun?‡ Njime nuj bun čar unu Dimizov. ²⁰ Zapovjedurlje alu Dimizov šcijä: ‘Nu fä preljub’, ‘Nu amurä’, ‘Nu fura’, ‘Nu svedočuli am mišjunä’, ‘Poštivālešci pä tatusu ša pä mumäta.’”

²¹ Jäl zäs: “Da ša asta am päzät dām tänjireme ame.”

²² Känd u auzät Isus aje, jäl ju zäs: “Ali ac ibizešci una stvarä: dući ša vindic kutotu šje aj, ämparč banji alu särašj, ša tu vi ave gāzdašijä am nor. Atunšje hajd sä sljedilešcimä pä minji.” ²³ Ali känd u auzät aje, tari su äntristat kä jäl are gāzduk ša nu gānde kutotu sä vāndä.

²⁴ Känd u väzut Isus kitä dä tari su rāzočaralit, jäl u zäs: “Kitä dä grov äj dä eje kari äš gāzdašj sä tunji am kraljevstva alu Dimizov! ²⁵ Maj ušuri äj alu devi sä tunji pä m urečilje dä ak, dä kitä ala gāzduk sä tunji am kraljevstva alu Dimizov.”

²⁶ Hej šje punje ureci ur zäs pä aje: “Šinji atunšje poći fi spasalit?”§

²⁷ Isus u äntors vorba: “Šje äj nemoguće alu om, äj moguće alu Dimizov.”

²⁸ Atunšje Petar u zäs: “Benji noj anj lāsāt kutotu, ša čanj sljedilit pä činji.”

* 17,31 Krovurlje alor as re ravnä a ominji puće sä umblji sus ili sä šadä. † 17,32 Je su ujät äm napoj la Sodoma a Dimizov u kaznalit una ku ominji dām Sodoma. 17,32 Stv 19,16 ‡ 17,36 Orikic rukopisur ari asta stih: “Doj ominj ur lukra am telek ša unu u fi lot, halalānt u rāmānje.” 17,36 Mt 24,40 § 17,37 Känd ominji vedi pä lešinarur kum äs una, jej šcijä kä akulo äš ominj morc. Aša toc u šci känd u vinji sudu alu Dimizov. 17,37 Job 39,30 * 18,6 Ku alčilje vorbi: “Asta sudac are nepravedan, ali ujčävä šje jäl u odlučilit!”

† 18,17 Dimizov zahtjevalešci dä la ominj sä apuši vlast dä la Dimizov pu pouzdanje ša ku poniznost. Ku alčilje vorbi: “Šinji god gāndešci sä tunji am kraljevstvo alu Dimizov trābä sä apuši ku pouzdanje ša ku poniznost ka kupilu.” ‡ 18,19 bun Isus postavale vorba sä vadä dakä omu are bunä razumjevanje dä identitetu alu Isus, dakä Isus äj Dimizov. Dakä omu äl prihvatalešci ka pä Dimizov atunšje jäl u prihvatali pozivu alu Isus sä vāndä kutotu šje ari ša sä äl sljedilaskä. 18,20 Izl 20,12-16; Pnz 5,16-20 § 18,26 Židovi gānde kä ala om are gāzduk dāje kä Dimizov lu blagoslovulit dāje kä ala om are pravedan. Jej gānde kä ominj särašj nu poći sä sä nadalaskä kä Dimizov lju spasalit känd u fi sudu.

²⁹ Isus u äntors u alor vorba: "Anume, ju vâ zäk, kâ šinji gođe aš lasâ kasaš, ili pâ bâšacaš, ili pâ fracîš, ili pâ mumâsa šâ pâ tatusu, ili kupijîš pântu kraljevstva alu Dimizov, ³⁰ a sâ nu kapiçi dâ aje maj mult âm asta kust dâ kit ave, a u kâpâta pâ altu svet kari vinji kustu dâ erikeš."

Isus jarâ spunje dâ morče aluj

³¹ Isus u čimat pâ dvanaest apostolur la jâl, šâ u zâs: "Punjec ureçi, noj mârženj âm Jeruzalem šâ kutotu akulo šje u fost skris dâ la proroš âm kenvija svântâ dâ minji, Fišjoru Omuluj a aje su dogoduli: ³² Jej mu predali âm mânjlje alu ominj kari nus Židovi šâ dâm minji šor fašji šuf, uj fi bătut, jej mu skipa, ³³ šâ dâ pâ šje uj fi bičevalit šâ uj fi amurât, ali dâ pâ aje ju uj uskrsnuli treća zuva."

³⁴ Učeniçi nu ščije njimik dâ asta. Elje vorbi ljur fost askunšâ, šâ jej nor prišjiput njimika šje sâ ângânde Isus.

Isus ozdravalit pâ orb om dâ apropi âm Jerihon

³⁵ Kum âs re apropi âm Jerihon, šjeva ka omu orb šâđe pâ drik šâ kulduže. ³⁶ Kând omu orb u auzât kâ gârmadâ trešji pâ akulo, jâl su ântribat šje âj aje. ³⁷ Aša jur spus kâ Isus dâm Nazaret u trikut pâ akulo. ³⁸ Pâ aje u mužjit: "Isuse Fišjoru alu David, * mâ arog la činji aj milâ dâ minji!" ³⁹ Lume kari umblâ âm nenci âj zâšje sâ takâ, ali jâl su apukat šâ maj tari sâ mužjaskâ la jâl: "O Fišjoru alu David aj milâ dâ minji!"

⁴⁰ Atunšje Isus u stat šâ u dat zapovjed sâ âl adukâ la jâl. Jâl lu ântribat: ⁴¹ "Šje gândešć sâ fak pântu činji?"

Šâ jâl u äntors vorba: "O Domnu, ju gândesk šâ vâd!"

⁴² Isus ju zâs: "Ujtâçi! Änkridala ata ću ozdravalitâ." ⁴³ Šâ jâl odma u kâpâtat sâ vadâ. Šâ lu sljedilit pâ Isus, šâ slavale pâ Dimizov. Šâ totâ lume kari ur vâzut dâde slavâ alu Dimizov.

19

Zakej sâ ânkâješçi

¹ Isus u vinjit âm Jerihon šâ u trikut âm ala varuš. ² Šâ akulo are om šje sâ čima Zakej. Jâl are glavni poreznik, šâ are gâz dak. ³ Jâl ânšjarka sâ vadâ pâ Isus šâ sâ saznalaskâ šjinji âj jâl. Ali nu âl puće sâ âl vadâ akulo asre mulc ominj daje kâ jâl are niskâ om. ⁴ Dâm ala rând jâl u aljârgat âm nenci šâ su urkat pâ ljemn dâ divlja smokvâ âm nadâ kâ lu vide daje kâ Isus vinje pâ aje kalje.

⁵ Kând u vinjit Isus pâ lokula, jâl su ujtat sus šâ lu vâzut pâ jâl, šâ ju zâs: "Zakej, pâfriš haj žjos, kâ ju trabâ astâš sâ vju la činji akasâ."

⁶ Šâ jâl su ângribit sâ vijâ žjos šâ lu apukat ku fâlušâjâ. ⁷ Kând ur vâzut lume aje, jej toc gumunje: "Jâl u meržji la om kari âj grešnik!"*

⁸ Zakej su skulat šâ u zâs: "Domnu, ujtâçi! Ju dov žmâtaçi dâm gâzdâšje ame alu sârašj. Šâ dakâ am ânšjâljit pâ šjinjiva, ântork patru rândur majmult."

⁹ Isus ju zâs aluj: "Astâš spasenje u vinjit la asta kasa, † kâ šâ asta âj fišjoru alu Abraham. ‡ ¹⁰ Kâ ju Fišjoru alu Omuluj am vinjit sâ kotâ šâ sâ spasalaskâ pâ ominj kari u fost pirdut."§

Slugurlje alu Dimizov ar trabuji sâ râmâji vjerni (Mt 25,14-30)

¹¹ Mulc ominj ur auzât elje vorbi, kum are dapropi dâ Jeruzalem, šâ ominji sâ gânde kâ kraljevstva alu Dimizov odma su apuka. * Isus daje su apukat sâ lji spuji maj una usporedbâ. ¹² Jâl u zâs: "Unu gâz dak om su gâtat sâ mergâ âm dâparçi pâmânt sâ kapiçi kraljevstva šâ atunšje sâ sâ ântorkâ. ¹³ Jâl u čimat pâ zešji (10) slugur, šâ lju dat pola kila dâ aržjint †, ‡ šâ u zâs: "Fâšjec korist aje pâň šje nu mâ ântork." ¹⁴ Ali ominji dâm lokula aluj âl mârzâle, šâ u mânat pâ predstavnišj dâ pâ jâl sâ zâkâ: "Noj nu gândenj asta om sâ nji fijâ kralj."

¹⁵ Ali jâl su äntors ku autoritet dâ kralj šâ u dat zapovjed šâ âj adukâ pâ slugurljelje alu kari u dat banj sâ vijâ dâdânençi sâ de izvještaj šje ur fâkut ku banji. ¹⁶ Elši sluga kari u vinjit, u zâs: "Domnu, banji atej mu adus dâ zešji (10) majmult." ¹⁷ Šâ jâl u zâs aluj: "Mândru! Tu ješć bun sluga. Daje kâ are vjeran ku mik, aku aj autoritet pâ zešji (10) varušur."

¹⁸ Altu om u vinjit, šâ u zâs: "Domnu, banji atej su râdikat dâ šinš (5) rândur." ¹⁹ Šâ jâl u zâs isto astuje: "Ju kuj da autoritet pâ šinšj (5) varušur."

²⁰ Šâ treći (3) u zâs: "Domnu, ajišje âj banji atej, ju am pâzât pântu činji, am pus âm maramicâ. ²¹ Mijâ mi are frikâ dâ činji daje ka ješć strog om: Tu jej šje naj ulagalit šâ akuljež šje naj sâmânat."

²² Šâ u zâs kralju âm ânturšjalâ dâ vorba: "Dâm gura ata kuj suduli, njiš korist sluga! Tu ščijje kâ mes om strog, šâ jov šje nuj amnjov, šâ akuljeg šje nam sâmânat." § ²³ Atunšje adišje naj pus banji âm bankâ? Sâ vi putut šjeri banji ku kamaturlje kând maš ântoršji." ²⁴ Atunšje kralju u zâs alu hej šje stâće akulo: "Loc banji dâ la jâl šâ dâdâćal alu ala kari ari zešji (10)!"

²⁵ Jej ur zâs: "Ali Domnu, jâl mar ari šinšj (5) kilâ dâ aržjint!"

²⁶ Ju vâ zâk: Kari ari u ave majmult, a heje kari nari čak šâ haj pučan šje ari u fi lot dâ la jâl.* ²⁷ A alu dužmanji amej kari nu gânde sâ fjuv kralju alor, adušjecâlji ajišje šâ amurâćâlji âm oči amej!"

* **18,38** Ili "Isus are potomku alu David, kralju dâ Izrael. Fišjoru alu David are numilje dâ Mesija." * **19,7** Židovi mrzâle pâ poreznici šâ jej gânde kâ njiš una osobâ nu trabâ sâ sâ družulaskâ una. † **19,9** spasenje u vinjit la asta kasa Ku alčilje vorbi: "Dimizov u spasalit pâ ominj kari kustâ âm asta kasâ." ‡ **19,9** asta âj fišjoru alu Abraham Ku alčilje vorbi: "om kari ari vjerâ ka kum ave Abraham." § **19,10** kari u fost pirdut Asta značešçi: "ominj kari u fužjit dâ la Dimizov daje kâ ur grešilit." * **19,11** kraljevstva alu Dimizov odma su apuka Židovi ânkride kâ Mesija u uspostavali kraljevstvo odmah kând u vinji âm Jeruzalem. Ku alčilje vorbi: "Isus odmah su apuka sâ vladalaskâ âm kraljevstva alu Dimizov." † **19,13** ‡ **19,13** pola kila dâ aržjint "mina". Una mina are 600 grama, najvjerovatnije aržjint. Tota mina are ka plata dâ 100 zâlji, aje šje ominji as re pâličic dâ patru (4) lunj, daje 10 mina ar fi tri aj dâ platâ. § **19,22** šâ jov šje nuj amnjov, šâ akuljeg šje nam sâmânat. Asta are numa izrekâ. Osoba kari je dâm bankâ kutotu ili akuljež šje alci samâň âj metafora dâ alci kari sâ koristilešçi ku benjlilje alor šje alci tari u lukrat. * **19,26** Ku alčilje vorbi: "Toc kari koristilešçi benjlilje šje ari alor ju su lo šje ari."

Isus tunä äm Jeruzalem ka Kralju
(Mt 21,1-11; Mk 11,1-11; Iv 12,12-19)

²⁸ Känd Isus u spus usporedbe, u mers maj pä dăparci pä kalje dă Jeruzalem. ²⁹ Känd Isus vinje mar apropi dă lok äm Betfaga šă Betanija la planina dă maslinur, jăl u mănăt pä do učenicur aluj äm nenči. ³⁰ Jăl u zäs: “Dušjec äm sat äm nenči. Kum vinjec äm lok, voj vic afla pä magar pä kari njime no šazut. † Dăzljigăcäl šă aduščecäl la minji. ³¹ Dakä vu äntriba šjinjiva: ‘Adiše älä dăzljeg?’”, numa zäj: ‘Alu Domnu äj trăbä.’”

³² Šă kari u fost mănătä ur aflat točno kum jăl u zäs. ³³ Čak šă känd dăzljiga pä magar, gazdurlje u äntribat: “Adiše dăzljigăc?”

³⁴ Šă änturšjala dă vorba are: “Alu Domnu äj trăbä.” ³⁵ Šă lu dus la Isus šă ur pus haljinurlje alor pä magar šă u pus pä Isus sus pä jăl sä šadä.

³⁶ Kum măržje jăl äm nenči, lume punje haljinurlje alor pä driku hundi proule sä de čast alu Isus. ³⁷ Šă baš kum vinje jăl apropi dă varuš hundi planina dă maslinur sä slăbodi žjos, toc učenici aluj sur apukat sä kănci äm mari falušajä, šă dăm tot graju slavale pä Dimizov dă kutotu mari čudur šje ur văzut. ³⁸ Jej mužje:

“Blagoslovulit sä fījă

kralj kari vinji äm numilje alu Domnu!

Putuljälă äm nor,

šă slava alu Dimizov!”

³⁹ Orिक dă farizej äm gărmađă jur zäs: “Učitelju, zălji alu učenici atej sä nu svitaskä aje.”

⁴⁰ A Isus lju zäs: “Dakä jej ur täšje, petrilje sur apuka sä mužjaskä äm slavä.”

Isus plănzi pä Jeruzalem

⁴¹ Känd u vinjit Isus maj apropi la varuš su apukat sä plăngă pä jej dasupra. ⁴² Atunšje jăl u zäs: “Să vi šcut numa äštäs šje adušji putuljala ata! † Aku äj askunsä dă la oči atej. ⁴³ Daje kă vinji vreme känd dužmanji atej ur ridika falur pălăngă činji, jej čur opkululi šă čur änukeje dăm totă parče. ⁴⁴ Šă jej čur uništili pä činji do kraja šă kutotu šje kustä akulo šă no maj rământje äm činji njiš una petră pä alta petră, kutotu päntru aje kă nu aj prepoznulit vreme känd Dimizov u vinjit la činji.”[§]

Isus mănă afară dăm Hram pä ominj kari vindī

(Mt 21,12-17; Mk 11,15-19; Iv 2,13-22)

⁴⁵ Isus u mers äm Hram, šă su apukat sä lji mäjī afară pä eje kari vinde šă kumpăra äm nontru. ⁴⁶ Jăl u zäs alor: “Skris äj äm svântă kenvija: ‘Kasa ame u fi kasa dă arugininči’ ali voj ac făkut ‘špiljă dă pljačkaš!’”^{*}

⁴⁷ Dă zuva Isus änvăca äm Hram, a mar popur šă učitelji dă zakonu alu Mojsije šă alci vođur kari as re židovur planărze sä älä amori pä jăl. ⁴⁸ Ali jej nor

† **19,30** pä kari njime no šazut Numa životinjurlje kari nikad nu asre korištenä dă lukru ar fi benji alu Dimizov ili alu Kralj, (vejs Br 19,2; Pnz 21,3; 1 Sam 6,7). **19,38** Ps 118,25-26; 148,1 † **19,42** Isus aratä tuga aluj daje kă ominji äm Jeruzalem ur propustilit prilika alor sä fījă pomireni ku Dimizov. § **19,44** Ešce stihovur opisilešči opsadä hundi kätänjilje u opkululit varušu kari ari falur. Känd kätänjilje u opkululi, ominji nu poči sä mergä afară šă njime nu poči sä lji ažuči. Isus ščije aje kă su dogoduli alu Jeruzalem äm buđučno. 70. god. dă pä Krist,

kätänjilje dă Rim u opkululit Jeruzalem šă akulo u amurät pä mulc ominj **19,46** Iz 56,7 **19,46** Jr 7,11 * **19,46** Isus u făkut dă njimik pä prodavač daje kă jej ur uništavilit svrha dă Hramu alu Dimizov. Dimizov gände ominji sä sä arogä äm Hramu aluj, ali prodavači aje koristile ka pä plac. Jej varale pä ominj daje kă lji naplatale maj mult dă ränd dă žrtvä **20,17** Ps 118,22

aflat njimika kum ar fašji aje, daje kă lume sä cänje apropi dă jăl, šă punje tari ureči la vorbilje aluj.

20

Isus ari vlast dă la Dimizov

(Mt 21,23-27; Mk 11,27-33)

¹ Mar popur, učitelji dă zakonu alu Mojsije šă alci vođur kari as re židovur ur vinjit la Isus äm una ză känd änvăca pä lumi äm Hram šă propovjedale Hir fălos. ² Jej lor äntribat pä jăl: “Pä alu šinji autoritet fašj stvarurlješče? Šinji ku dat asta autoritet?”

³ Jăl u zäs: “Lasăcämă pä minji sä vă äntreb una stvar šă äj dă voj sä äm änturšjec vorba: ⁴ Anume Dimizov u zäs alu Ivan sä bučuzaskä pä ominj, ili ominji u zäs aje sä fakă?”

⁵ Jej ur svätit una ku alt šă zăšje: “Dăkă anj zăšji ‘dă la Dimizov’, u äntriba: ‘Adăšje atunšje nu änkridec?’

⁶ Ali dăkă anj zăšji noj: ‘Dă la ominj’, totä lume u vărli petri pä noj sä nji amori. Kă jej äs uvjerilic kă Ivan are prorok.” ⁷ Aša jej u äntors vorba kă jej nu ščije dă hundi u vinjit autoritet sä bučuzaskä.

⁸ Šă Isus u zäs: “Njiš ju nu vuj spunji ku alu šinji autoritet fak stvarurlješče.”

Isus fašji usporedbă ku židovski vođur ku rej vinogradarur

(Mt 21,33-46; Mk 12,1-12)

⁹ Isus su apukat sä spujă usporedbă alu lume: “Are unu om kari u sământat vinograd šă u lăsät äm najam vinogradu alu šjeva ka ominji, šă jăl atunšje u fužit dăm pământula pä maj lungă vreme. ¹⁰ Känd u vinjit vreme, jăl u mănät pä sluga la ominj äm vinograd sä äj de parče aluj dăm plodur kari jej duguvule aluj, ali ominji lor bătut šă lor mănät ku mănijlje golji. ¹¹ Atunšje u mănät pä altu sluga ali šă pä jăl lor bătut, vredălit šă lor mănät ku mănijlje golji. ¹² Jăl u äňšjirkat sä mäjī pä treči sluga, ali šă pä jăl lor ranalit šă lor arukănt.

¹³ Gazda dă vinograd u zäs pä aje: ‘Šje sä fak? Ju uj mănă pä fišjoru amnjov plăkut. Dar känd lu vide pä jăl, pălăngă jăl ur ave respekt.’

¹⁴ Ali ominijje känd lor văzut sur ligizit äntri jej: ‘Jăl äj nasljednik. Hajc sä älä amurănj aša nasljedstva aluj sä nji rământji anovă.’ ¹⁵ Atunšje lor dus afară dăm vinograd šă lor amurät.

Aku šje u fašji gazda dă vinograd? ¹⁶ Jăl u vinji šă u uništili pä ominijje. Šă u da äm najam vinogradu alu alci.”

Känd u auzät jej aje kum ominji urät sä ponašalešči, jej ur zäs: “Nu de Dimizov!”

¹⁷ Jăl su ujtat pä jej, šă u zäs: “Skris äj svântă kenvija:

‘Peträ kari graditelji u vărlijt ändărät

u fost aku petri zaglavnä?’

Šje značalešči asta? ¹⁸ Toc kari kađi pä petre u fi zdrubit pä dărăbelji, šă toc pä kari kađi u fi zdubic.”

¹⁹ Učitelji dā zakonū alu Mojsije šā mar popur ur ānšjirkat sā puǵā mǎnjilje pā jāl ām ala šas ali alor lji frikǵā dā lumi. Jej ur prišjiput kǵ jāl u spus dā asta usporedbǵā protiv dǵ jej.

Popi ānšjarkǵā sǵ prevaralaskǵā pā Isus kǎnd āl ān-triba dǵ porez

(Mt 22,15–22; Mk 12,13–17)

²⁰ Popi šā alci voǵur āl pratale pā Isus šā or mǎnat pā špijunj, ominj kari triše ka ominj direpc kari ar trǵbuji sǵ āl optuǵulaskǵā pā Isus ām šjeva šje ar zǵšji krivo aša sǵ āl adukǵā pā Isus ām mǎnjilje dǵ upravitelj alu Rim. ²¹ Aša lor āntribat pā jāl: “Učiteljū, noj ščijenj kǵ aje šje zǵšj šā ānvec āj točno, šā kǵ nu arec njiš šefǵlj parci, ali tu ānvacǵā anume kalje lu Dimizov. ²² Aku āj benji dǵ noj židovur sǵ plǵčenj porez lu car ili nu?”*

²³ Isus u shvalalit kum jej as re lukavi šā lju zǵs alor: ²⁴ “Arǵtam banji ku kari plǵčešč porezu.† Aku alu šjinji āj ubrazu šā numilje sus?”

Jej ur zǵs: “Alu car.”

²⁵ “Atunšje plǵčec alu car šje āj pripadalešči lu car šā dǵdec lu Dimizov šje pripadalešči alu Dimizov!”
²⁶ Jej nu pučē sǵ aflji njimika rov ām svatu aluj āntri toc lumi, šā jej asre āmirac la ānturšjala dǵ vorba aluj, šā u tǵkut.

Saduceji āntrabǵā pā Isus dǵ uskrnučē

(Mt 22,23–33; Mk 12,18–27)

²⁷ Aku orikc saduceji‡ kari zǵšji kǵ njime nu su skula dǵm morc ur vinji lu jāl, ku trik āntribalǵā: ²⁸ Jej ur zǵs: “Učiteljū, Mojsije u pus žos zakon pǎntru noj kǵ dakǵ fračisu omuluj ar muri šā lasǵ pā bǵšǵacaš fǵr dǵ kupij, atunšje fračisu aluj trǵbǵā sǵ u āmirici šā sǵ rǵdišji familija pǎntru fračisu mort.§
²⁹ Undatǵ asre šapči frac. Elši u lot bǵšǵacǵā šā u murit fǵr dǵ kupij. ³⁰ Šā drugi u lotu pǵ je, šā jāl u murit fǵr dǵ kupij. ³¹ Šā treći u lotu pǵ je. Maj toc šapči ur lotu šā ur murit, šā njiš unu no avut kupij ku je. ³² Pǵ zadnji šā mujere u murit. ³³ Aku lu šjinji u fi bǵšǵace kǎnd or uskrnuli morci? Āngǎndeščići kǵ toc šapči ur avutu dǵ bǵšǵacǵā.”

³⁴ Isus u āntors vorba alor: “Ām asta svet lume šā āmiritǵā šā sǵ ānsorǵā. ³⁵ Ali eje kari ur fost smatralic vredni sǵ uskrnulaskǵā dǵm morc njiš nu su ānsura, njiš nu sǵ āmiritǵā. ³⁶ Šā jej nu poči maj mult nikad sǵ mori, kǵ jej ās kupiji alu Dimizov daje kǵ ās ridikac dǵm morc. Jej ās ka āndeji. ³⁷ Atunšje dǵ uskrnučē šā Mojsije u arǵtat aje ām svedočulala aluj dǵ grmu šje arde. Akulo jāl čamǵ pā Domnu alu Dimizovu lu Abraham, Dimizovu lu Izak, šā Dimizovu lu Jakov, multǵ dobǵ dǵ pǵ šje jej ur murit. ³⁸ Anume, Dimizov nuj Dimizovu alu hej morc, mar alu hej kari kustǵ, kǎnd toc kustǵ pǎntru jāl.”*

* **20,22** Jej sǵ nadale kǵ Isus u zǵšje “da ili nu”. Dakǵ u zǵšji “da”, atunšje Židovi ar fi mirǵiš pǵ jāl kǵ lji zǵšji sǵ plǵčǵskǵā porez lu alci kari ās pǵ vlast. Dakǵ zǵšji “nu” atunšje vjerski voǵur ar pučē sǵ zǵkǵ alu Rimljani kǵ Isus ānvacǵā sǵ kršǵalaskǵā zakonū alu Rim. † **20,24** Ām original skrijǵ: “denar”. ‡ **20,27** saduceji grupa dǵ židov kari ās vjernici šā političari jej numa prihvatalešči elši šinjš kenvijur dǵm stari zavjet šā jej nur ānkrizut ām kust dǵ pǵ morči. **20,28** Pnz 25,5–6 § **20,28** Ām original skrijǵ: “rǵdika familijǵ pǎntru fračisu aluj.” **20,37** Izl 3,6 * **20,38** Daje kǵ ešče ominj ur murit fizički, jej trǵbǵā sǵ fijǵ duhovno ām kust. Ku alčilje vorbi: “Dimizov alu eje lu kari duhu alor kustǵ, makar kǵ tela alor ur murit daje kǵ duhu alor kustǵ ām prisutnostu alu Dimizov.” **20,43** Ps 110,1 † **20,44** Daje kǵ David u čimat pǵ Mesija kǵ āj Domnu aluj, aje značǵalešči kǵ Krist āj maj mari dǵ kit David šǵǵ nuj numa potomku alu David.

³⁹ Šjeva ka učitelji dǵ zakonū alu Mojsije u priz-naliti: “Učiteljū, tu aj svitit benji!”⁴⁰ Dǵ pǵ aje jej nu sor maj āndurat sǵ āl ānšjeršji ku āntribalur.

Mesija āj maj mari dǵ kit Car David

(Mt 22,41–46; Mk 12,35–37)

⁴¹ Isus u āntribat: “Šje gǎndešči jej kum svitešči dǵ Mesija kǵ āj numa Fišjoru lu Car David? ⁴² David dǵ jāl sǵngur ām kenvije dǵ Psalmur zǵšji:

‘Domnu u zǵs alu Domnu amnjov:

Šǵ pǵ desna parce ame.

⁴³ Šā ju uj vǵrlji pǵ duǵmanji atej dǵsup pišjorilje atelji.’

⁴⁴ David jasno āl čamǵ: ‘Domnu’, atunšje kum poči jāl šā āj fijǵ fišjor?’†

Isus upozoravalešči pǵ učenici aluj sǵ sǵ pǵzaskǵā dǵ učiteljū dǵ zakonū alu Mojsije

(Mt 23,1–36; Mk 12,38–40; Lk 11,37–54)

⁴⁵ Isus svite lu učenici aluj a totǵ lume punje ureči. ⁴⁶ Jāl u zǵs: “Je sama dǵ učiteljū dǵ zakon alu Mojsije. Jej uǵivalešči sǵ sǵ šetalaskǵā ām haljinur lunž šā sǵ fijǵ pozdravalic ku poštovanje ām varuš pǵ trǵur šā jej plǵdži sǵ šadǵ lokurlje časni ām sinagogur šā pǵ nuntur. ⁴⁷ Jej pljačkalešči pǵ udovicur ām kǵšǵlje alor, kǎnd fašji lunž aruguminci dǵ predstavǵ. Ali jej ur kǵpǵta maj gre kaznǵ.”

21

Udovica dǵ kutotu šje ari alu Dimizov

(Mk 12,41–44)

¹ Kum su uǵtat ām sus Isus u vǵzut pǵ ominj gǵzdašj kum bǵgǵ banj ām škatulǵ kari are ām Hram. ² Jāl u vǵzutu isto aša pǵ mujere vǵdojǵ kum u pus ām nontru doj mišj banj dǵm aržjint. ³ Isus u zǵs: “Ju vǵ zǵk anume, kǵ asta sǵrǵkǵ vǵdojǵ anume u dat maj mult dǵm toc jej. ⁴ Adišje? Daje kǵ toc alci or dat dobrovoljni prilog lu Dimizov dǵm aje šje ave mult kǎnd mujere u dat dǵm sǵrǵšijǵ šā kutotu šje ave dǵ kust.”

Znakur dǵ ānturšjala lu Krist

(Mt 24,1–22; Mk 13,1–20)

⁵ Kǎnd učenici svite dǵ Hram, šā zǵšje kǵ ave mǎndri mar petri, šā are ukrasalit ku ukrasur kari ur dat ominji alu Dimizov, Isus u zǵs: ⁶ “A dǵ ešče stvarar lu šje vǵ uǵtǵc akur, zuva u vinji, kǎnd njiš una petrǵ no rǵmǎnje ajiše una pǵ alta. Jelji ur fi toči vǵrljići žos.”

⁷ Jej lor āntribat pǵ jāl: “Učiteljū kǎnd u fi aje? Šā šefǵlj znakurur ur fi kari ur zǵšji kǎnd u fi?”

⁸ Jāl u zǵs: “Uǵtǵcǵvǵ sǵ nu fijec zǵbunjić. Multǵ lumi ur vinji ām numilje amnjov šā ur zǵšji: ‘Ju mes Mesija’, šā ‘Vreme āj apropi.’ Ali nu bǵgǵ sama la jej. ⁹ Šā kǎnd auzǵc dǵ tabǵrur šā dǵ nemirur nu fijec frikoš, kǵ ešče dogǵadjur trǵbǵā sǵ fijǵ elši ali kraj no vinji aša pǵ friš.”¹⁰ Jāl isto aša lju zǵs: “Nacija

sur boruli protiv dā nacija, šā kraljevstva protiv dā kraljevstva. ¹¹ Šā u fi potresur pā različitā lokur isto ka šā fome šā kugur. Šā pā nor ur fi frikoši stvarur dā vāzut šā urāci znakur.

¹² Ali majnti dā šje u fi kutotu asta, šā vor apuka. Jej vur adušji ām sinagogur la sud šā vor bāga ām čemicur. Jej vur trāje la kraljur šā la alci vladar daje kā ščec učenici amej. ¹³ Kutotu asta vu dā šansā sā svedočulec. ¹⁴ Ali nu vā brigalec šje ac zāšji ām nenēci dā obranā. ¹⁵ Kā ju voj dā ām vreme firi šā mārduļjijā ām aje merā dā njime no puče sā sā obranalaskā dā aje, ili sā sā batā protiv dā aje. ¹⁶ Šā voj vic fi izdalic, dā čak šā dā la roditelji avoštiri šā dā la frac šā dā la njam, urtašj, šā orikic dām voj ur fi amurāc. ¹⁷ Toc vor māržāli daje kā ščec učenici amej. ¹⁸ Tot njiš unu pār* dā pā kapičilje avoštiri nu vu piri. ¹⁹ Šā dākā nu odustanalec vic kāpāta kust dā erikeš.”

Prostoŭtvo dā uništenje dā Jeruzalem
(Mt 24,15–21; Mk 13,14–19)

²⁰ Isus spunje: “Voj vic vide Jeruzalem opkolulit dā kātānj, atunšje voj ac šči kā u fi uništen. ²¹ Atunšje eje ām regija Judeja trābā sā skepi ām planinur, eje kari kustā ām varuš trābā sā fugā dā akulo šā heje pām satur sā nu mergā ām varuš. ²² Kā ām elje zālji dā osvetā kutotu stvarurlje dām Kenjija svāntā sur umplje. ²³ Jao alu elje kari ās gārjonji ili rānješči pā cācā kupij ām zāljiļje kā bjeda šā mirgu protiv dā eje ominj u fi mari! ²⁴ Orikic ur muri pā špica dā mač šā ostali ur fi zarobulic āntrā, hādūci nacijur. Jeruzalem u fi kālkat dā la ominji kari nus židovi pān šje nu lji trešji vreme dā vladalalā.”

Isus svitešči kum su āntoršji napoj pā pāmānt
(Mt 24,23–35; Mk 13,21–31)

²⁵ Isus spunje: “Akulo ur fi znakur, šā sori, lunā šā pā ščevilje, šā ominji pā pāmānt ur fi ām mari nevoljur, dā graju mari dā valovur. ²⁶ Sufļičilje ominjilor lu lāsa dā frikā dā ha šje tek u vinji pā svet kā silurlje dām nor sur zdrānšjina. ²⁷ Šā atunšje jej ur svedočuli kā ju am vinjit Fišjoru Omuluj pā oblak nu mari pučeri šā ku slavā. ²⁸ Kānd u fi asta ujtācāvā sus šā rādikac kapičilje kā Dimizov vinji sā vā oslobudulaskā.”

Usporedbā dā ljemnu dā smokvā
(Mt 24,32; Mk 13,28)

²⁹ Isus lju spus usporedbā: “Bāgāc sama la ljemnu dā smokvā, šā alčilje ljemnji! ³⁰ Kit sā punji listur, voj vidēc kā vara āj apropi. ³¹ Isto aša kānd vi vide asta kā u fi voj ac šči kā kraljevstva lu Dimizov āj apropi. ³² Anume, ju pot zāšji: asta ominj kari kustā no fužji āndārāt majnti dā šje kutotu asta no fi. [†] ³³ Norurlje šā pāmāntu u trešji āndārāt, ali vorbilje amelji nikad nor trešji.”

Fijec spremni dā Isusov dolazak
(Mt 24,36–51; Mk 13,32–37)

³⁴ Isus u zās: “Nu lāsa brigur ām sufljitic dā mānkari, buturā šā brigur dā asta kust, sā nu vā dukā dā la Dimizov kā zuve poči sā vijā ³⁵ dām turdatā. Kā u vinji pā toc bez obzira hundi kustāc pā pāmānt. ³⁶ Pāzāc dām ala rānd pā toci vremilje. Šā arugācāvā sā fijec spremni sā skāpāc dā kutotu asta šje u fi, šā sā pučec sā fijec ām nenēce ame la Fišjoru Omuluj fār dā frikā.”

³⁷ Ām totā zā Isus ānvāca ām Hram, ali nopče jāl fužje afarā šā āš fāšje lok la planina dā maslinur. ³⁸ Ali dā diminjaca rākori, totā lume vinje sā puāj ureči la jāl ām Hram.

22

Juda su ligizit sā izdālaskā pā Isus
(Mt 26,1–5, 14–16; Mk 14,1–2, 10–11; Iv 11,45–53)

¹ Are apropi Pasha, kari are elši zā dā blagdan dā pita fār dā kvas. ² Mar popur šā učitelji dā zakonu alu Mojsije planārze kum ar puče sā amori pā Isus ali alor lji are frikā dā lumi.

³ Atunšje Sotona u tunat ām Juda Iskariot, kari are unu dām dvanaest (12) apostola. ⁴ Jāl u mers šā su ligizit ku mar popur šā ku stražari dā Hram kum ar puče sā āl izdālaskā pā Isus. ⁵ Jej asre fāloš dā aje šā sor ligizit ku Juda sā āj de banj. ⁶ Juda su ligizit šā atunšje su ujtāt dā prilikā sā āl izdālaskā pā jāl afarā pā askuns fār dā lumi.

Priprema dā Pasha
(Mt 26,17–19; Mk 14,12–16)

⁷ Zuva dā Pita fār dā kvas, u vinjit pā kalji birkuca pā Pashā a aje trābujē sā fijā žrtvovalitā. ⁸ Aša Isus u mānat pā Petar šā pā Ivan šā lju zās: “Dušjec šā pripremilec večera dā Pashā pāntru noj sā mānkānj.”

⁹ Jej lor āntribat pā jāl: “Hundi gāndešc ās pripremlenj?”

¹⁰ Jāl lju zās alor: “Punjec ureči, kum vinjec ām varuš, voj ac afla pā om kari dušji mari bukal dā apā. Sljedilecāl pān la kasa hundi meržji. ¹¹ Atunšje zāšjec lu kapu dā kasā: ‘Učitelju āntrabā, hundi āj soba ām kari pot mānka večera dā Pashā ku učenici amej?’ ¹² Jāl cu arāta atunšje soba su pā kat mari šā opremilitā ku kutotu. Fāšjec pripremlurje akulo.” ¹³ Aša jej ur mers šā ur aflat stvarurlje kum Isus ljoz zās, šā jej ur fākut priprema dā večera pā Pashā.

Zadrja večera lu Domn
(Mt 26,20–30; Mk 14,17–26; Iv 13,21–30; 1 Kor 11,23–25)

¹⁴ Kānd u vinjit vreme sā mānāšji una, Isus šu lot lok la masā, šā ku jāl asre dvanaest (12) apostolur. ¹⁵ Jāl u zās: “Ju am avut mari vojā sā am večera dā

* **21,18** unu pār Isus svitešči dā maj mik dio la aje osobā. Jāl svitešči kā āntragā osoba nu u propadali. Isus mar spunje kā orikic ur fi amurāc, a šjinjiva prišjepi kā duhovno alor nu lju fi njimika. **21,24** Iz 63,18; Dn 8,13 **21,27** Dn 7,13 **† 21,32** asta ominj kari kustā ām original skrijā: “asta generacijā”. Postojulešči različitur načinur kum sā prišjipenj asta redak: 1. asta generacija značalešči pā heje kari kusta ām vreme kānd Isus svite a aje značalešči kā u fi uništenje dā Jeruzalem šā alci znakovur kari u adušji la povratku alu Krist su apukat kānd jej u kusta; 2. asta generacija značalešči alta vrstā dā ominj kari ās rej šā sā suprotstavljalešči lu Isus, a aje značalešči kā uvjek u fi nevjernici kari sā suprotstavljalešči lu Isus pān la trenutak kānd jāl su vratali pā pāmānt; 3. asta generacijā značalešči “asta rasa” odnosulešči pā židovur, šje značalešči kā židovska rasa nu u prošli majnti dā šje Isus u āntoršji pā pāmānt, ili 4. asta generacija značalešči kā ominji u kusta pān do kraja a aje značalešči kānd nu dogoduli dogadajur su spomenuli ām stihovur 25–26, Isus u āntoršji pā pāmānt kānd aje generacijā u kusta.

Pashā ku voj majnti dā šje uj patali ku morče. ¹⁶ Ju vā zāk kā nikad maj mult nu uj mánka večera dā Pasha majnti dā šje nu su ispunuli ām kraljevstva lu Dimizov.*

¹⁷ Atunšje u lot kljištaru ku vin šā u dat hvalā alu Dimizov, šā u zās: “Loc asta šā āmpārcāc āntri voj. ¹⁸ Ām napoj, ju vā zāk, ju noj be dā plodu dā strugur pān šje no vinji kraljevstva lu Dimizov.”

¹⁹ Isus u lot pita, šā u dat hvalā alu Dimizov, u rupt ām dovā šā u dat la učenicu aluj šā u zās: “Asta āj tela ame, kari u fost datā pāntru voj. Fāšjec asta ām āngāndalā dā minji.” ²⁰ Šā isto aša dā pā mánkari, jāl u lot kljištaru dām kari toc ur be šā u zās: “Asta kljištar āj novi zavjet ām sānzilje amnjov, kari āj vārsat pāntru voj.

²¹ Ujtācāvā kā izdjajca ame āj la masā apropi dā minji! ²² Ju Fišjoru Omuluj uj muri kā aša are skris ām nenci ali jao lu omula kari mu izdalit!” ²³ Pā aje jej sor apukat sā šā āntrebi una pā alt kari ar fašji aje.

Ponizni ās maj mari ām kraljevstva alu Dimizov
(Mt 20,25–28; 19,28; Mk 10,42–45)

²⁴ Isto aša su apukat apostoli unu svat āntri jej, ka šjinji ar trābui sā fijā maj mari āntrā jej. ²⁵ Aša Isus u zās: “Kraljevi dā asta svet vladalešči ku narodu pā koristu alor šā ari pučeri pā jej, šā jej sāngur zāšji kari fašji benji. ²⁶ Ali nu āj aša ku voj! Lasāc pā maj mari dām voj sā fijā hāl maj ponizni, a hāl maj bātārn ka sluga. ²⁷ Aku šjinji āj maj mari, gostu la masā ili poslužitelju kari āj sluga? Hāl kari āj la masā da nu? Ali ujtāci, ju mes ājišje ku voj ali ka sluga avostru. ²⁸ Voj ac rāmas ku minji pām ānšjirkalurlje amelji. ²⁹ Kum mu dat Tata amnjov kraljevstva mijā, aša isto, ju voj da avovā, ³⁰ pravo sā mánkāc šā sā bijec la masa ame ām kraljevstva ame, šā sā šādec pā prijestolje, sā sudulec pā dvanaest plemurlje dā Izrael.”

Isus spunji alu apostolur dā kušnjur šā dā pretnjur šje vinji
(Mt 26,31–35; Mk 14,27–31; Iv 13,36–38)

³¹ Isus u zās: “Šā tu Šimun, Šimun, punji ureći! Sotona u šjirut dopuštenje sā vā iskušulaskā ka pā pšenica ām sito.† ³² Ali ju mam arugat pāntru činji, dā ānkridala ata sā nu kadā. Šā tu trābā sā āmbālurec ām vjerā pā fraci atej kānd vij ām napoj la minji.”

³³ Petar u zās: “Domnje ju mes spreman sā mā duk ām čemica šā sā mor ku činji!”

³⁴ Isus u āntors vorba: “Lasā mā sā ac zāk kā kukošu no kukuruzu astās majnti dā šje tu mi tāgādi ām tri rāndur kā nu mā kunošč.”

* **22,16** Pasha u podsjetilut pā izraelski narod kum Dimizov lju izbavalit dām ropstvo dām Egipat kānd u žrtvovalit birkā a jeju u pus sānzji pā uša alu kasa alor. Pā sličan način, Isus u mānat pā birka alu Dimizov šā ku sānzilje alu Isus sā oslobodulaskā pā narodu alor dām grehurlje alor. Isus ām napoj u vinji u vladali ka kralju, a atunšje vjernici ur ave mari feštā, jej ur slavali kā Dimizov lju izbavali. † **22,31** Đavao gānde sā lji odvojudulaskā dā la Isus ka kum seljak odvajalešči pšenica dā la ljuškā. ‡ **22,36** Kānd učenicu majnti ur krenulit sā propovjedalaskā, Isus are tari popularan a ominji ur arātat gostoprimstvo lu heje kari propovjedale poruka alu Isus. Stvarurlje sā promjenule aku u mulc ominju su suprotstavali lu Isus a učenicu trābā sā sā pāzskā sā fijā spremni sā sā osigurulaskā šā sā zaštitilaskā. **22,37** 1z 53,12 § **22,38** Aku āj dāstul ku asta svat Asta ar puče sā fijā: 1. jej ari dovoljno mačur, ku alčilje vobri: “aku avenj dovoljno mačur” ili 2. Isus gāndešči jej sā šće sā svitaskā dā aje kā ari mačevur: “Dāstul āj asta svat dā mačevur”. Kānd Isus svite kā ar trbui sā kumpiri mačevur, jāl lju svite dā opasnost ku kari su afla. Jāl anume nu gānde sā kumpiri jej mačevur šā sā borulaskā. * **22,44** Ām orikic starogrčki rukopisur nu ari 43. i 44. redak.

† **22,53** vladalaskā tamaAje āj vreme kānd Sotona lukrā.

³⁵ Isus jarā lju āntribat: “Kānd vam mānat afarā fār dā đibularuš šā fār dā tāšč, ili cipiliš, arec ām šjeva ka potreba?”

Jeju u zās: “Nu.”

³⁶ Ali jāl u svātiti: “Maj mejnkulo, dakā avec đibularuš jec ku voj, šā isto aša šā taška šā dakā nu aj mač vindī šubac šā kumpārā mač.‡ ³⁷ Kā sigurno trābā sā sā ispunulaskā šje are skris dā minji, anume: ‘Jāl are smatralit dā zločinac’-isto šje u zās proroci dā minji trābā sā sā ispunulaskā.”

³⁸ Atunšje jej ur zās: “Ujtāci Domnje, noj avenj doj mačur.”

Jāl u āntors vorba: “Aku āj dāstul ku asta svat.”§

Muka alu Isus ām gardū dā Getsemanija
(Mt 26,36–46; Mk 14,32–42)

³⁹ Isus u mers aku la Planina dā maslinur, kum ave jāl običaj sā fakā, šā učenicu aluj ur vinjit ku jāl. ⁴⁰ Kānd u vinjit jāl pā lok, jāl u zās alor: “Arugācāvā dā aje sā nu kādec ām kušnjāl!”

⁴¹ Jāl su maknulit āndārāt dā la jeju aša dā parči ka kum aj vārli petrā, šā u kázat pā đinuc, šā sā aruga. ⁴² Jāl u zās: “Tata, dakā tu gāndešči je kljištarusta dā patnjā dā la minji! Jarā nu fijā ame vojā mar ata fijā fākutāl!” ⁴³ Atunšje āndalu dām nor u vinjit šā lu āmbālurit pā jāl. ⁴⁴ Kum are ām mari mukur jāl šā maj tari sā aruga. Šā znoj u aluj su fākut ām kapljicur, dā sānzi kura pā pāmāt. * ⁴⁵ Atunšje Isus su skulat dām arugininči šā u mers ām napoj la apostoli aluj. Jāl lju aflat kum sā kulka činjic dā žalji. ⁴⁶ Aša jāl lju zās: “Adāšje vā kulčak? Skulācāvā šā arugācāvā sā nu kādec ām kušnjāl!”

Isus āj apukat
(Mt 26,47–56; Mk 14,43–50; Iv 18,3–11)

⁴⁷ Isus inka svite kānd ur vinjit mulc ominj. Jej ur vinjit dā pā jāl. Unu dām jej are šā Juda unu dām dvanaest (12) apostolur. Jāl u vinjit dā apropi la Isus šā lu surutat ām ubraz. ⁴⁸ Ali Isus ju zās aluj: “Juda, izdalešči pā minji, Fišjoru alu Omuluj, ku surutala?”

⁴⁹ Apostoli kānd u vāzut šje su dogodulit jej ur āntribat: “Domnu, sā nji bāčenj ku mačurlje?” ⁵⁰ Šā unu dām jej u luvit ku maču pā sluga lu popa mari, šā ju tijet ureče.

⁵¹ Isus u zās: “Dāstul, nu maj vā bāčec!” Jāl u pus māna pā ureći šā lu iscjelilit.

⁵² Atunšje Isus u zās lu mar popur šā lu straža dā Hram, šā lu bātārnji kari ur vinjit afarā protiv dā jāl: “Ac vinjit ku mačur šā ku palicur ka pā buntovnik? ⁵³ Nikad nac rāđikat njiš žježjitu protiv dā minji kānd arem ku voj ām totā zā ām Hram. Ali aku āj vreme avostrā šā sā vladalaskā tama.”†

*Petar tågädešci pã Isus**(Mt 26,67-75; Mk 14,66-72; Iv 18,15-18, 25-27)*

⁵⁴ Atunšje jej lor apukat pã Isus, lor dus ändärät šã lor dus la kasa la maj mari popã. Petar sljedile šã pã dãparçi. ⁵⁵ Fok ur fãkut ãm sredina dã udvar, šã kum šãde lume akulo, Petar u vinjit äntri jej. ⁵⁶ Una tãnrã sluškinja lu vãzut kã šadi ãm lumina dã fok, u mucãt pã jãl tari šã u zãs dã pã aje: "Omusta are ku jãl isto."

⁵⁷ Ali jãl u tãgãdit šã u zãs: "Nu, ju nu mes. Ju nu ãl kunosk pã jãl!"

⁵⁸ Nu mult dã pã aje altu om lu vãzut šã u zãs: "Spunji! Tu ješc unu dãm jej!"

Ali Petar u äntors vorba: "Ju nu mes!"

⁵⁹ Hundiva unu šas dã pã aje altu om uporno tvrdãle: "Sigurno, asta om are ku jãl, kã jãl äj Galilejac!"

⁶⁰ Ali Petar u zãs: "Ju nu šcuv dã šje svitešci!" Šã točno atunšje kãnd inka svite, kukošu u kukuruzãt. ⁶¹ Domnu su äntors šã su ujtat pã Petar. Šã vorbilje lu Domnuluj ur vinjit ãm napoj la Petar, kum u zãs jãl: "Majnti dã šje kukošu u kukuruzã astãs tu mi tãgãdi pã minji ãm tri rãndur." ⁶² Šã Petar u mers afarã šã plãngãnt tari.

⁶³ Ominji kari ãl pãze pã Isus aš fãšje šjuf dãm jãl šã ãl bãče. ⁶⁴ Jej ur pus fljancã pã oç, ãl luve ãm ubraz šã sã akãca dã jãl: "Ajde prorokulešci! Spunji nji šjinji çu luvit ãm ubraz?" ⁶⁵ Šã jej alu Isus ur zãs maj mulçi urãci vorbi.

*Isus äj la maj mari sud**(Mt 26,59-66; Mk 14,55-64; Iv 18,19-24)*

⁶⁶ Dã rãkori ãm alta zã, bãtãrnji, una ku mar popur šã učiteljã dã zakonu alu Mojsije, ur adus pã Isus ãm nençe dã sudu alor. ⁶⁷ Jej ur zãs: "Spunjinji dakã ješc tu Krist!"

Jãl u äntors vorba: "Sã vã spuj nu mac änkredi, ⁶⁸ šã sã vã äntreb pã voj dã Krist, voj nu ac äntoršji vorba. ⁶⁹ Aku maj menkulo ju, Fišjoru alu Omuluj, uj fi ãm puçeri pã desna parçi dã mãna lu Dimizov."

⁷⁰ Šã jej toc ur zãs, "Atunšje tu ješc Fišjoru alu Dimizov?"

Šã jãl u äntors vorba: "Da baš kum zãšjec! Ju mes!"

⁷¹ Atunšje jej or zãs: "Šefãlj dokazur maj mult nji trãbujã? Noj sãngur anj auszãt dãm gura aluj!"

23*Isus la Pilat kari are upravitelj šã rimljanin**(Mt 27,11-14; Mk 15,1-5; Iv 18,28-37)*

¹ Toc kari as re dio dã sud sor skulat šã lor adus pã Isus la Pilat. ² Šã jej sor apukat sã adukã optužbur protiv dã jãl: "Noj anj aflat kum strikã pã lumi. Jãl u zabranalit sã sã plãčaskã porezu lu Caru dã Rim. Jãl tvrdãlešci kã jãl äj Krist Car."

³ Pilat lu äntribat: "Ješc tu Car dã Židov?"

Isus u äntors vorba: "Da kum aj zãs tu."

⁴ Pilat u zãs atunšje lu mar popur šã lu gãrmadã dã lumi, "Ju nam aflat njimika dã šje laš optužuli šã suduli."

⁵ Ali jej šã maj tari navalale: "Jãl bunulešci pã toc pã pãmãntu anostru.* Su apukat sã äncevi ãm Galileja šã u vinjit ãm Jeruzalem."

Isus ãm nençe lu Car Herod

⁶ Kãnd u auszãt Pilat kã sã svitešci dã Galileja, jãl u äntribat: "Äj omusta dãm loku Galileja?" ⁷ Kum are informiran Isus pripadale alu autoritetu lu Herod, Pilat lu mãnat la Herod kari are ãm Jeruzalem atunšje.

⁸ Herod are fãlos kã vedi pã Isus. Kã dã mult gãnde sã ãl vadã pã jãl daje kã u auszãt mult dã jãl, šã Herod sã nadale kã lu vide sã fakã çudur. ⁹ Herod svite mult, äntriba mulçi, ali nu ju fost äntorsã njiš una vorba. ¹⁰ Mar popur šã učiteljã dã zakonu alu Mojsije asre isto akulo šã jej ur zãs tari mar optužbur protiv dã Isus. ¹¹ Atunšje Herod šã stražurlje aluj aš fãšje šodã dãm Isus šã ãl fãšje bulãnd. Jej lor ämbrãkat pã jãl ãm haljinur dã Car šã lor mãnat la Pilat. ¹² Šã ãm aje zã Pilat šã Herod kari asre dužmanj aku asre urtaš.

*Isus ãm napoj la Pilat**(Mt 27,15-26; Mk 15,6-15; Iv 18,39-19,16)*

¹³ Atunšje Pilat u çimat una pã mar popur šã pã alci voður kari as re židovi šã pã gãrmadã dã lumi. ¹⁴ Jãl lju zãs: "Voj ac adus pã omusta kã bunule pã lumi alu ju vã uvjerãlesk kã kãnd ãl ispiçem nam aflat njiš šefãlj krivicã am jãl. Jãl nu äj duvinã njiš dã una krivicã dã šje ac optužulit. ¹⁵ Njiš Herod nu aflat njimik ãm jãl, kapu lu mãnat ãm napoj la noj. Jãl no fãkut njimika sã zavredilaskã kaznã dã morçi. ¹⁶ Ju uj da sã ãl biçalaskã benji benj šã luj slabuzã."

Da li Pilat u slãbuzã pã Isus ili pã Baraba?

¹⁷ † ¹⁸ Ali jej ur mužjit ãm grupur tari, "Ändärät ku omusta! Noj gãdenj sã ãl slãbož pã Baraba!" ¹⁹ (Baraba are ãm çemica kã bunule pã lumi ãm Jeruzalem šã u amurãt.) ²⁰ Pilat daje gãnde sã slãbodã pã Isus šã aša lju svãtit alor ãm napoj, ²¹ Ali jej tot ur mužjit maj tari: "Punjecãl pã krušji! Punjecãl pã krušji!"

²² Atunšje po treçi rãnd, jãl lju svãtit alor: "Adiše? Spunjecãm šje rov u fãkut omusta? Ju nu pot afla njimik rov sã zaslužulaskã morçi. Aša luj dã sã ãl biçalaskã šã atunšje lãsa sã fugã."

²³ Ali jej mužje šã maj tari, šã zãhtjevale sã ãl pujã pã krušji. Šã napokon jej ur kãpãtat šje gãnde. ²⁴ Pilat u dat zapovjed sã sã fakã kazna šje ur zãhtjevalit jej. ²⁵ Aša ãm tokmã ku zãhtjevu, jãl u slãbuzãt dãm çemica pã om šje u rãdikat bunã šã u amurãt ali jãl u äntors pã Isus la jej sã ãl pujã pã krušji.

*Pã Isus ãl punji pã krušji**(Mt 27,32-44; Mk 15,21-32; Iv 19,17-27)*

²⁶ Šã kum lor dus ändärät pã Isus, jej ur apukat pã om šje sã çima šimun, dãm varušu Cirena, kari vinje akasã dãm sat. Jej ur pus krušje pã jãl sã dukã ãm loku lu Isus. ²⁷ Multã lumi ãl sljedile pã Isus šã mujer kari plãnžje šã žalale pã jãl. ²⁸ Isus su

22,69 Ps 110,1 * **23,5** toc pã pãmãntu anostru ãm original skrijã: "pãm äntragã Judeja". Ali ajiše sã odnosulešci pã rimska provincija "Judeja", pã cijela domovina alu Židov. † **23,17** ãm bãtãrnji grçki rukopisur äj: "17" Jej ave obiçaj pã festival kã are obavezãli pã unu dãm zatvoreniš sã slãbodã afarã." Vejs Mt 27,15; Mk 15,6. ‡ **23,29** Asta vremi u vinjit 70 aj dã pã Krist. Kãtãnjilje dã Rim u opkolulit šã uništilit Jeruzalem šã u murit pã mulc židovur.

ántors la jej ša lju zäs: "Mujerilje däm Jeruzalem, nu plänžjec päntru minji, mar plänžjec päntru voj ša päntru kupiji avoštri. ²⁹ Kã anume u vinji vremen[†] känd ur zäšji lume, 'Blagoslovulici äs elje kari nikad no ar avut ša injimilje kari nikad nor purtat kupij ša cãcälje kari nikad nor avut lapci äm jelji!' ³⁰ Lume sor apuka atunšje sä zäkã lu planinur: 'Kãdec žos pä noj!' ša lu ðalur: 'Astupãcãnji!' ³¹ Kã dakã fašji dastafelji stvarur lu ljemnjilje verž, šje nar puçe sä peci uskat?'"*

³² Akulo asre isto doj alci, amãndoj kriminalci kari trãbã sä fiji pus pä krušji sä mori ku Isus una. ³³ Kãnd ur vinjit pä loku šje sä čima osu dã kap, jej lor apukat ša lor pus pä krušji, una ku doj kriminalci, unu pä desna, unu pä ljeva parçe aluj.

³⁴ Ša Isus u zäs: "Tata Dimizovu amnjov, jartälji kã jej nu šćijã šje fašji."† Ša vojnici ur skos kockã sä sä ämperci dãm coljilje aluj antri jej.

³⁵ Lume stãce ša sä ujtã; ša vladarur asre akulo ša äl rãde: "Jãl u spasalit pä alci. Aku dakã äj Krist, akuljes dã la Dimizov, lasã sä sä spasalaskã sängur!" ³⁶ Kãtãnjilje isto äš fãšje šjuf dãm jãl. Ša jej ur vinjit ša u ämbijet aluj ucãt.† ³⁷ Jej ur zäs: "Dakã ješč tu Caru dã Židov, spasaleščici pä činji sängur!" ³⁸ Sus la kap are skris: "Asta äj Caru dã Židov."

Doj kriminalc una pä krušji ku Isus

³⁹ Unu dãm eje kriminalc kari äs re puš pä krušji ku Isus äl vredile ša jãl u zäs: "Dakã ješč tu Krist, atunšje spasaleščici, ša pä noj isto!"

⁴⁰ Altu kriminalac lu mužjit pä elši ša u zäs: "Nu ci frikã dã Dimizov? Tãrpãlešč ista kazna ka jãl. ⁴¹ Tu ša ju šćenje ista pravedno kaznalci. Noj anj kãpãtat kaznã dã lukrurlje relji, ali omusta no fãkut njimika." ⁴² Atunšje ju zäs lu Isus: "Isuse, ängãndeščici tu dã minji kãnd vi vinji äm kraljevstva ata."

⁴³ Isus ju zäs äm änturšjalã dã vorba: "Anume, ju äc zãk: astãs vi fi ku minji äm Raj!"

Morče lu Isus

(Mt 27,45-56; Mk 15,33-41; Iv 19,28-30)

⁴⁴ Kãnd are hundiva dãm njaza, are äntunjerik äntreg pãmãntu pãn äm tri (3) šasur. ⁴⁵ Sorilje are äntunjerik, ša feringa äm Hram[§] su tijet pä pola. ⁴⁶ Atunšje Isus u plãns äm graj tari ša zãšje: "Tata äm mãnjlje atelji ju puj duhu amnjov." Kãnd u zäs Isus asta, jãl u murit.

⁴⁷ Kãnd u vãzut asta kapetanu šje u fost, jãl u slavalit pä Dimizov lume u zäs: "Omusta are sigurno pravedan!" ⁴⁸ Ša totã lume kari sor akuljes sä vadã kum lor punji pä krušji, kãnd ur vãzut šje u fost, ur mers akasã ša äš bãce dã žalji çepturlje. ⁴⁹ Ali toc kari äl kunušče pä jãl una ku mujerilje kari ur vinjit ku Isus dãm Galileja stãce ša sä ujtã dã dãparci.

§ **23,29** Äm aje vreni kupiji äm Jeruzalem ur trpãli tari urãt. Atunšje ominji ur gãndi kã äj maj benji dã ominji su avji kupij. Nuj tugã maj mari kãnd vejs kum kupiji alor patalešci ili mori. **23,30** Hoš 10,8 * **23,31** Uskat ljemnu maj tari ardi dã kit verdi ljemnu. Ardala znaçalešci patalalã ili kaznã. Isus are pä krušji ka verdi ljemnu daje kã jãl nu zaslužilut sä ardã (sä trpãlaskã). Ominji kari u odbacalit pä Isus as re ka uskat ljemnu. Zaslužilut sä ardã (sä patalaskã) dã grehurlje alor. † **23,34** Ša Isus u zäs: "Tata Dimizovu amnjov, jartälji kã jej nu šćijã šje fašji." Äm orikic grčki rukopisur nuj asta skris. **23,34** Ps 22,18 † **23,36** Oçãt are jeftinã buturã kari obiçni ominj bje. Vojnici fãšje šjut dãm Isus šã äj dãde jeftinã buturã alu šjinjiva kari äj kralj. **23,36** Ps 69,21 § **23,45** feringa äm Hram Asta feringa are 25 metara dã nalt šã odvajale svãnt loku dã la Hram. * **24,2** petrã Asta are mar, isklesan okruglã petrã dovoljno mari sä askundã ulaz dã mãmãnçi. Trãbuje maj mulc ominj sä maknalaskã petrã. **24,7** Lk 9,22

Josip punji äm gropã pä Isus (Mt 27,57-61; Mk 15,42-47; Iv 19,38-42)

⁵⁰ Are om šje sä čima Josip. Jãl are çlan dã mari sud dã Židov. Bun om ša pravedan ⁵¹ kari no dat pä prav la odlukurlje šje ur fãkut ku Isus. Jãl are dãm Arimateja, unu varuš la Judeja šje are dãm unu kari aščipta sä vijã kraljevstvo lu Dimizov. ⁵² Omusta u mers la Pilat ša lu äntribat dakã poçi kãpãta tela lu Isus. ⁵³ Josip u lot žos pä Isus dã pä krušji ša lu änvãlit äm plahã. Ša lu pus äm gropã šje are sklesalitã dãm petrã äm kari inka njime no fost ängrupãtã. ⁵⁴ Zuva dã pripremã are ša zuva dã sämbãta vinje.

⁵⁵ Mujerilje kari ur vinjit ku Isus dãm Galileja isto äl sljedile. Jelji ur vãzut grupa, šã kum are tela aluj postovalitã. ⁵⁶ Åa ur mers äm napoj ša ur pripremit uloj ša parfemur sä ungã tela alu Isus, ali pä zuva dã sämbãta jej sä ödmarale dã pä zapovjed alu Mojsije.

24

Isus nuj maj mult äm gropã (Mt 28,1-10; Mk 16,1-8; Iv 20,1-9)

¹ Elši zuva dã säptãmãnã, are duminjika, tari dã diminjaca mujerilje ur mers la gropã, ša aduše uloj ku miros šje ur pripremit. ² Jej ur aflat petrã* kã u fost äntorsã ändãrdã dã la gropã. ³ Kãnd ur tunat jej nor aflat tela lu Domnu Isus. ⁴ Ša atunšje, kãnd inka stãce akulo äm šok, ujtãci! Doj ominj stãce lãngã jelji äm colji šje svitlãze. ⁵ Mujerilje sur änfrikušãt tari, kapu sur poklonulit pãn la pãmãnt ku ubrazu ša ominji ljor zäs: "Adiše kutãc pä om äm kust äntãrã ominj morc? ⁶ Jãl nuj ajiše. Jãl u uskrsnulit! Ängãndecãvã šje nu zãs jãl kãnd are inka äm Galileja: ⁷ Trãbã ju Fišjoru Omulju sä fjuv dat äm mãnjlilje lu ominji rej ša sä mã puji pä krušji daje sä uskrsnulaskã pä treça (3) zã."

⁸ Atunšje jej sor ängãndit dã vorbilje aluj. ⁹ Kãnd sor äntors dã la gropã kutotu asta ur spus alu jedanaest (11) apostolur ša alu toc. ¹⁰ Jelji as re Mar-ija dãm varušu Magdala, Ivana šã Marija, mumãsa lu Jakov, kari u adus hiru la apostolur. ¹¹ Ali puvešče alu mujeriljelje lju su vãzut alu apostolur kã svite bulunzemi, dã aša nu ljur änkruzit. ¹² Ali Petar su skulat ša u aljirgat la gropã. Akulo u stat sä sä uçi äm nontru, ša u vãzut numa plahãtã. Atunšje u mers äm napoj hundi are ša sä äntriba šje u fost aje.

Isus sä aratã la učenikur pä kalje äm Emaus

¹³ Äm aje ista zuva doj (2) učenikur mãrže äm lok Emaus, jedanaest (11) kilometara dãm Jeruzalem. ¹⁴ Jej svite una ku alt šje u fost. ¹⁵ Atunšje kãnd svite šã kãnd sä äntriba dã kutotu aje, Isus sängur u vinjit šã umbla ku jej. ¹⁶ Ali oči alor are uskratalit sä nu äl kunoskã pä Isus.

¹⁷ Isus lju antribat pã jeji: "Šã šje raspravljalec aša iskreno kãnd umblãc?" Šã jeji or stat trišc.

¹⁸ Unu dãm jeji, unu kari sã čima Kleofa, ju ãntors vorba: "Ješc tu jedini stranac ãm Jeruzalem kari nu šcijã šje u fost ajiše ãm zadnji par zãlji?"

¹⁹ Isus u antribat: "Šje u fost?"

Jeji ur ãntors vorba: "Dã kutotu šje su dogodulit ku Isus dãm Nazaret. Jãl are Prorok, om bãlour ãm djelur, šã ãm vorbi ãm njençe lu Dimizov, šã la lumi. ²⁰ Mar popur šã anoštri poglavarur lor dat sã sudulaskã pã Isus pã morči, šã jeji lur pus pã krušji! ²¹ Noj nji nadalenj kã ãj jãl ala unu kari u otkupili Izrael. Šã astãš ãj treća (3) zuva dã atunšje. ²² Ali pã aje kutotu orikići mujer dãm grupa anostrã nju iznenadalit benji benj. Dã rãkori dã diminjacasta jelji ur mers la gropã. ²³ Jelji nu ur aflat tela aluj, mar ur vinjit ãm napoj sã nji zãkã kã ur vãzut vizijã dã andelj dã kari ur zãs kã Isus ãj ãm kust. ²⁴ Orikic dãm grupa anostrã ur mers la gropã sã vadã šã ur aflat kum ur spus mujerilje ali nu lor vãzut pã jãl!"

²⁵ Šã Isus lju zãs: "O voj ominj bulãnz šã ãm suflićilje avoštři nu ščec spremni sã ãnkriđec šje ur zãs proroci! ²⁶ Nar trãbuji Krist sã pata-laskã dã toći stvarurlješcã šã atunšje Dimizov sã ãl proslavalaskã?"[†] ²⁷ Jãl u spus maj menkulo šje are zãs dã jãl, ãm toći svãnti kenvijur; su apukat ku Mojsije šã pãm toc Proroci.

²⁸ Kãnd ur vinjit dapropi ãm lok hundi mãržje, Isus su arãtat ãm namjerã sã mergã maj menkulo. ²⁹ Ali jeji lor nagovorulit sã rãmãji. "Rãmãnji ku noj; mar ãj kasno. Zuva ãj mar gata." Atunšje jãl u mers ãm nontru sã rãmãji ku jeji. ³⁰ Atunšje kãnd are ku jeji la masã, Isus u lot pitã, u blagoslovulitu šã u rupt ãm dovã šã lju dat alor. ³¹ Aku oći alor puće sã vadã, šã jeji lor kunuskut, šã dã pã aje Isus u nestalit.

³² Šã jeji ur zãs una la alt: "Nu nji arđe suflićilje anoštri kãnd svite jãl ku noj pã kalji, šã kãnd nji objasnale jãl svãntã kenvijã?" ³³ Atunšje jeji sor skulat šã ur mers ãm napoj ãm Jeruzalem. Akulo ur aflat pã jedanaest (11) apostolur una pã kupã, šã pã orikic alci ku jeji. ³⁴ Ešcã lju spus: "Domnu anume u uskrsnulit, šã su arãtat la Šimun." ³⁵ Doj (2) ućenikur

ur spus šje ur pãcãt pã kalji, šã kum lor kunuskut kãnd u rupt pita.

Isus sã aratã la ućenikur

(Iv 20,19-23)

³⁶ Čak šã kãnd svite dã aje šje ur pãcãt, Isus stãcã akulo ãntrã jeji šã jãl lju zãs: "Putuljalã fiã ku voj!" ³⁷ Jeji as re zubunjic šã ãnfrikušac kã jeji gãnde kã veđi duh. ³⁸ Ali Isus u zãs: "Adiše vi frikã? Šã adãšje vinji sumnjur ãm suflićilje avoštři? ³⁹ Ujtãcãvã la pišjorilje amelji šã la mãnjiilje amelji! Ujtãcãvã ju mes! Punjec mãnjiilje šã uvjerilecãvã, kã duh nari karnji šã osã kum videc kum ju am." ⁴⁰ Kãnd u zãs asta jãl lju arãtat mãnjiilje šã pišjorilje.

⁴¹ Ali dã fãlušuja mari, jeji inka nu ãnkride, šã sã čudule. Jãl lju zãs: "Avec ajiše šjeva dã mãnkat?" ⁴² Jeji jur dat aluj dãrab dã pešći fript. ⁴³ Isus u lot šã u mãnkat ãm nençe alor.[‡]

⁴⁴ Isus lju zãs: "Asta ãj aje šje ju vã svitem avovã kãnd arem inka ku voj: kutotu stvarurlje kari dã minji as re skrišã ãm zakonu lu Mojsije, šã ãm kenvijurlje dã prorokur šã ãm Psalmur trãbuje sã sã ispunulaskã." ⁴⁵ Atunšje jãl lju dãsvãkut gãndurlje alor sã potã sã prišjepi svãntã kenvija. ⁴⁶ Jeji u zãs: "Asta ãj skris ãm svãntã kenvijã: kã Krist trãbã sã patalaskã šã sã uskrsnulaskã dãm morc pã treća (3) zã. ⁴⁷ Isto aša ãnkãjalã šã jirtala dã grehur ar trãbuji sã fiã propovjedalići ãm numilje aluj alu toći nacijurlje aša Dimizov lju jirta grehurilje alor, šã sã sã apušji elši ku propovjed ãm Jeruzalem. ⁴⁸ Voj ščec svedoci dã stvarurlješcã.

⁴⁹ Šã ju uj mãnã žos pã voj Duh svãnt šje Tata amnjov u igririt. Ali rãmãnjec ajiše ãm varuš pãn šje nu vic fi ãmbrãkac ku pućeri dã sus!"[§]

Isus sã ãntoršji ãm nor

(Mk 16,19-20; Dj 1,9-11)

⁵⁰ Isus lju dus dã apropi ãm lok Betanija. Jãl u rãđikat mãnjiilje ãm sus šã lju blagoslovulit pã jeji. ⁵¹ Šã kãnd lji blagoslovule pã jeji, jãl u fost rãđikat šã dus sus ãm nor. ⁵² Jeji sã klanjale la jãl, šã ku fulušuje mari sur ãntors ãm Jeruzalem, ⁵³ šã ãm Hram cijelo vreme ãl blagoslovule pã Dimizov.

[†] 24,26 Asta svitešći dã vremi kãnd Isus u kãpãta čast šã slava kãnd jãl u fi car. [‡] 24,43 Asta u fãkut sã lji areći kã nuj duh, kã duhovur nu mãnãnkã. [§] 24,49 ãmbrãkac ku pućeri dã sus Sila alu Dimizov u astupa isto ka kum coljiilje astupã pã osobã, ku aje u kãpãta sila dã Svãnt duhu sã svjedočilaskã lu alci dã Isus.